

वनस्पति जगतमां शोधभोग-२

हुलथी बीज सुधी

क़िशोर पँवार

एकलव्य

वनस्पति जगतमां शोधभोज-

इलथी बीज सुधी

डिशोर पँवार

एकलव्य

आर्य

વનસ્પતિ જગતમાં શોધખોળ-2

ફૂલથી બીજ સુધી

PHOOLTHI BEEJ SUDHI

લેખક : કિશોર પંવાર

વિષય સલાહકાર : ભોલેશ્વર દુબે

શૃંખલા સંપાદક : સુશીલ જોશી

ચિત્ર : ભારત જમરા

કવર કલ્પના : પ્રગતિ શિરભાતે

ફોટો : કિશોર પંવાર

મુખપૃષ્ઠ ફોટો : શુભ્રા ભાવસાર (સ્પેથીફિલ્મ)

ગુજરાતી અનુવાદ : સોનલ પ્રજાપતિ

શુદ્ધિકરણ : સ્વાતિ દેસાઈ

© કિશોર પંવાર અને એકલવ્ય, જાન્યુઆરી-2011

આ પુસ્તકના કોઈ પણ ભાગનો બિન-વ્યવસાયિક શૈક્ષણિક હેતુસર આ જ પ્રકારના કોપીલેફ્ટ ચિહ્ન સાથે ઉપયોગ કરી શકાય છે. સ્ત્રોતના સ્વરૂપમાં પુસ્તકનો ઉલ્લેખ જરૂર કરવો તથા એકલવ્ય તથા લેખકને સૂચિત કરવું. અન્ય કોઈ પણ પ્રકારની મંજૂરી માટે એકલવ્ય અને લેખકનો સંપર્ક કરવો.

પ્રકાશક

આર્ચ-નગારીયા

ધરમપુર, વલસાડ-396050

E-mail : arch.dharampur@gmail.com

મૂળ પ્રકાશક : એકલવ્ય

જમનાલાલ બજાજ પરીસર,

ફોર્ચ્યુન કસ્તુરી પાસે, જાતબેડી,

ભોપાલ (મધ્યપ્રદેશ)-462 026 (India)

www.eklavya.in books@eklavya.in

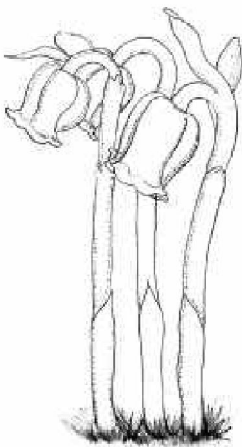
öþk- þt

- ¼q{fk
¾tz : MþkÄLkLku RríknMk
öLkMÄkrík{kt«sLkLk : (yríknkrMkF MkE¼q)
«sLkLk yþkkukk MþkÄLkLke MvH
¾tz : òíkòíLkkt Vq-ku
fiðe heíkuçLkuAuVq ?
¼q{okík Vq
¼{hkyuþ4e÷öþMq
Vq-Lke ykæ¾ký íkkuíLkLke ÄkkE4zeyku
¾tz : MkVð íkk {kxLkLke Þñöíkyku
BþkhulLk nkþ ÄkkE4zeyku
Vq-kyuÄknþkoiíks
Vq-kuçkthþk yLkuokÄLkLk hMkþý
MokÄ íkkuLkøkÄ, EþkÄ Äký ÷k¼k{ýe Au
nMk÷íkk : ÄkhkøkLkþLk {kxLkLk [k÷kfe
ÄkkE4zeykLkkt ÷Lzªøk Ä÷xVkuço
AÄkkþk {fhÉLkLkÄkÜk«Éþf – nLkøkRz
yf Vq, yf hrlMþku
ÄkhkøkhsLke nõE MvH
¾tz : çkesLke Þkºkk
röMvkwf öLkMÄkríkyku
çkes öøkhlkkt Vð
LkrðþhLkçkes
¾tz : çkes öøkhlkkt öþð}ø
çkes öøkhlkkt öLkMÄkríkyku
fk [LkLk öMkykuçkt öLkMÄkríLkLke öþkheyku: xMxxâk Akz

¼q{fk

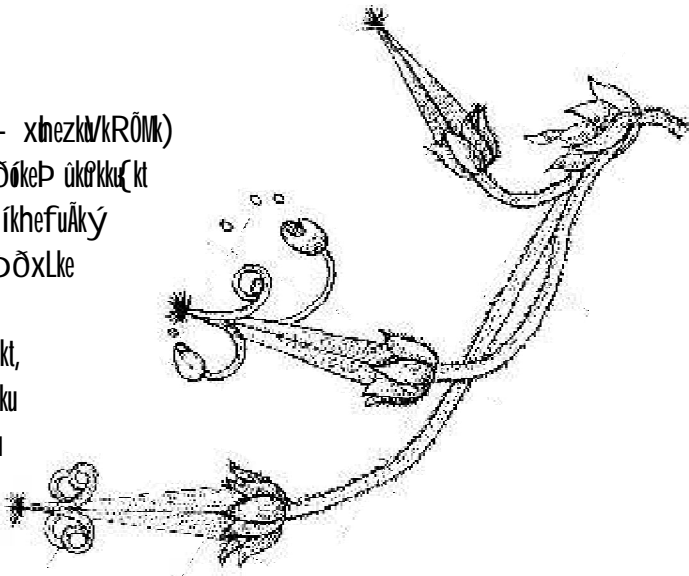
Èhf MksöLke röpökikk Au íku LkuÁkkúkkLku SöLk [Ç. su{kt sl{ yLku {jPwke ðá[uð]Ø, rðfMk, «sLkLk yðe ½ýe fzeyku òzKPu-e Au Èhf Sö {jPwÁknu-k ÁkkúkkLk sðkus Sö WíÁkÖk fhu Au yÜkÖk íku fhöLke fkuþp fhu Au ðLkMÁkríkyku{kt Áký yðus ÜkkP Au MkkÈe ¼q{økík íkúkk s÷s ðLkMÁkríkyku{kt ¼ký «fkhLk «sLkLk ðök {au Au- ðLkMÁkríf, y[®]÷øke yLku ÷^aøke.

þðk^α (÷e÷ {kt íkúkk íkúkw íkqelku yif çeòu íkúkw çkLkðe ÷u Au çkúPku/kRXMk (rîyðke ðLkMÁkrík) {kt ÁkkATMkt ¼køk Mzelku {he òP Au yLku ykøk^αLkkt ¼køkúke Lkök Akz WíÁkÖk ÜkkP Au suþhehLkkt ybkkúke Ükíku ðÄeo (ðkSÄf) «sLkLk Lku WÉknhy Au nMkhs (VLk) sðe ðLkMÁkríkykuÁkkúkkLkkt sLkLkÁkýko Ákh çeòýw WíÁkÖk fhu Au su{kúke Lkök Akz çkLkðLke þYykík ÜkkP Au ykök Ákýkku çkesÁkýo fnu Au çkMk Mk{S ÷ku fu yn^a s çkes Lkk{Lke çkçkíkLke þYykík ÜkkP Au íkúkk fhíkk Áký rðfrMík Mk{sök{kt ykðike ðLkMÁkríkyku{kt yM÷e çkes çkLku Au çeòýw çekestrfE Lkn^a Áký y[®]÷øke «sLkLkLkkt V^αMÖYÁku çeòýwÁkLkeyku{kt çkLkíke yif h[Lkk Au þðk^α sðe fæ÷ef «kht¼f ðLkMÁkríkyku{kt çeòýwÁkýók: y[®]÷øke «sLkLkLku yif MkkÁLk Au Bþkhu fæ÷ef ðLkMÁkríkyku{kt çeòýwýkúke ÷^aøke «sLkLkLke þYykík ÜkkP Au çeS íkhV çkes, ÷^aøke (÷tøkf) «sLkLkLkkt V^αMÖYÁku WíÁkÖk Ükíke rðrpü h[Lkk Au

çkkøk çkøke[kyku{kt yLku ¾kMk fhelku Ákðøkeþ «Èþku{kt yðkt ½ýkt ðþkku nkþ Au su{kt çkes íku çkLku Au Ákhíkw íku{kt Vq- Lkúke ¾e÷íkk, Lk íku V^α çkLku Au su{ fu [ez, ÈðÈkh, rçMk{Mk xè yLku rðäk. yk çkÁk{kt ÷^aøke «sLkLk ybþ Vq-kusðktLkksif, hþkelk yLku MkkktÁík Lkúke nkúkk. íku{Lku þfíw fnu Au þfíw þYykík{kt ÷e÷e nkþ Au yLku ÁkrhÁkðö Ükíkk

İku VLko (nMkhks - r°kybke ðLkMÄkrík - xlnexkV/kRÖMk)
 yfË { fXý ÷kfzk sðk ÜKE ðP Au ÄkððkeP ükePkuË kt
 İku [ez yLkuËðËkhLkk þfnykluçkçαıký İkhefuÄky
 ðKÄkhðk {kt ykðuAu WÄkhkík fux÷ef MkoððxLke
 ðMíknyku Äky çLkkðe þfkP Au
 ykÄkye yksuçkksw çkøke [kykuË kt,
 ¾ükhkuË kt, MzfLkuke rFLkku sðk÷ {kt yLku
 ½hykbkýu su {køk¼køkLke ðLkMÄkríknyku
 nkP Au İkuË kt Mðēh, hðkçknbøke, MkoçtÄík
 Vç ¾e÷ İkk nkP Au yk Vçku Äkh
 ðík¼kíkLkk Äkíktrøçk, fexfkuVçk,
 Äkükeyku Vhík hnükk nkP Au yk Vçku s ðkMíkð {kt ðLkMÄkríknykukkt
 «sLkLk ybø Au yËLkk fkhýu s Vç {kt @:øke «sLkLk ÜkkP Au yLku
 İkkkk Äkrhýk { MÖYÄk Vα yLkuçkes çLkuAu çkesÜke Vhelke ðLkMÄkrík,
 ÄkAe Vç, Vα yLku Vhelke çkes...yk [ç yk { s [kØpk fhu Au
 yf heİku yk çkes ðLkMÄkríkLkk çkkαfku Au yİkh Vöík yα÷u s Au
 fu İku MkoçtÄíkðMÜkk {kt hnükk nkP Au

yk ÄMík f {kt İk {LkuVçku kkkçkçLkðkLky ¾e÷ ðkLky İkuË Lke MkoçtÄ, Vα
 İkkkk çkes çLkðkLke «rçPkLkuRríknyk İkuË s {nËð rðpuòýðk-M {sðk
 {αþu ðLkMÄkríkLke ÈmlkPç {kt Vçkuçke fux÷e rððÄİkk Au Vçku yLku
 ÄkíktrøçknykukkuMçkÄ, ¼ {hkykukkuVçkuçke ykMÄkkMkLkuçkðhð fuÄkAe
 ÄkükeykuVç {kt þuþkuÄuAu? fðe heİku ðkkðkk {kt Vç Vα {kt ÄkrhðŞíkík
 ÜKE ðP Au İkuË kt ¼hü-k çkeðz çkes {kt VhðKE ðP Au
 yk rMððk fux÷ef çkçkíkku ykÄky y@:øke «sLkLk rðpuÄky fheþu

ðLkMÄkrík {kt «sLkLk MkkÜku {Lkwþyu fhü-k MçkÄLkkkLke Mkvh rðpu
 Äky İku yn^a öye þfþku f÷ { ÷økkððkÜke ÷ELkuðLkMÄkrík {kt Mçfhý,
 çkeshrník VαkukurLk {køy yLkuðLkMÄkríkLkk fkeÄky ybøLkk {k°k fux÷kf
 fkuç {kÜke s İkuË Lkk sðkus ykçknyçk Akaz çLkkððkLke Äkpe MðÄÄkk

Lke LkðeLkík { xflku-kLsLke Í ÷f Äky ððk {αþu Vç, Vα
 yLkuçkesLke yLkkøe ÈmlkPçLke yf ðkíkkoAu yk ÄMík f VçÜke çkes
 Mkoçe.

¼q {fk

¾z : MkpkiÄLkLkku RríknkMk

yk ¾z {kt çku ÷¼Lkku Mk {kõp fhe-ku Au slkku
MkçkÄ ðLkMÄkríkyk {kt «sLkLkLke pkiÄLkkt RríknkMk
rõpu Au yu òýeLku ykùpo Úkkp Au fu yf íkhV
íku {Lkwp MÈeykúke ðjkkððLkMÄkríkykúke
«sLkLkrçpk Äkh ÄkkúkkLkkt rLkPpký îkhk ÷k¼
{æðe hìkku Au íku çkeS çkksw ðLkMÄkríLke
«sLkLkrçpk rõpuke ÔPðÄMÚkík òýfkhe ykÄkýLku
Võík çkuyZe MÈe Äkðos {æ pfe Au Lkðe Lkðe
òýfkhe Mkkúku AkzLkk MðÄk Äkh rLkPpký îkhk
{LkÄMkÈ ðjkkú íkpkh fhðLkkt fkpçkt Äký ½ýe
«økrík ykðe. ÄkhhÄkrhf Mkfhyúke Äký ykøkæ
ðÄeLku yksu ykÄkýu xe-pfõ[h, Mkkçuxf
nkPrçkzEÍpLk sðe rslk xùLMVh sðe Wá[
xfLkefkúkku WÄkpkøk fhe hìkkt Aeyu

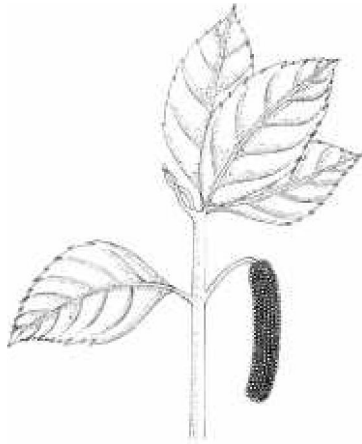
ÖLkMÄkrík {kt «sLkLk : yríknkrMkf MkË ¼0

yf Mk{P níkkuBpkhufkE ÖLkMÄkrík {kt fkuÄký «fkhLkK @-øk nköð röþlke ökík fhöe Äký ÞkøP {kLkök {kt ykðíke Lknkúke. íkLku Mkrçkík fhöLke ökík íkku Èþ hne Äký ÖLkMÄkrík {kt Äký Lkh yLku {kÈk «sLkLk yðPð nkE þfu íku s çkes çkLkök {kxu Lkh yLku {kÈkLk r{÷Lk sYhe Au íku rö [khðw MkrÄkt ypöP níku íkuMk{P Lkkt {nkLk ÈkþoLkfkuyLku «fjrik rö;kkLke Äký ÖLkMÄkríkyku {kt @-øk ¼Ë röþu yòy níkk. fux ÷kfu íkku ½ýe nkMÞkMÄKË ökíkku Äký fne (fÖÄkLk Äký) sç fu Vç Lkkt ÄktfMkh síknykLke ökÈk Mk {kLk Au Bpkúke Äkhkøkfy (hs) LkúwíMksök ÚkkP Au

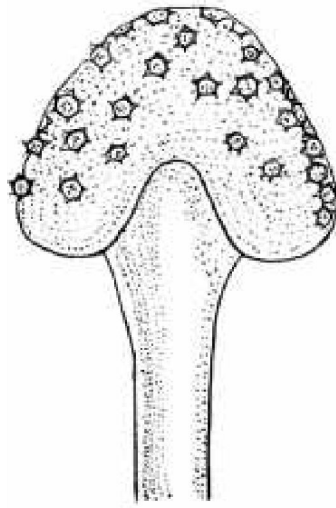
ðifuyksuíkuykÄkýuMknwòyeyuAeyufu «fjrikLkuíkkk YÄkhþkúke þýökhhLkKh hþkçkñþke Vç kus ÖLkMÄkríkLk {iþ «sLkLk yþk Ausçkt Lkh yLku {kÈk ¼køk öþkf yf s Vç Äkh íkku öþkf y÷øk y÷øk Vç {kt nkE þfu Au ¾sþ yLku ÄkÄkþk {kt íkku Lkh yLku {kÈk öþk s y÷øk y÷øk nkP Au Bpkhunðk fu yLP MkrMkÄLk íkhk Lkh öþk ÄkhLkkt Vç Lke Äkhkøkhs {kÈk Vç MkrÄe ÄkñkL[u Au íku ÄkAe

¾sþLk öþk {kt ÄkhkøkLk þk fhíkk rMkrþkLk ÷kfu (E.M.Äkþo -)

þáttLkuÁkúÁk

**ÁkhlóMMk Ák yfíhík
Úkíle ÁkhlóhS**

s V÷Lk Úkkþ Au yLku Vr÷ík Vþ {kúke s Vα yLku çkes çkLku Au hrþþkLkkt «rMkØ fkuþfk rö;kkLke MksþMk LkðkrùLk

îkhk {ktMÁkwÁk ðLkMÁkríkLkkt «sLkLk {ktLkhþ {fkúke ¼q {fkLke {nþðÁkgyþþkÁ fhðk {kt ykðe níke. ðLkMÁkríkykuç kt «sLkLk rðþLke òýfkhe ykøα fíðe heíkuðÁe íkuðþuíkçk-kðkh òýeyu

«ffík rö;kkLkLke ðkík Úkíke nkþ yLku þLkLk (ðkálM) Lk {nkLk ÉkþóLkf yuhMxkα ÷ Lku WÓ÷¼ Lk Úkkþ yu yþóþ Au

íkuç Lk {íkkLkMkh ðLkMÁkrík {kt Lkh yLku {kÉk yç çkLkLku M {Lðþ Úkþ-kunkþ AuyLkuÁkúkkLke {hSÚke íkuLkh yLku {kÉk çkLku Au íkuç Lkkt þeh {kt s {k Úkþ ðÁkhkLkkt ¼kαsLkúke íkuLkðku Akα WíÁkØk fhu Au yuhMxkα ÷ Lktr «þ rþ»þ yLkusç Lku ðLkMÁkrík rö;kkLkLkkt sLkf fndk {kt ykðu Au yðk rúkykEkmxMk Áký ðLkMÁkríkykuç kt

®.ðk¼É rðþu òýfkhe {eðe þóþk Lknkúkk. y÷çkþk E.Mk.Ákþo

S MÆe {kt ÷¾k-k ÁkúkkLkkt yf ÁkMíkf 'RLfðkþhe RLk xwá÷kLxMk' {kt íkuç yu yhçke yLku rMkrhþkLkkt ÷kfkuLkkt yf rhðksLku WÓ÷¼ fhþ-ku Au sç kt Éh ðkþ yf Lk-e fhþ-k rÉðMku yf ÓþÁóík ¾sþLkkt Lkh ðþk Ákh [Zelku íkúkk ÁkwÁkrðLþkMkLku íkzæLku Ákþhelku ykÁkíku Ákþhe íkúku {kÉk ¾sþLkkt ÁkwÁkrðLþkMkLkuMÁkþofhðíkku níku yðþ {kLkðk {kt ykðíku níku fu yk { fhðkúke ¾sþLkku Ákþf ½yku Mkhku Wíkhþu yk çkLkðkúke yα ÷ híkuMÁkü AurfúkuMk {þLkkt ÷kfkuÁký ¾sþLkktçku «fkhLkkt ðþku nkðkLke òýfkhe Áhkðíkk níkk.

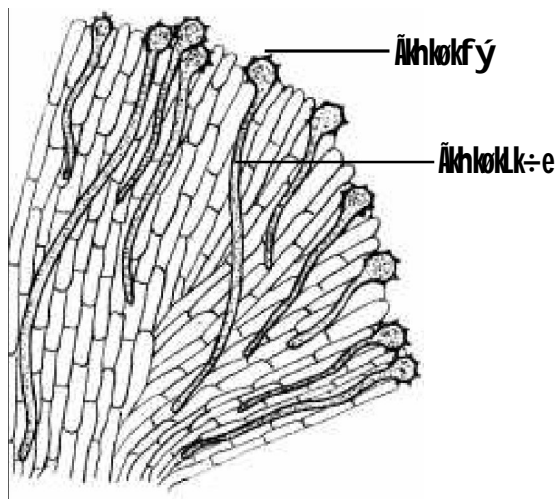
ÁkÉh {e íkúkk Mksα {e MÆeLk ðjkkLkfkyuíku ðLkMÁkrík {kt fkeÁký «fkhLkkt Lkh yLku {kÉk MíðLkLkLke Mð¼kðLkkykúkus Lkfhe fkeZe níke. íkuMk {þu íkúku WÓ÷¼ MksÁkt y&-e÷ yLku yúkbþ {kLkðk {kt ykðíku níku {e MÆeLk «rMkØ ðLkMÁkríkþkte yLkuykÁmLkf ðþ MfíðÁkLkLkkt sLkf yðk ðMk/xkúko Vxαo Áký ðLkMÁkríkykuç kt ÷þkf «sLkLk rðþu òýíkk Lknkúkk.

rçk÷kne fk [yLku MkkÉk Mq {Éþf þþkLke þkÁ Úkþk çkÉ yk rðkþ Ák Úkzæ ðÁkhu òýfkhe «kÁík ÚkE þfe. {kt yf yþkís

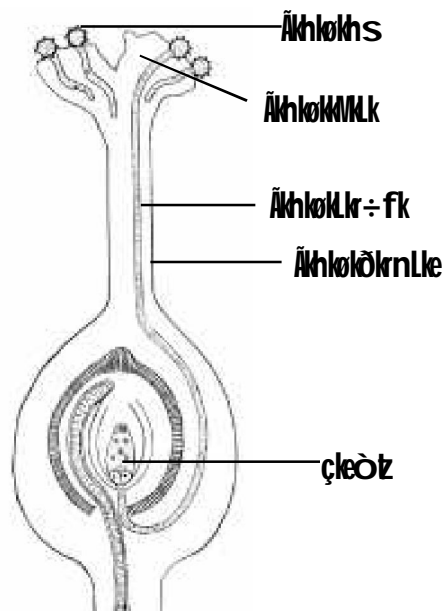
ðLkMÁkríkþkte Lknú {þk økq (-) îkhk

Mki «Úk { ÁkþMkhkúkuLkh «sLkLk yþk íkhefúke ykα¾ ykÁkðk {kt ykðe.

íkuç LktrfndþnítúfuÁkþkøkhS Lkkt {kÉk yðþ ð Ák Ákzðkúke yf rðþk ÁkÉkúko yþkþþ MksÁe ðþ Au su yþkþþLku Vα {kt ÁkrhðSíkík fhe Éu

ÄhkøMMLk Äh yfihik Ürite Ähkøhs

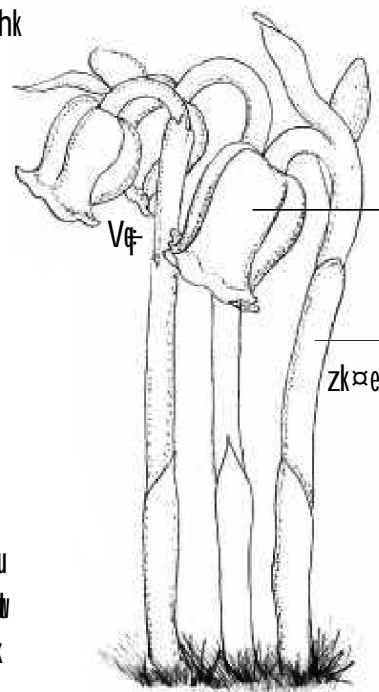

ytkpP (çleöpp) {kt «öb
ÄhkøLk÷fk

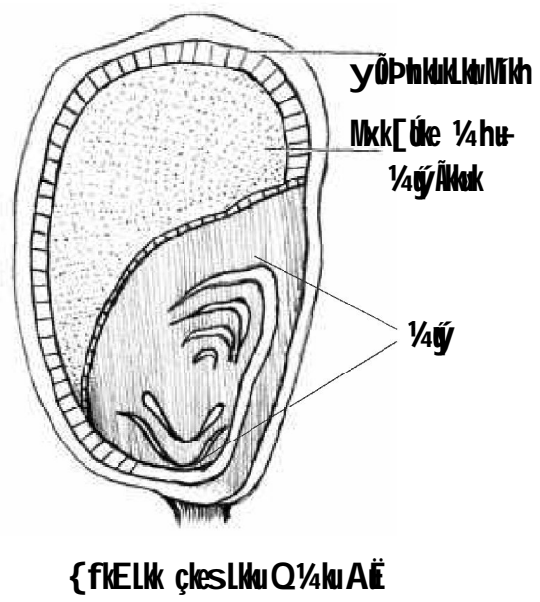
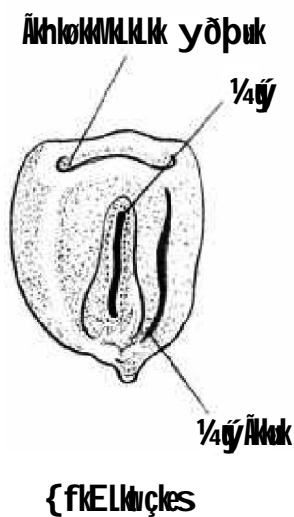
Au {kt ¼kríkrf röjkkLkLkkt «køMkh hæköV sífçk
fufhepMk îkhh

íkuçLkkt yk rö[khhkuke Äkü fhök{kt ykðe.
íkuçýuyuMÄk»x fPøfupükth {kt ÄkrhÄköð yLku
sLkLk pøp çkes çkLkök {kxuçkEk þükthLkkt
öþkLke ykMÄkMk Lkh öþkLknkøðsYhe Au
Lkh öþkLke økhnkshe{kt yÄkrhÄköð çkes çkLku
Au íkuçýu Vø, ÄkøMkh, Ähkøhs yLku
çleöppLkkuðMíkþik yçpMk fPø yLkuçkÄk
MkþkÄLkLk rLk»f»køÄku sýkøPü fu öLkMÄkrík
sørik {ktçkes çkLkökLke «rçPk «fþikLke rörpü
Éý Au su {iþíðuðLkMÄkríkLkkt öþLku ykøk
öÄkhöLk yf MkkÄLk Au

ðfuv÷Lk {kt ÄhkøhsLke ¼q {fk röþu
{e MÈe MÄe fE MÄkü heiku öýe þfkPü
Lknkükü yk rÉþk {kt Ex÷elkk «rMkø økrýík;
yLku¼økkøpk te S.çke. y {e[e

{køkøLk

()Lke þkÄ {nðÄkyo Mkrçkík ÜE.

½ye yLP þkÄLke sif ÄhkökLkr÷fkLke þkÄ Äký ykfÄM{f s nÍke. ÄkÄkLkktMk{ÉþfPpk özu¼kxe ¼kS (Äku[te-fk yku=ehMkPk)Lkk ÄhkökMLLkkt yÇPMM fhÍkt Mk{Pu íkuýu Lkkþw fu yf Ähkökhs ÄhkökMLLkkt hku MkkÜku [kku=tw Au íkuýu yk ÄhkökhsLku yÇPMM [k÷whkÍPku yk ÄhkökhsLkt VxðkÜke íkuÜke Lkef÷íke yf Lkr÷fk sðe h[Lkkyu íkuLku yküþçkt {fe ÈeÄk. yk Lkr÷fk Äehu Äehu ÄhkökðkrnLke{kt ykøkð ðÄíke økE. {kt íkuýu¾kíkheÄkðf fÍku fuÄhkökhs{kÜke Lkef÷íke ÄhkökLkr÷fk yÍkuçkeðþPkk MÄkfçkt ykðu Au ðLkMÄkrík{kt «sLkLkLku÷ELkuðÄw yf {nðLke òýfke {kt E.MxMkçkøkñ îkhk «kÄík ÜE. íkuýu Äkrne=eðkh {kukakwÄkk Lkk{f ÄhSðe Akz{kt Lkh þw{Lk yLku {kÈk þw{Lk LkV÷Lk ðþw yk «rçPkLkuMknþw{Lk fnðk{kt ykðe. yf ÄhkökLkr÷fk{kÜke çkuLkh þw{Lk Lkef÷u Au sif kÜke yf çkeðz{kt ¼æ ðþ Au Bþkhu çkeð Lkh þw{LkþwÜkkþ Auíkku òýfke «kÄík ÜE LknÍke. yLkðjkk çesÄkhe ðLkMÄkrík sif fu [ez, ÈðÉkhLkt röþu yk÷w òýe

þfkrþn níktu fu íku{kt çkeòu Lkhþ{f Lkü ÚKE òþ Au
 MkÁkwÁk ðLkMÁkrík ykðj{çkesÁkhe)Lkk V÷Lk{ktçkeò Lkh þ{fLke
 ¼q{fk rðþu {kt hMKLkt ðjkkrlkf MkŠSPMk LkðkrùLk îkhk òýðk {éþtu íkuýu
 rVxe÷thþk yLkur÷r÷þ{Lkk{Lke ðLkMÁkrík Ákh «þkøkkufheLkusýkðþtufÁkhkøklkr÷fk{kúke
 Lkef÷íkt çkuLkhfkøk{kúke yf fkwk çkeòz{kt WÁkÁMÚkík yzfkþ Mkúku {æ òþ Au
 slukuMknþ{Lk - fnuAu Bþkhuçkeòufkwk çkeòz{kt WÁkÁMÚkík çkuYLP
 fkwk Mkkúku {æuAustluku Áðeþ flýf fnuAu °kýþ fkwk {æelku
 Úkíkt yk r{÷LkLku xèÁk÷ ^þí Lk - fnuAu Úkkazk Mk{þ{kt yLP
 MkÁkwÁk ðLkMÁkríkykuç{kt Áký íkúke Áknü {æ økE. yLku yk heíku yk ½xLkk MkÁkwÁk
 ðLkMÁkríkykúku yf MkðþkÁke ÷úký Mkrçkík ÚKE. rMkLøkuçéúke ¼jý çkLku Au Bþkhu
 rxðk÷ ^þí Lkúke ¼jýÁkkøk. yk Ákhe «rçþkLku V÷Lk fnoðk{kt ykðu Au
 yf çkeS çkkçkík æþkLk Èðk ÷kþf Au MkÁkwÁk ðLkMÁkrík {ktçkLku÷k çkuLkhþ{f{kúke
 yf çkeòzLkuyLkuçkeòuÁðeþ flýyktukuVr÷ík fhuAu ykúke íktukuzçk÷ Vxee-kRÍ þLk
 fnuAu [ez yLkuÈðÉkh sðe yLkkðj{çkesÁkhe ðLkMÁkríkykuç{kt yf s Vxee-kRÍ þLk
 Úkkþ Au Bþkhuçkøð¼ík ÚkíktVxee-kRÍ þLk ykðj{çkesÁkhe-MkÁkwÁk ðLkMÁkríkykúku
 ÷kükryf øký Au zçk÷ Vxee-kRÍ þLkLkkt V÷MðYÁku¼jýÁkkøk çkLkuAusu¼jýLkuÁkkøký
 ykÁkíktu yf {kæþ{ Au
 WÁkhkðík rððhýúke yðt÷÷køkuAufuxèÁk÷ ^þí Lkúke çkLkíktufkwkflýy yLkuíkuç kúke
 çkLkíktu ¼jýÁkkøk r°køkýík s nþu Ákhíkw {køkk¼køkLke MkÁkwÁk ðLkMÁkrík (÷øk¼øk
 [kúkk ¼køkLke) {ktçkúke ðÁkhuÁðeþ flýyfkúððk {éþktAu ykúke zçk÷ Vxee-kRÍ þLkLkkt
 V÷MðYÁkuçkLkíktu fkwk n{þk r°køkýík Lknª nkþ. Áðeþ flýyfkúke Mkíþk úke
 MkÁelke òðk{kt ykðe Au ykúke ¼jýÁkkøk rí økýíkúke ÷ELkuçknøkýík MkÁelkkunkE
 þfu Au

fkeÁký «ðríLkkt Mk{klþ Èrnf fkwk yf rLkrùík Mkíþk nkþ Au Bþkhuþ{f çkLkuAu íkuøkýMkøkkúke Mkíþk yzÁe ÚKE òþ Au ykðk flýyflku yøkýík fnuAu Bþkhuþ{fkúkt {÷Lk Úkkþ AuíþkhuøkýMkøkkúke Mkíþk Vhelke {ç: MkíþkLke çkhkçkh ÚKE òþ Au suÈhf þ{fúke zçk÷ nkþ Au ykðk flýyðkæ fkaþfkLkurí økýík fnuAu òu°ký yøkýík flýyfkúke fkaþfk çkLku íku íkúku fkaþfk fnuAu ¼jýÁkkøk çkLkíkk Mk{þuykðt s Úkkþ Au òþkhrf yðtÁký çkLkuAufu½ýe {kæe Mkíþk{kt Áðeþ fkwkflýyknþ íkuçknøkýík ¼jýÁkkøk çkLkíkt Áký òðk {æu Au

«SLKkLk ybkkLkLk MkpkwÄLkLke MkVh

{LkwP îkhk yLP MsSökuLkkt «sLkLkLku ÷okîkk rÖrÖÄ MkpkwÄLkku ½ykt Mk{pÜke fhÖk{kt ykÖe hîkkt Au çku y÷ok y÷ok «ÖríkykuLkkt SÖkuç kt r{÷Lk{kÜke Mkfh MsSö çLkLkÖÖk{kt ykÖíkk níkk. suç fu½kzk yLkuokÄzkk Öâ[u«sLkLk Ükíkk ¾â[h çLkuAu íkuç kt çLkLkLkkt okwý nkP Au yk s heíku rÖrÖÄ f»kÄkÄkpkLke WLLkík ÖríkykuÄký yk MkfhýLku s Äkrhýk{ Au Èp-rÖÈpLke ½yé ÖjkkLkf MkMÜkkkykuyk fk{ {kt ÖzkpE-e Au ykÄkyuíPkt ¼khíkeP f»k yLkMkÄkLk MkMÜkkLk

Lkeç bk çkE-köko

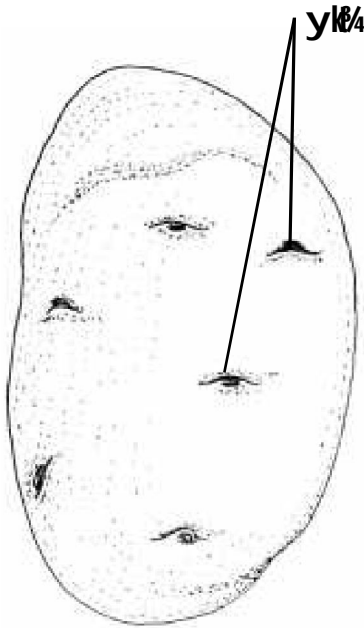
{kt ½ykt flýkyuyk fkPÖÈpLkktÖr¼LLk MÜkkLkkyu fhe hîkkt Au rÖrÖÄ ÄkkfLke hkök-«ríkhkÄe yLku Èwfk« «ríkhkÄe Öíkuyk «rçPkykuLkkt s Äkrhýk{ Au íkÜkkfrÜkík nrhíkçkrík yLkui ük çkrík «sLkLk{kt ÜkP=k MkpkwÄLkLku s Äkrhýk{ Au yif çkçkík çpLkLk{kt hk¾Ök ÷kPf Au fu½kzk yLkuokÄzkkLke Mkfhý Öík yuçkyu y÷ok y÷ok «Öríkyku Öâ[uLkkt«sLkLkLkÄkrhýk{ Au Bpkhu¾üÄkÄkpkLkç kt {kçk¼koku yif s «ÖríkLke (suç fu½Ö) çkyu y÷ok y÷ok ÖhnpXe yku Öâ[uMkfhý fhÖk{kt ykÖu Au y÷ok y÷ok «Öríkyku Öâ[uÜkP=k MkfhýÜke WíÄÖk Ükíke MkíkkLk {kçk¼koku ÖÈP nkP Au

ÖLkMÄkrík MkÜkuykÖk «PkökkuMkfhçkuÖkkÜke Ükíkk ykÖPk Au Lkuç bk çkE-köko ykÜke s íkku½ykt «rMØ ÜkP=k. Èzfk, ÖÈh íkuç s ÖkÈhkykuç kt Äký ykÖk «Pkök Ükíkk ykÖPk Au ÄkhíkwnÖuheík Ükkzef çkE÷kE Au ÄknE-k yk fkPö {kxuSÖkuLkkt r{÷Lk sYhe níku ípkççkE

fjok { ok¼kAkLkLke xifrlkf ykðe yLkunðuðkík xMxxâçk çkçke MðÄe Äknkl [e øKE Au yksu½ýkt xMxxâçk çkçke íkuç Lke ÞðkðMðkkLku {kye hìkkt Au

yk s heíkuðLkMÄkrík ykuç kt Mðfhý {kxuÄknü=k ÄkhkøkhsLku Vq-Lkkt ÄkhkøkMkLk ({kÈk ¼køk) Äkh Lk¼ðkçkt ykðike níke. súke V÷Lk ÚKE þfu nõu yk rçþk xMxxâçkçkt fhðkçkt ykðu Au yk÷us Lknª ðLkMÄkríkçkt íkku xMxxâçkLke yÈh s ¼qýLkku Äkyo rðfMk ÚELku yif Lkðu Akaz Äký WíÄLLk ÚKE þfu Au

ynª MðÄe íkkuçkÄükef Au fúç fúíkuç kt =røk sLkf fkapfkykúku s «þkøk Úkkþ Au – Mðfhý {kxuLkhþ {Lk (þçký) íkuç s {kÈk þ {Lk (yþfçk) LkúV÷Lk fhkððkçkt ykðuAuyLkuV÷LkLke «rçþk Úkkþ Au yk÷ufufkEÄký heíkuV÷LkLke «rçþk íkkuÚkkþ s Au Äkhíkuð÷kúkuøk íkhk íkuV÷LkLke «rçþk ðøk s MðkkLk WíÄkrýk þðþ çkLke AuyLkuyus íkúke «{¼ rðþkíkk Äký Au íkuç kt yif Mkuçwef fkapfk (ðÄefçk) Lkkt flýLku yif flýrðrnLk yþfçkçkt íkÈk¼÷ fhðkçkt ykðuAuyLkuíkuç kúke MðkkLkLkurðfMk Úkkþ Au

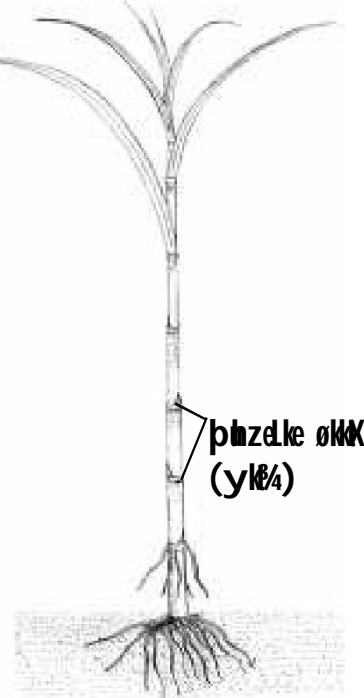

çkçkflle yl¼ku

yþk ð÷kðkúle Slk (slk) ð÷kðk Mðe :

ð÷kðkøk yk¼hu þu Au? íkúku þnze fu çkxçkLke ¼úkelkkt WÈknhýúke MçS þfçþ Au çkxçkLke yk¼ðk÷k ¼køkLkkt xifzkyku fhelku yif çkxçkçktúke øký- [kh çkxçkLkkt Lkðk Akaz Wøkçzðk. yuyif heíkuð÷kðkLkús WÈknhý Au yk¼ yk÷ufuðÄefr÷fk rðfMkík ÚELkuLkðe þk¼k fuLkðk AkazLkúrlkçký fhuAu yif çkxçk fuþnzeçktúke WíÄkøk Úkíkk çkÁk Akaz ykLkðrþfYÁku yif MçkLk nkþ Au ykúke íkuçLkuð÷kúku fnoðkçkt ykðuAu ð÷kúku yif økáf þçÈ Au súkku þkÁçÈf yúko Úkkþ Au 'þk¼k'. çkeð þçÈkuç kt yif fne þfçþ fu ð÷kúku yðk MçSðkúku Mçç Au su yif s ÄkðsLkkt MçMçke¼ksLk ({kþxkmMk) Lkkt V÷MðYÁku sLkþk Au

Äkhíkuþkhuçkçkfk fuþnzekkt çkes çktúke Lkðk Akaz íkþkh fhðkçkt ykðuAu íþkhu yk Lkðk AkazLkuð÷kúku fne þfçþ Lknª. fkhý fuçkes çkLkðkLke «rçþk ÈhþkLk ÷ªøke «sLkLk Úkkþ Au yLku íkuç kt ykLkðrþf Mççøké (Slk-sLkel) Lkú ykÈLk-«ÈkLk

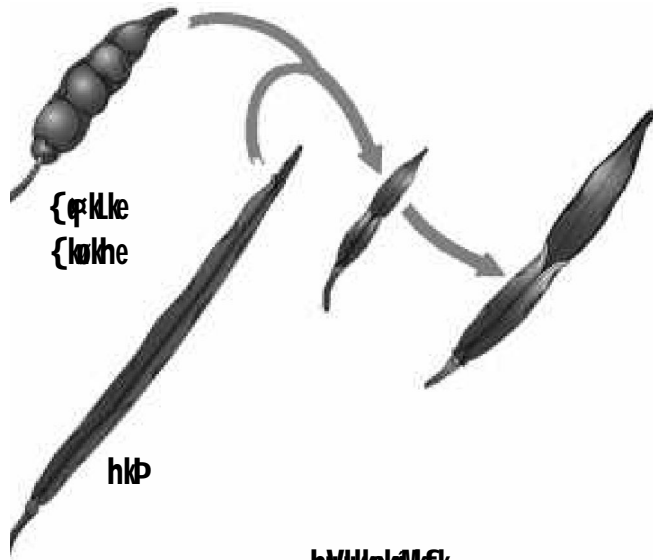

þnze

yLkuÁkúks÷Lk ÚkÖkÚke LkÖk MkÖwokuWíÁkÖk Úkkp Au yLkuÉhrf ð¾íku fKEf Lku fKEf VlnVkh ykÖe òp Au slukkt fkhýuLkÖk WíÁkÖk Úkíkk MkSÖku÷kt rÖrÖÁíkk ykÖuAu suMkSÖkúku «kfjíf okný Au Ákhíkuö÷kÖkÖk÷kt ykÖu ÚkíkuLkÚke. çkxkfk MkËeykúke ö÷kÖkÖk íkhk s WökkzÖk÷kt ykÖe híkk Au yx÷us Lknª çkes íkhk WökkzÖk÷kt ykÖu÷k çkxkfk ÖpkÁkrhf ÁkhýuLkçkæ oknýÖ¥kkÖk÷k nkp Au fu÷fu÷tökf «sLkLkLkt V÷MÖYÁk WíÁkÖk Úkp÷kt LkÖk Mkpkök íkkífr÷f ÷k¼ íku s oknýÖ¥kkLke árüyu WÁkpÖk nkúkk LkÚke.

Mfhý : ÷tökf yLkuÉirnf :

Mfhý ÷ªöke «sLkLkLkus yif YÁk Au «fjíf÷kt Áký yuöpkhrf öpkhrf Úkíkuhñúku nkp Au slukkt fkhýuLkÖe «örík çkLkuAu çkuy÷ök-y÷ök «fkhLke òíkkúke ðå [u f]ªk÷ heíku V÷Lk fhkÖÖkÚke Áký Mfh òík íkpkh Úkkp Au yk rÖrÄ÷kt Lkh yLku ÷kÉkLke ÁkMkËöke íku÷Lkt oknýLkkt ykÁkhu fhÖk÷kt ykÖu

Au yksu « [r÷ík ½ýe WLLkík «öríkkLkt ÉÁk÷k Ákpyku íku÷s ¾úÁkÉkpkuykÖe s heíku íkpkh fhÖk÷kt ykÖe Au

yk rÖrÄ íkhk ÖLkMÁkríkkLke f÷÷ef yifÉ÷LkÖe «öríkyku WíÁkLk fhÖk÷kt ykÖe Au s÷fu÷÷k (hñúkk) yLku hkp (çkñMkfk)Lkkt Mfhýúke yif LkÖe «örík hñúkkçkñMkfk íkpkh fhÖk÷kt ykÖe Au yu s heíku hkp (Mkef÷) íkúkk ½ö (rxrx÷f÷)Lkkt Mfhýúke rxrx÷f÷÷Lk÷LkuyLkks çkLkÖkÖkpk Au yk çkÁk s «sLkLkLkktMkpkÁLkLkktWÉknhy Au

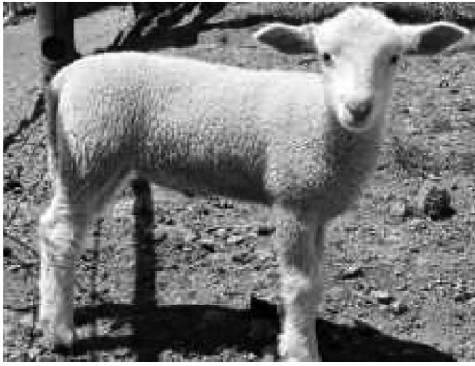
hñúkkçkñMkfk

MfhýLke ðÁkhu rÖfríkík ÁkÖrík Au fkrp÷f (Éirnf) Mfhý

íku÷kt Lkh yLku ÷kÉk sLkLkfkLke sÖpkyu çku Éirnf fkwkLkú r÷Lk fhÖk÷kt ykÖu Au y÷ök y÷ök «öríkykúke fkrp÷fkykúku «pkökpk÷k÷kt Mfhý fhÖk÷kt ykÖu Au yk rÖrÄúke «kÁík Akz MkeEçkz íkhefu yk÷¾kpk Au

MfhýLkuLkÖuMkúkk :

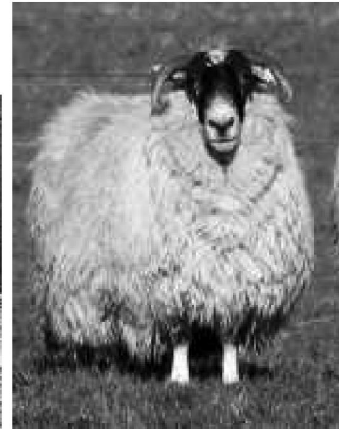
yk ½xLk÷÷÷kt SLkku÷ ö÷kÖkÖkLke x÷f÷Lkf Mkñúke yökúkh Au ynª yk¾k s ÖÄefkwkLkkt Lke sÖpkyuyif fkwkLkú fkwkflüj n÷kÖeLku íku÷kt

rVLkzkhMox

zku-e

Mfloxþ ç÷fVMk

çkeð fkwLkkt fkwflüjLkuLkk¾e Èðk{kt ykðuAu zku-e SLkkuç ò÷kðkòkLktr yif WÈknhý Au [k÷ku òEyu íku fðe heíku ÚkPtu

Mki÷Úk { rVLkzkhMox «òríkLkkt½zckLkk ykt[ð {kúke Èrnf (ðÄe) fkwk fkZelku íkuktr MðÄúk fhðk{kt ykÓPtu yx÷u fu íkuktr fð[h çkLkððk{kt ykÓPtu

çkeS íkhV yif Mfloxþ ç÷fVMk ½zckk{kúke yif yVr÷ík yzfwkLku÷ELku íkukkt fkwflüjLku fkZe Lkk¾ðk{kt ykÓPtu

yok÷Lkkt [hý{kt çkLku fkwLku÷fððk{kt ykÓPk. yk{ íkPkh ÚkPte Lkðk Mkfhwk {kt çkLku fkwLkkt fkwkhMk yLkurVLkzkhMox ½zckLkkt fkwflüj (ze.yük.yu) níkk ç÷fVMkLkkt yzfwkLkkt fkwkhMk{kt ¼áj çkLkððkLke çkÄe s òyfkhe nkP Au ykúke yk Lkðku fkwk rð¼kSík ÚkELku ¼áj çkLkððk{kt ÷køke òP Au A rÈðMk çkkÈ rðfrMík ÚkE hni÷k yk ¼ájLkuMðÄúk {køP { {kúke fkZelkuç÷fVMkLkkt øk¼eçkt «ípkhkÁký fhðk{kt ykðuAu øk¼oyðrÄ ÁkgyoÚkPk ÁkAe ç÷fVMk ½zcktr yif rþpwrVLkzkhMox ½zckLku sL{ ykÁkuAu su ykLkðtþf YÁkuÁkkúkkLke Èkíkk fkwþfk rVLkzkhMoxLkkt Mk{kLk s íkúke «ríkfjík Au íkuktrò÷kuk Au ynª rVLkzehMoxLkkt SLkkuç (ze.yük.yu)Lkuç÷fVMkLkkt yif fkwk{kt ò÷kuk fhðk{kt ykÓPtu Au fkeÁký SðLkkt fkwk{kt çku çkçkíkk {nÿðLke nkP Au – Ákne÷fwkwflüj yLkuçkeòufkwkhMk. fkwflüjLktr{nÿð ykÁkýLkuzku÷elkkWÈknhýÚke Mk{ðe økPtnþu sðfwkwflüj íkúð½zcktr(rVLkfkhnMoxLktrfwkwflüj nkP íkkuç÷fVMkLkkt yzfwk{kúke rVLkzkhMox sðtr s ½zcktr WíÁkòk Úkþu)

MkþkÁLkLku RríknMk

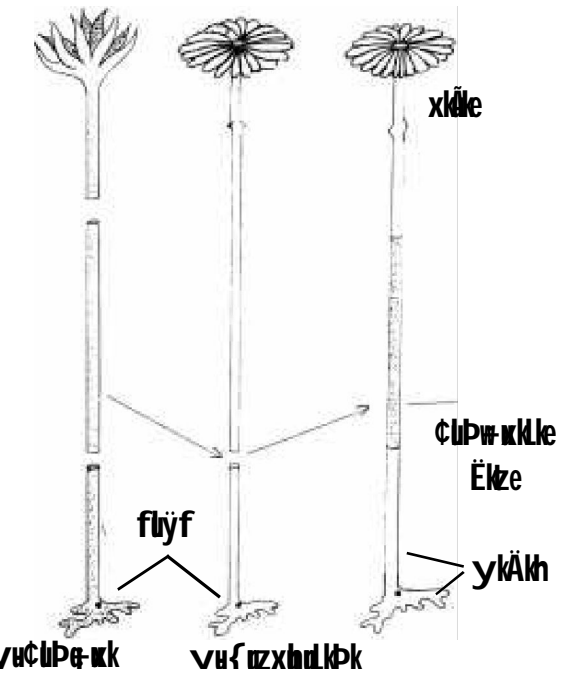
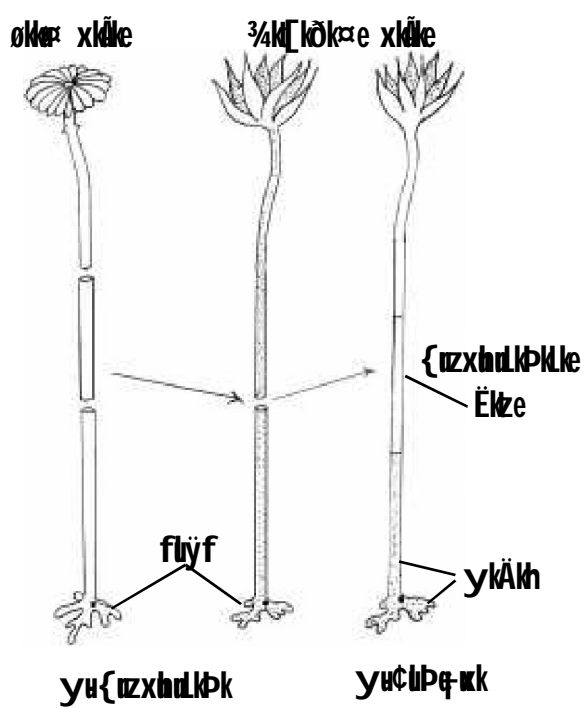
yulxçkæ-rhpk - sðrflý ilðe xkæ

fkwkhMk yLkufkwkflýLkktikæ-Lkki { f { n¥ðLku
yæPPlk çkS÷Lk ÅMÜkik { iðMk Å÷ILf Mk { ýje
Sðrð; kLk MkMÜkLkLkktisunçh®-øk

îkhk rðMikjik YÁku fhðk { kt ykðPtu Au
yk { kxu íkuçýu yif Mk { ýje pðkæ
yulxçkæ-rhpk Åkh MpkuÁLk fPð yk pðkæLku
pbeh . Mkuçe úke Mku { e. MkuÁelkkt yif ÷ktçk
fkæúke çkLkæ-urkð Au slukulÁkxYÁkuxkæke (A°k),
Ékte yLku ykÁkh yif °ký ¼køk { kt rð¼kSik
fhe pfkP Au su yif s fkæLkkt y÷øk y÷øk
¼køk Au íkúke yif ¾krMkPik Au fu Bpkhu íkúke
xkæke fkæke Éðk { kt ykðu íku íkúkk Åkh Vhelke çkeS
Lkðe xkæke (A°k) Qøke Lkefæu Au
yulxçkæ-rhpkLke y÷øk y÷øk «ðirikykuçkt
y÷øk y÷øk ykfkñ-«fkñLke xkækeykuððk { æu
Au sif fuyi { uzxhulLkpk «ðirik { ktøkæ-kfkñ xkæke
(A°k) Bpkhu yu çlupæ-æklke xkæke ¾kt [kÉkh nkð
Au

nuçh®-øku ÅkkúkkLk Åknu=k «Pkwçkt
yu { uzxhulLkpkLk fkæflýLku fkZelku íkúku yu
çlupæ-æklkkt fkæçkt Lk¾æ ÉeÁu sluke xkæke fkæke
Éðk { kt ykðe níke. nuçh®-øk òýðk { kókik
níkk fuyk Mpkðik fkæ fusuçkt çlupæ-æklkufkwkhMk
yLku { uzxhulLkpkLk fkæflý níku, íkúkk
Ákku:rLk { kóýúke fðe xkæke ykðu Au Åkrhýk { rçk÷fæ-
MÁkü níku íkúkk Åkh çlupæ-ækl sðe ¾kt [kÉkh xkæke
ykðe.

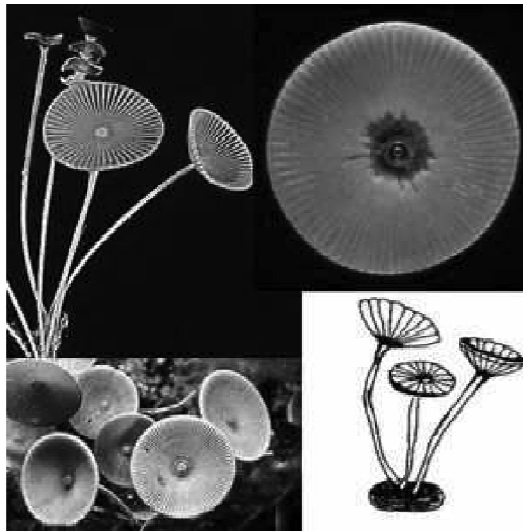
yLkktúke yu ðkik MÁkü úke øke fu fkæ
rð¼ksLk fkækhMk îkhk rLkpt°kik ÚkkP Au Åkhîku
nuçh®-øk yk «Pkwúke Mkiúü Lknkikk. íkuçýu yk
xkækeLku Áký fkæke ÉeÁe yLkunðu su xkæke ykðe
íkuçkLku ðirikykuçke ðá [lkk «fkñLke níke. íkuçýu
yifðkh Vhelke xkækeLku xkðe ÉeÁe. °keS xkæke
vu { uzxhulLkpk sðe økkæ níke. væ÷ufu vîk { kt

sukuflyü ikuke xkâke. yk Äkrhýk {kuzkue-elkktrfMkk {kt
 {æ-k Äkrhýk {kusöð s Au- sðrflüý ikðrYÁk.

yk «fkhLkkt «Þkøk íkuý yuyumkxkçkue-uhÞkLke
 ðríkykuç kt Èkzeððk ¼køkLke yE÷kçkE÷e fheLku
 Äký fÞko Äkrhýk { yif s sðk níkk. yk «Þkøkúke
 nuç h[®]-øku íkkhðÞu fu xkâkelku ykfkx ykÄkðkðkæk
 ÄkÉkúko fu su çLÞæ-æklkkt flüýLkkt «¼kðúke íkuLkkt
 fkøkhMk {kt çkLÞkt níkk íku M {kÁík ÚkE økÞk yLku
 yík {kt yk fkøk Äkh çkÄús rLkÞPký {æzxhulÞkLkkt
 flüýLku ÚkE økÞu

yif yLÞ «Þkøk {kt nuç h[®]-økuyif s fkøk {kt
 çkLku «fkhLkkt fkøkflüýkúku hkíÞk. yk { yk yif
 «fkhMkfH fkøk çkLÞku íkuý LkktÞu fu yk MkfH
 fkøk Äkh ðkhðkh {æ íkk ykðíkk ÷úkyku Ähkðíke
 xkâke ykðíke níke. yk «Þkøkúke yu MÄkü níku
 fuMKSðkLkkt YÁkhðk Äkh çkÄús rLkÞPký fkøkflüý {kt
 hnæ-k ze.yük.yuLkkt ykÄelk nkÞ Au

yulxkçkue-uhÞk {æzxhulÞk

çkeS {nÝðÄkyoçkkçkík Au fkøkhMk. íkuç kt ½ýkt çkÄkt hkMkÞryf ÄkÉkúko
 suç fu – {Mksh ykh.yük.yu – sLkuMkçLk yýwÁký fnðkÞ
 A) íkúkk «kæelk yLku WíMkuçf (yulí kRBMk) nkÞ Au

yk rMðkÞ íkuç kt {kRxkífkaLzÞk, hkEçkkú kuç yLku ð÷knhkð÷kMx síðe
 ytøkfkkykuÄký ððk {æuAu fkøkhMk {kt hnelkuflüý íkhk rLkÉuÞík
 MkuçLkkykúku y {÷efhý fhu Au fkøkhMk yLku fkøkflüýLkkt {nÝðLku M {ýje
 Þðkæ Äkh nuç h[®]-øk íkhk fhðk {kt ykðæ-k Mkhæ íkuç s
 {sÉkh «Þkøkku íkhk Mkhæ íkkúke M {S ÞfkÞu

ð÷kðkøk – sðrððÄíkk

«ðríkykuç kt MkuÄkhýkLkkt Lk {u yif hefku íku sðrððÄíkkLku ÄkkuLkkt
 ÷k¼ ¾kíkh Mker {ík fhðkLkku «ÞíLk Úkíku ykðÞku Au yk { íkuMkkhe ð íkLke
 ÄkÞykuæ-kÉkyLkuWá [økúýðÝkkðkækkfLkkt rLk {koyLkkuç ví Þ núkuWíÄkkÉLkúç íkk
 ðÄkhðkLkku s híkku Au suç fu ÉÄkæwÄkÞyku nkÞ íku íkuç kt ÉÄLke {k[®] fu
 {kMk {kxuWÄkÞkøk {kt ykðíkk ÄkÞykuç kt {kMkLke {k[®]k ðÄkhðe. ðífuð÷kðkøkLke
 çkçkçkík {kt íkuLkkt Vðík yif s ÄkúLku æÞkLk {kt hk¾ðk {kt ykðÞu Au yLku íku
 Au ð÷kúLkku ykLkðrÞf YÁkuMk {kLk nkðu yk ð÷kúLk Äkh Úkíkk ÄkÞkðhýeÞ

MkÞkuÄLkLkku RríknMk

«¼kðkkuapðkLk{kt÷ðk{kt ykðPk LkÙke. ò÷kùk Àkh Àký ÀkPððhýLkku«¼kð
 ÀkzuAu yf s SðLkkt y÷òk y÷òk YÀk Àký òE þfkP Au su{ fuEkMk{kt
 {eXk Àkkye{kt hnuùk AeÀk=ktykùkkt yLkf «fkh nkP Au çkkhefkEÙke yaðP Lk
 fhíkk òýðk {éPtuAufu yk çkÀkt AeÀk=ktykuyf s «òríLkkt Au LkÈelke
 Àkhk fu íkùkkt ík÷{kt Ùkzkaf Àký VhVkh Ùkíkk yk AeÀk=ktykùkkt YÀk-hòk
 çkÈ÷kE òP Au íku s heíku yuf÷eP k r{÷eVku÷P{Lkkt yf s AkzÙke
 y÷òk fh÷ 0ký ¼kòkLkusÈe sÈe Ý [kEyWòkkzðk{kt ykðPk íkuykLkðtP f
 heíku yf Mk{klk nkðk Aíkt Àký íku{LkùçkkÌk MðYÀk çkÈ÷kE økPtu níktu
 yk s fkhý Au fu ykÀkýk ÈP Lku PksLk ykPòk ìkhk sÈk sÈk
 ÀkÈh fÞk s÷ðkPùkðk{kt rð¼krsík fhðk{kt ykðPk Au ÀkPððhýeP «¼kðLku
 Àkrhýk{uyf s «òríLkkt ½ðLkuA y÷òk y÷òk ùkðk{kt Wòkkzðk{kt ykðu
 íku íku çkÀkLke ÀkÈkP Àký y÷òk y÷òk nkP Au su ÀkPððhýeP «¼kðLku
 Àkrhýk{ Au

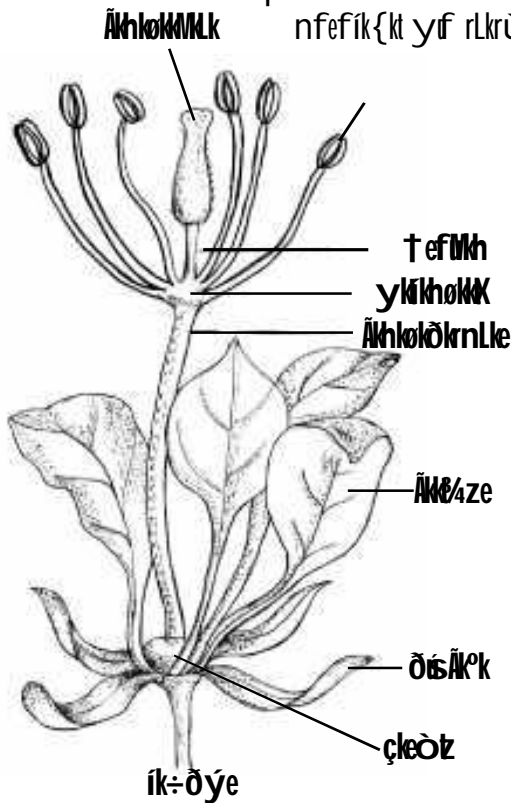
¼kòkku÷f árúyu¼khík A ½ð WíÁÑÈf ùlðk{kt rð¼krsík

¾ : Vē ku òík òíLk...

yÁkýe yksksw òðk {áike {k¼køLke
ðLkMÁkríkyku Vē Ákhe y÷u fu MÁwÁk ðLkMÁkríkyku Au
suku yðjçkesÁkhe ðLkMÁkrík (yÁLsykMÁke) Áký fnu
Au Vē fu su yf YÁkkítheík «hkn Au íku yk
ðLkMÁkríkyku «sLkLk yðk Au yðku òýeyu fu Vē
þnk Au «sLkLkLk fkpo fðe heíku íku Ákýo fhu Au yLku
yk {nðLkkt fkþku fhðk {kxu íkLkkt {kt fðk «fkhLke
ÔPðMÁkkkyku yLku rððÁíkkkyku òðk {áu Au

Füde heikuçkLku Au Vef ?

Vef rçk÷fiw yüde heikus çkLku Ausüde heiku fke Lkde pk¾ak fu ÄkyoçkLkiku nkP. yw÷u fu iku fr÷fk fu süçküke MkkçkLp heiku Äkyo fu pk¾ak çkLkike nkP Au ikuÄwÄkfr÷fkçkt VhðKE òP Au Äky Mðk÷ yuÜkkp fufüç fwx÷ef fæykuçküke ÄkkÉzkyku yLku pk¾akyku (zkæe) çkLku Au yLku fwx÷ef fæykuçküke Vef ¾æ÷u Au yk fçk÷ Ükkp Au füde heiku? öpkhu fæçküke Vef çkLkpu yLku öpkhu ÄkkÉzk fu pk¾ak ?

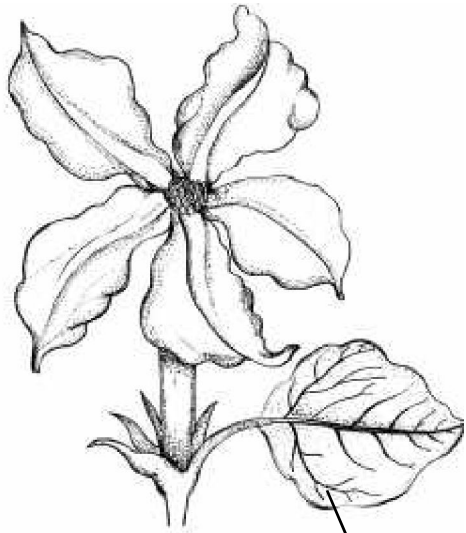
nfefikçkt yif rLkrüik Mkeçk MwÄe öjð Ütk ÄkAe s fkeÄky öLkMÄkríkçkt Vef yLkuVæ ykðöLke pYykik Ütkp Au öLkMÄkríkLke yk yðMÜkkLku ÄkrhÄköð yðMÜkk fnu Au öLkMÄkríkLku PkwP «fkp yðrÄ fu½ykt ykuAk ikÄkçkLkçküke ÄkMkh Ütkp ÄkAe ¾çkh ÄkzuAufuVef ¾æ÷öðkLkuMkçp ykðe öpkpuAu ökwÉkWEe sök Akzçkt Vef çkxu÷kçke hkíkku öEyu ikku½ö yLku [yk sök fwx÷kif AkzLku÷kçkk rÉðMkuöEyu Xze söpkkykuyuWökikk MkvhsLk sök öjkkuçkt Vef çkMöçk çkxu rLkBlk ikÄkçkLkçküke ÄkMkh Ükðwshye nkP Au Bpkhufwx÷kif hy«ÉpLkkt Akzçkt Vef çkMöçkLke Mw¾kðLkçk PkwP çk°kkçkt Ükíkkt öhMkÉ Äkh ykÄkrhík nkP Au

Vef çk¾çk heiku YÄkkikrhík «hkn Au yk ökikLk MkkçkLkçkt½ykt«çky ykÄkçkçkt ykðw÷k Au «fkzLke süçs fwx÷kif Vef küçkt ökkk yLku ykikhökk öðk çæ Au süç fu - ik÷öye. yk Vefçkt Äkyo sïde [Äkxe h[Lkkyku (ösisÄk yLku É÷Äk°) yif ççkt ÄkkÉzkykike süç÷koku÷e nkP Au öpkhif iku iku rçk÷fiw Äkyo sïde s nkP Au süç fu ökw÷kçkçkt, ikku öpkhif öpkhif rçk÷fiw Mkwðik Äkyo sïde nkP Au

Vę fðe heiku^{3/4}e÷uAu

fkhý fE Áký nkþ, Vę ^{3/4}e÷ððk {kxúkktsð-hkMkkþrýf Mktfúkku {æíkk s ðLkMÁkrík {kt íku yþkúke hkMkkþrýf íkþkheykuþY ÚKE ðP Au slúkkÁkrhýk { MÖYÁk ÁkwÁk frLkfkykkúkk ÷køkðLke þYykík Úkkþ Au yu sþþkyku Ákh fu Bþkt Áknu÷k Ákýo fr÷fkyku ÷køk÷e ððk {æíke níke, íkúke sþþkyu nõu ÁkwÁkfr÷fkyku ÷køk÷e ðE þfkþ Au yðw {kLkðk {kt ykðuAu fu ðLkMÁkríkLku Vę {kxúkktrMkøLk÷ yf nkú kúLkkt MÖYÁk {kt {æuAu slúku ^÷kheslúk Lkk { ykÁkðk {kt ykðPw íkúke þkÁ nsuMkÁe ÚKE Lkúke, ðfunkt÷ {kts íkúke WÁkAMÜkríkLkkt fæ÷ktf Ákkfk Mktfúkku sYhúke {éþk Au

yfðkh yu Lk÷e ÚKE ðP fu nõu Vę Lku M {þ ÚKE øþkuAu íkku ðLkMÁkríkLke fr÷fkykúke fkpþfkykú {kt fæ÷ktf yðk sðhkMkkþrýf ÁkrhðíkúkkþY ÚKE ðP Au su Vę Lkt rLk {køý {kt Mknkþf çkLku Au su÷ fu Vę Lke Ákkðzeykúku hþkelk çkLkððk {kxu rðr^{1/4}ðk hsf yæ÷u fu yL^okkMkkþLkelk, fhkæLkkRzðk yLku ^÷ðLkkRzðkLku çkLkðw ÁktfMkhkú {kt Ákhkøkhs yLku yzkþþ {kt çkeðzLku çkLkððk {kxúkkkt ½ýkçkÁkt ykLkðþþf ÁkÉkúko rðþuk «fkhLkkt «kæLk, Vę kúkuMkøktÁík çkLkððk núkwrðr^{1/4}LLk «fkhLkkt çk»Ákþe÷ MkøktÁík ÁkÉkúkoíku s fexfkú Áktkrøþk yLkúÁkúkeykúku÷kúvðkððk {kxu {exkúMkøktÁík {fhÉ çkLkðk ÷køkúAu yk çkÁktÁkrhðíkþk yf Ákýfr÷fLkuÁkwÁkfr÷fk {kt Vhðe ÈuAu ÁkwÁkfr÷fkLke yf çkeS rðþukíkk nkþ Au – íkúke ðþð Mke÷k rLkÁkohík nkþ Au ÁkwÁkfr÷fkLke fkpþfkykú {kt Vheúke rð^{1/4}ksLk úk {íkk Ákh yxfkð ykðe ðP Au yLkúV÷Lk çkkÉ ^{1/4}y çkLke ðP íþkh çkkÉ s yk yxfkð Èþ ðP Au ÁkwÁkfr÷fk Vheúke Lkðe ÁkwÁkfr÷fk çkLkððíke Lkúke. Bþkhu ðÄefr÷fkúke çkLk÷e þk^{3/4}kyku Vheúke Lkðe þk^{3/4}kyku çkLkðkðk÷e Lkðe fr÷fkyku çkLkððíke hnuAu ykLku {kzâw÷h «fkhLke ðþð fnuAu ÁkwÁkfr÷fkLke ðþð Mke÷k rLkÁkohík nkþ Au – Vę yLkúV÷ MkuÁe.

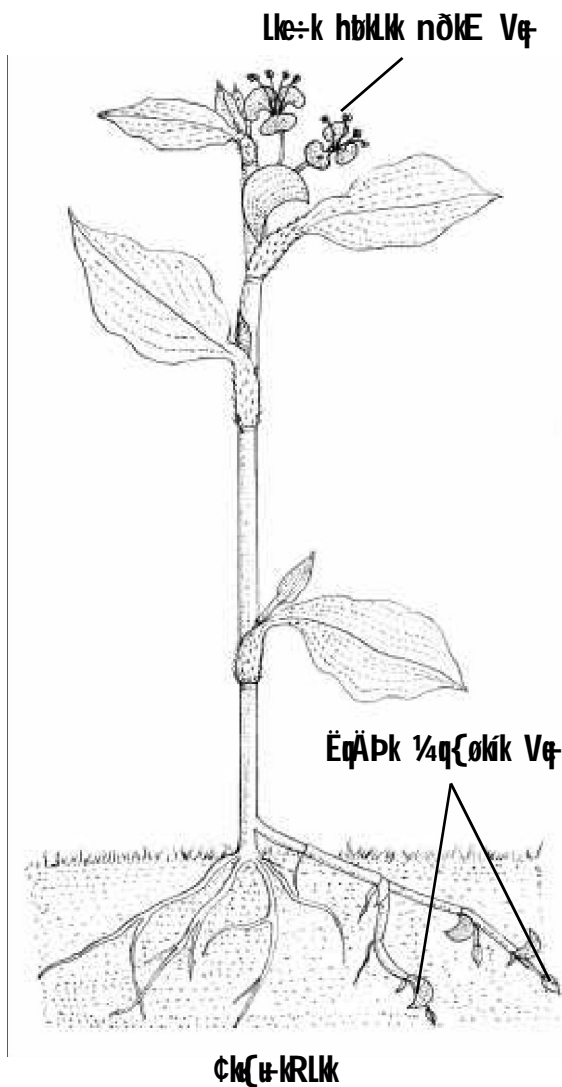

{Múzk ÁkÉzeylusðk ðsÁk

yk { yf heiku ðLkMÁkrík ykú {kt Vę kúkk^{3/4}e÷ðu yu Ákþkðhýeþ fkhfkúke «ahík sð hkMkkþrýf rçþk Au su ðLkMÁkrík ykú {kt ðþðþðLkku {køko {kfæku fhu Au

Vę kú {kt rðrðÁíkk

¼q{økík Vę

Mkk¼ ðøk{ktÚkkzřf ySçk ÷kokuĀkhtikuyumkřP
 AufuVę s{elLkLke yĖh Āký nkP AusLku¼q{økík
 Vę fnu Au {kxř¼koku ĞkĖk{ý ikhefu Qøkike
 ÷øk¼øk «ðříkykuçkt ¼q{økík ĀkwĀkrðLPkMk
 Lkku rðfkMk Úpçku òðk {çu Au
 ĀkkĀkkLke ykMĀkMk ¼q{økík Vę òðnkP ikkuřku
 fkuçkRLLk (fLkk) fu ¼kxeçkçke fu yçkçke
 (ykðMkçk=MK)Lkkt AkçLku òE pfku Aku ikçLku
 MkkðĀkLkeĀkřf {çMkrník W¼kzku yn^a yĀkçk
 r[°kLke {ĖĖÚke řk{urkuçLk ¼q{økík Vę LkupĀðkLkku
 «Přk fhe snyku

¼q{økík Vę {kMĖk MðPĀkhkøkLkP Lk s ÚkP
 Au yçku fu Vę Lke Ākhkøkhs ĀkkĀkkLkkt s VęLkkt
 ĀkhkøkMkLk řkhk yzkřP MkwĀ Ākrnkçu Au yk{ řkoykoy
 ĀkhkøkLkP Lk {kxřkĖĀký «řkhLkktMkĀLkkuçkMĀkPçk
 fhðkuĀkzřkkuLkÚke. yk «řkhLkçk sLkLk ½yçMknçku
 yLkuMkLkrčřk nkP Au yus «řkhu¼q{økík çkes
 Āký MĀřk nkP Au Ākhřk yk çkesLkkt řLk{kyçkt
 ykLkðřpf Ākrhðřkkuçk M¼kðLk ½ye s ykĀe
 nkP Au Bpkhu ĀkhĀkhkøkLkP Lk{kt ykLkðřpf
 Ākrhðřkkuçk M¼kðLk ½ye òĀkhunkP Au ykÚke
 {kxř¼køkLke òLMĀkrřkykuçkt MðĀkhkøkLkP LkLku
 hkfðLke yLkuĀkhĀkhkøkLkP LkkuM¼ð çkLkððLke
 òPðMkçk òðk {çu Au

VęÚke çkes MkwĀe

¼q{økík Vę-kllurðfMk

¼q{økík Vę-kllk WĒ¼ð yLkurðfMk{kt fPk fkhýku fkhý¼qk Au íku rðpunsWMAĒ òýe þfkþWkLkÚke. Ákhíkwíkkkt rðplkk ½ýkt íkfo yLkurð [kh «Míkúik fhðk{kt ykÓPkt Au yu íkku MĀkù Au fu yk «fkhLkk Vę- ÁkhMĀkh MĕĕĀ Lk nkP íkðe «òríkyku{kt rðfrMík ÚkP- òðk {suAu ykÚke yu çkkçkíkLke Mĕ¼kðLk ½ýe ðĀkhuAufuyk Vę-kllk rðfMk ĀkkA ½ýkt y÷øk fkhfku sðkçkĒkh nkP.

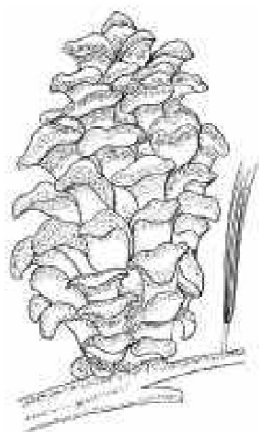
yf íkfoyuĀký «Míkúik fhðk{kt ykÓPkufuyk «fkhLkk ¼q{økík Vę- {kÚke Wøkíkk ¼q{økík çkesLkusúkuAkzLkkMq{ «kfjík ykðMk {se hníkktnkðkÚke, ykðk ¼q{økík çkes WíĀkkĒLkku {nþð ðĀe òP Au

çkeòu íkfo yuAufuykðk ¼q{økík çkes çknkhLkk ĀkPkhýeþ Wíkkh-[zkðÚke çk [e-kt hnu Au fæ÷kf WĒknhýku{kt yu Āký çkíkððk{kt ykÓP Au fu ¼q{økík ĀkwĀk ykòkÚke Āký çk [e þfu Au yu Āký rð [khe þfkþ fu fĒk [[khku [hík «kýeykkkt ĒçkkyÚke çk [ðk {kxu¼q{økík çkeðlkkurðfMk ÚkPku nkP.

yk { ¼q{økík «sLkLkktfkĒf ÷k¼ yð-P nkðktòEyu yk {kLpíkkLkk ykĀkhus WĀkh sýkð- íkfo yLkuĀkrhfĀĀkLkkykuWĒ¼ðe Au ÁkhíkwMðk=yuÚkkþ fu íkkuĀkAe yk AkzLkunðkE Vę- yLkunðkE çkes WíĀkðk fhðkLke sYh þk {kxu Ākze? þW ¼q{økík «sLkLkLke {þkĒkykÚke çk [ðk {kxu? yk MĒ ¼q{økík Vę-kllk {nþð M{ sðk {kxuðĀkhuòýfkheLke ykð-Pfíkk Au

¼q{økík Vę- yðk Akz{kt òðk {suAufusç LkkurðfMk yíþík rðk{ ĀkPkhýeþ ĀkrhĀMÚkríkyku{kt ÚkPku nkP. íkoyku{kt øksçkLke yLkfę-Lk úk{ íkk òðk {suAu yk s fkhýu¾úke{kt íkuçLkkÚke Aæfkhku {þððku {wfe- nkP Au ÷køkuAufu¼q{økík Vę-kllkkurðfMk ykðk ŒkĒ{ý íkhefuQøke Lkef÷íke òLkMĀkríkykkkt SðLk yLku yLkfę-Lkku yf yLP WĀkkþ Au yn^a ykĀk- çkLku ðLkMĀkríkykuŒkĒ{ý íkhefuQøke Lkef÷íke yf «fkhLke ðLkMĀkrík Au

¼ {hk yu ¾e ÷ ÒPw Vq

[ezLk {kEk pfw

MkP fMk w òjk

ykÁký{kúke {køk¼køkLkkt ÷kfku fÉk [Vq= kúkkk
 ÁkhøkLkP Lk {kt {Ä{k¾eykúkkk PkøkÉkLk røpu òýíkk nþu
 Ákhík w çkryw ykAk ÷kfku òýfkhe nþu fu fexfku VÉk,
 ÁkítrøkPkykuMkÉeykúke ÁkhøkLkP LkLk w fkpø fhíkk ykÓPkt Au
 òLkMÁkrík yLku s íknyku ðá [úkku yk MkçkiÄ ½ýku Ákk→ku Au
 MkíP íku yu Au fu òu yk fexfku ðøkhu Lk nkúkk íku fÉk [yk
 òLkMÁkrík sækík ykx÷tv høkLk, MøkrÁík yLku {Lkknkhe
 Lk nkúkk. fexfkuÁkítrøkPkyku ðøkhu yu þöp s Lkúke. yk
 s çkkçkík fexfkuWÁkh Áký ÷køkWÁkzuAu íku Lke røðÄíkk yku
 røð [°kíkk ykuçkt røð¼ðk «fkhLke òLkMÁkrík ykúkkP køkÉkLk Au
 fexfkuLkkuWÉ¼ð íku s røfMk fççkkúke vMk fk∞ (fhkz ð»ko
 Ákð) Lkkt yík yLku ÁkS {P Lk fk∞ (fhkz ð»ko Ákð) {kt ÚE [þP
 kuniúku òLkMÁkrík ykuçkt yk Mk {P VLkøMk {q r°kybke òLkMÁkrík
 Lke WíçktríkLkku níku yk Mk {P ÉhBP Lk fæ÷kf çkesÁkhe VLkøÁký
 çkL Pkt. yk÷ufufexf íku VLkoy LkuMkP fMk Mk {q Lkkt Ákð s yÁMík
 ð {kt ykðe [þP k níkk. yk Mk {P Lk fexfku íku s òLkMÁkrík ykuçkt
 ÁkhhMÁkrhf MkçkiÄku røðúkk MkPkiÄLkúke òýðk {éPw Au fu P
 Yy kíkLkkt {køk {køk çkex÷ (¼þk) MkRfMk ({ÉLk {Mík) Lk røþk∞
 høkLk sLkLk køkúke íkhV Vóík ¼k s LkLke þkÄ {kt s ykfS»kík Úkíkk
 níkk. íku Lke ÁkMkuLk íku yk ykúP kúku òðkLkku Mk {P níkkuLk
 íku íku Lkkt sLkLk ybkkúku v r÷ ík fhðk {kxwðP Úko Qòoníke.
 íku Lkku ykP P íku høkLk, MðkrÉü íku s Ákkrüf sLkLk ybkkúku
 ¾kMk fheLku ÁkhøkhsLkku ¼kúký fhðkLkku hñkku níku Ákhøkhs Áký
 ½ýe

Vq=Úke çkes MkuÁe

{kæe Mki'p{k kt çkLkike nîke.

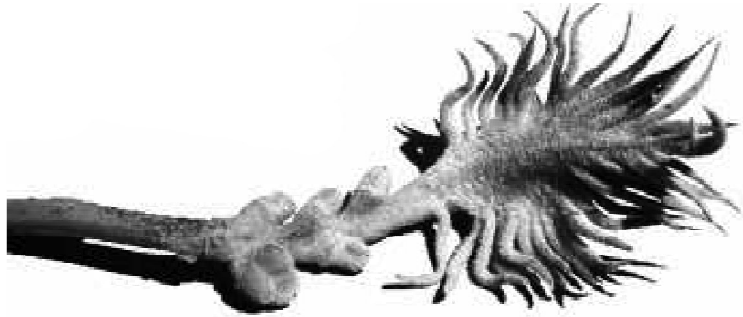
ðLkMÄkrîkykukkt rðfMkLkkt MÄ¼ø òu yu {kLkðk{k kt ykðu fu þfîÄkhe [ez yLkuËðËkh sðk ðþkkuMkþfMk{k kûke rðfMkîk Ûkþk AuyLkuMÄkwÄk ðLkMÄkrîk fkef rð÷îîk þfîÄkhe ðLkMÄkrîk{kûke îku yu {kLkðu îkfMkðkîk ÷køku Au fu þfîÄkheykukkt Äkðs Äký yksLkkt [ez yLkuËðËkhLke suÄ ÄkukkkLke Äkhkøkhs nðk{k kt rð¾îîkkt npu yLku nðk s îkuku {kËk þfîyku MkuÄe ÷E sîke npu îkuLk çkeðz Äkýko WÄkh fu þfîyku Äkh çkLkîkkt nîkkt, suÄ Lke rFLkhe{kûke [efýku hMk Íhîku nîkku yksu Äký þfîÄkheyku{k kt ykðu s Ûkþk Au yk [efýe MÄkkxe Äkh nðk{k kt Ozîke Äkhkøkhs [kæe ðþ AuyLku yk [efýu ýðþ Mkfîkîkkt îku yËh MkuÄe [k÷e ðþ Au ¼{hku «fkz yLkuÄkkËzk yk{kûke Lkef÷îku [efýu {exu ýðþ yLku hðSLk ¾kîkkt nîkkt. îku «kæelkþðîk ÄkhkøkhsLkkt MÄkfæ{k kt ykððkûke rLkrüîYÄku îkukkk ðþMkLke çkLke økþkt npu

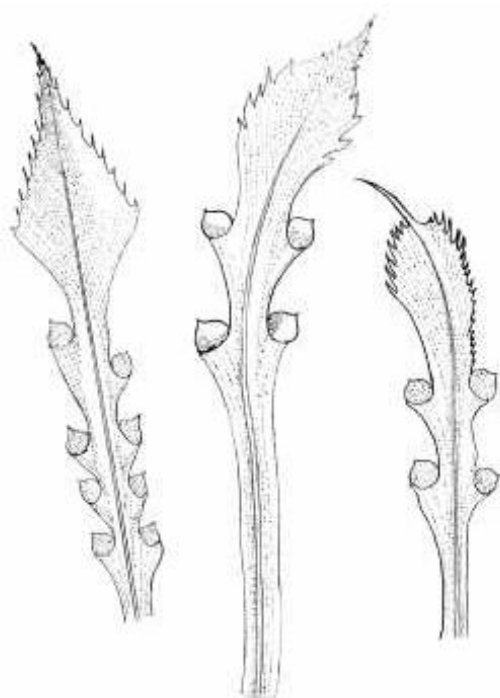

¼{hku

yk ÄkAe ¼{hku ¼kæSLkLkkt yk Lkðk þkîkLke þkîÄ{k kt rLkþr{îYÄkuLkh yLku {kËk þfîykuLkkt [-h ÷økkððk ÷køþk. yk Èhr{þkLk yðýîk s îkuÄkhkøkhsLkuçkeðz MkuÄe ÄknlLkze Èuk nîkkt. Vøîk nðk îkhh Ûkîk ÄkhkøkLkþLkLke sðþkyurLkþr{îYÄku ykðLkððLk fhîk ¼{hk îkhh Ûkîku yk ÄkhkøkLkþLk fæ÷ef ðLkMÄkrîkyku {kxu½ýuVkþËkfhf hîknpu yu{k kt suðLkMÄkrîk ¼{hk {kxuðÄkhu÷k¼k{ýe npu Äkkøký {kxu îkuke WÄkh rðr¼ðk «fkLk fexfkukkt ykððLke Mð¼kðLk ðÄe sîke nîke. Mðk¼krðf hefku s ykðe ðLkMÄkrîk ðÄkhuçkes WîÄkðk fhîke npu yk ÄMÜkrîk{k kt ðLkMÄkrîkyku{k kt y [kLkf Ûkþk÷kt fkef yðk WîÄkrhðîkLkLk«kfkîkf ÄkMËøkelLkuðÄkhu÷k¼ {þððLke Mð¼kðLk Au slukkt fkhýu¼{hklku ykðLkððLk ðÄîknpkð. ðLkMÄkrîk yLku fexfkukkt ½ýkt yðk ðifkrMkf Äkrhðîkðk ððk {éþkt Au su«îþukYÄku fexf-Äkîktrøþk-VË{k kt îkhh Ûkîkkt ÄkhkøkLkþLkLkkt ÷k¼Lkkt V÷MðYÄkuWîÄkðk Ûkþkt nkþ.

su ðLkMÄkrîkyku òu su ÄkukkkLkktÄkhkøkLkþLkfîkkkuykÄkðk þkðþ Vq÷kulle Äkk¾zeyku Äkhkøkhs yLku çkeðzLke ykMÄkkMk [efýk ¾kãÄkËkÜkku nîkkt, îkuLk«kfkîkf ÄkMËøkelLku ðÄkhu÷k¼ {éþku îku rMkðþ fæ÷ef yðe ðLkMÄkrîkyku Äký Vq÷k{k kt rððÄîk

**Mp fmlle rðr¼ok «ðrikykkk
çkeòyÁkye ({MkMÁkV÷)**

rðfrMík ÚKE sE Lke ÁkkMkurðrpü øktúkykuníke suMðkrEÜ
{fhÉLlku†kð fhíke níke. yk þfñk yLku«kxelkPðík
ÁkÉkúko fexfkúku yksu Áký ykfS»kík fhu Au

Ve-kúke yk rðþakíkkýkkúkkífkhy¼ {hkykkúkkíðÁkhu
ykðkøk {LkLkkt fkhýu ÁkhkøkLkP Lk {kt {ÉÉ {æðk Mkae
íkku çkÁw Xef níku Ákhíkw BÞkhu fexfkúku sLkLkyþkkúke
yksþkksw ðÁkhu «{ký {kt ykðLkððLk þY ÚkPw íkku
íkkk fkhýu yf Lkðe Mk {Mp k WíÁkØk ÚKE økE fuç fu
yk ¼ {hk çkeS çkÁe ðMíkwykkúke MkkúkuMkkúkuçkeðz Áký
¾kE síkk níkk yæ÷u fu su ðMík çkLkððk {kxu yk
çkÁe Þðíkykuh [ðk {kt ykðe níke íkkúke s Mknúkk {kxu
¾íkhku WíÁkØk ÚKE økPku íkku nõu yk ðLkMÁkríkyku {kxu
yf Lkðe {Mkeçkík Q¼e ÚKE økE níke fu íku ÁkkúkkLk
çknuç ØP çkeðzLku ¼ {hklkkt ¾kñkf çkLke sØkúke fíðe
heíku çk [kðe þfu?

ykúke MðkrEÜ Ákkkýúke ¼hÁkñ, ykf»kf hþkLk
çkeðzku (çkeðþ) Lku çk [kððk {kxu su yzúke Ákræ-kt
¾kð÷kt níkk íku nõu Áehu Áehu çkÁ Úkðk ÷køPk. [ez
yLku EðÉkh sðe yLkðjík ðLkMÁkrík (SBLkMÁk {ð) {kt

íkuçkeðz fhkzkuð»koÁkøpsLkLkÁkýeo ({MkMÁkñkV÷) Ákh ¾kð÷k ÷køku-k hñúkk
níkk íkunðuÁe {uÁe {uZkfæ-k hñðk ÷køPk. yk heíku fexfkúkkí EçkkyLku fkhýu
ðLkMÁkríkykkúkkí sLkLkyþkkúçkt ½ýk ÷k¼ fkhf Ákrhðíkk ÚkPk. yk fkhýu
(yLkSykMÁk {ð) ykðjíkçkesÁkhe yæ÷u fu çkesLkkt Vhíku yzþpP Lku ykðhý
nkP íkðe ðLkMÁkríkykkúkkíurðfñk ÚkPk Væ-kúçkt ykðe-k yLp Ákrhðíkkúkkúke Áký
çkeðzku Mknúkk {æe yLku íkuçLku fexfkúkkúku ¾kñkf çkLkík yxflðe þfkPk.
(ÁkkÉzeykúke Lkr÷fk sðe h [Lk çkLke yLkuyzþpP ÁkkÉzeykyLku ðsÁkºkkúke
Lke [lke íkhV sðk ÷køPw)

Væ-kúçkt ykðe-tvçkesw Ákrhðíkk níku íkuçLkñrî ÷°øke çkLkðw yf s Væ- {kt
Lkh yLkuçkÉk sLkLkyþkkúke WÁkÁVÚkríkLkufkhýu ÁkhkøkLkP Lkfíkkkkt «íPí ykøkvñkLku
íkuðÁkhuMkVæ yLku Ákrhýk {fíkkøçkLkðíke níke. fkhý fu yf s ðkh {kt fexf
ÁkhkøkhsLku ÷kððk yLku ÷E sðkLkúçkðzvfk {rlk¼kðe þfíkk níkk. yøkkWLke
ðLkMÁkríkykuçkt yðw þøP Lknkúku yksu Áký [ez yLku EðÉkh {kt Lkh yLku
{kÉk þfñw y÷øk y÷øk ððk {æu Au yk Ákrhðíkk yæ÷u furî ÷°øke Væ-kúkkí
rlk {køj çkÉ þYykíLke MðV÷Lk (yæ÷u fu ÁkkúkkLk s ÁkhkøkhsÚke V÷Lk Lk

Væ-úke çkes Mkae

ÚkðÞLke ÁMÚkrík WíÁkÒk ÚkE. sLkk fkhýuÁkhÁkhkøkLkPLkLke «rÇPklkuðøk {éÞku
 {MkúðEf fka (÷øk¼øk - fhkz ð»koÁkðÞ)Lkk ÞYykríLkkt Mk{P{kt
 s {Ä{k¾eyku íkíkÞk, ÁkítrøkÞk yLkuVÞkykúkkurðfMk ÚkE [ÞPkuníkkuyLku
 íkaykuÁk]ðe Ákh yLP MkSðku ¾kMk fhelkuWá [©yæLke ðLkMÁkríkykúkkurðfMk{kt
 ÁkkúkkLkkuVka ykÁke [ÞPk níkk. yk ÷kçke S¼ðkøk fexfkúke Wíçkrík yLku
 rððÁíkkLku fkhýus MkákwÁk ðLkMÁkríkykúkkurðfMk ÞöÞ çkLPkuAu íkuçLkkt {kxu
 ÞYykrík{kt VÞ s ¼kSLLkku yf{køk †køk níkk ¼kSLLk Mkkúkk yk MçkíÁLku
 fkhýuVÞkúkkurðfMk Áký «¼kkrðík ÚkÞku WÁkhkík yk MkákwÁk ðLkMÁkríkLku ÈÞ
 ÈÞ MkáÁe VÞkððk, ÁknkUçkzðk sðk
 {nÞðÁkýo fkbøçkt Áký yk fexfkúkku
 y¼kÁkðo Vka yk hLkku

yksLke suç ÁknÞkktÁký fka÷kif fexf
 ¼kSLLk {kxu íkuçLkkt Lk→e fhÞk [ku→Mk
 «fkhLkkt ðÞkkuÁkh s síkk níkk. ÁíktÁký
 ðLkMÁkríkLke fke yf «ðrík, fke yf
 s «ðríkLkkt fexfkuWÁkh rLk¼k Lknkúke.
 {køkk¼køkLkkt VÞkuÁkh yfÚke ðÁkhufexfku
 ykðík níkk. yus heíku fexfkuÁký yf
 s «fkhLkkt VÞkuÁkh ykr©ík Lknkúkk. çkÁkt
 fexfku sík sÉk «fkhLkkt VÞku Ákh
 ykðLkòðLk fhíkkt níkk fkhý fu
 ðMkríkÉ íkuçLkkt¼yçkçkÁkt «fkhLkktVÞk ¾e÷ íkk
 níkk.

çke ({Ä{k¾e) ^÷kðh

fka÷kif rðÞk VÞLku fka÷kif [ku→Mk «fkhLkkt fexfku íkhk ÁkMkÉ fhðk{kt
 ykðík nkðkLku fkhýuMk{P Mk{P Ákh yk VÞkuçktsu íku fexfku yLkMkkh Ákrhðíkøk
 ykðÞk. yf heíku fnku íkk VÞkoyu fexfku «{kýu yLkifÞk yÁkLkðÞk rðfMk
 ÈhÞkLk VÞkuçkkt fka÷kif yðk Ákrhðíkøk ÚkÞk sufexfkúke rLkÞr{ íkíkkLku«kuMkkrník
 fhðkðkøk níkk. yk fkhýu fexfku ðkhðkh yk s VÞku Ákh ykðíkk níkk.
 yk Ákrhðíkøk çku «fkhLkkt níkk. ÁknÞk Ákrhðíkøk yu níku fu VÞk yfçkeðÚke
 ðÁkhLku ðÁkh y÷øk Èðkðk ÷køÞk. suç fu yfÉ{ y÷øk hÞk, MkkíÁ yLku
 yfkh. yk rðÞkúkk yku yka÷e MÁkü Au fu {LkÞu íkk ÁkhkøkLkPLkFíkkúkk
 ykÁkh íkuçLkkt {fhý fhÞk Au suç fu {Ä{k¾eykúke Ákhkrøkík Úkíkk VÞkúku
 çke ^÷kðh yLku Áküeykúke Ákhkrøkík Úkíkk VÞkúku çkzð÷kðh ðøkh ðøkh ..

çkeð «fkhLkÁkrhðíkøk yðÞy fkhfeÞ ÷ký níkk sLkk fkhýuÁkhkøkLkPLkFíkk
 VÞkuçkkt rððÁíkk

çkzo ^ ÷ kōh

rMkōkPlkkt yLP fexf yuVq- kōke Ēq
 hniōk ÷ kōPk. suç fu Vq- kōke
 Lkr ÷ fklke ÷ çkkE. ½ykt Vq- kuç kt
 {fhĒ yk Lkr ÷ fk sōk ¼kōkLke
 Lke [lkk ¼kōk {kt hni- tñkP AuYLku
 iPkōke PkōP ÷ çkkELke [kt[yūkōk
 S¼ōk=k sīkyku s {fhĒ «kĀik
 fhe p̄fuAu yk heiku {fhĒ yLku
 Ākhkōk ŌPūko Lkūke sīku yLku
 ĀkhkōkLkPlk MmLkrūik Ūke ōP Au
 Vq- kuç kt fux ÷ kf Ākrhōikōk yōk
 Āky ŪkPkt slkkt fkhýu ĀkhkōkhsLke
 yif s ¾Ākūke çkĀkt çke òzkkktV ÷ Lk
 Ūke p̄fu MōikPk Ākk¾zeykūke
 sōPk yu òzkkP̄e Ākk¾zeyku yLku
 yzkkP̄P (çke òP̄P) Lknyif çke ò Mkkūku
 òzkkP̄e k hniōt yk çkĀkt fkhýkūke
 ikuç kt çkesLke MkiP̄k òĀe. y ÷ ok
 y ÷ ok yzkkP̄P òk=k ĀkmkīkLk Vq- {kt

çkes çkLkōk {kxu Ēhf yzkkP̄Lk y ÷ ok y ÷ ok Ākhkōky Ūkōt syhe nīkt
 xp̄ne f̄k (÷ ok ¼ok Mkkz A fhkz òko ĀkōP) ykōikk ykōikk ½ykt Vq- ku
 yLku fexfkūkt MknrōfMkLku fkhýu ½ykt çkĀk Vq- kōke Ākk¾zeyku òzkkE okE nīke
 yLku ÷ kçke S¼ōk=k fexfku ¾kMk fhelku {Ā {k¾zeyku ikuç s Vq- kōkk ĀkhMĀkh
 MktçkĀ Āk -k çkLke okPk nīk. Vq- kuikūkk fexfkuç kt yk «fkhLkkt yLkifq- Lk y [klkf
 ikuç s MktōkkōPkīk ŪkP̄e k Ākrhōikōkkūku fkhýu çkLkPkt Au yk Ākrhōikōk Vq- fu
 ĀkhkōkLkPlk fīkko {kxus ÷ k¼fkhf rMkō Lkn^a hīkk nkP, Ākhīkuikūkt fkhýu yLP
 òLkMĀkrīkLke yĀkūkk yu òĀkhuMkīkrīk (çkes) Āky WĀkōk fPkonp̄u yLku yk fkhýu
 yk heiku «kfjīkf ĀkMĒōke yLōPu ykōk yLkifq ÷ ik Vq- ku yLku fexfkūke ĀkMĒōke
 Ūke yLku Āehu Āehu iku yif çke òLk ĀkP̄f çkLke okPk. MknrōfMkLkkt yrīrīkP WĒknhy
 sōkt fu ySh-ç ÷ kMxkt/wkk, p̄q- k- «kūP̄e k òokhu ykĀkye yksp̄ksw òE p̄fkP
 Au Mkk [us yk ĒmlkPlku òĀkhu hōkLk, MkkktĀik ikuç s hMke ÷ e çkLkōkōk {kt fexf-
 ĀkīktrōkP, Vq̄kt, Ākūkeykūkt ½ykt {kxōt PkōkĒkLk Au

Vę-Lke yk³/₄ky íkku íkLke Ākk³/₄zeyku

ð>kkÉ íkurykðíkkLke Mkkúkus [khu
 íkhV nrhPkae AðkE òP Au
 «fjrikLkt pe³/₄h yLku³/₄kæ:k {kt hbkelk
 Vę-kLke ðMkík rð³/₄nkE òP Au nihĪkku
 ðLkMÁkríkpk†Lku rðākúkeo íkku {khk
 {Lk{kt íkku yus rð[kh ykðu Au fū
 'Vę-økĪĒðk' Auþu? fustLkk {khðkúke
 fkæð Ākh ½k ðkoku Au ík{Lku Āký
 yuøkeik íkkuþkĒ ykðíkúš nþu 'Vę-
 økĪĒðk Lk {khky ÷økík fhšðk Āku[kæ.'

{køkhku

Vę-kLku WŌ÷ð⁴ Úkíkkt s {Lk{kt
 Mkki«Úk { økw-kçk, [Ākku [{u-e,
 {køkhkLktVę-kLku [°k QĀkMe ykðuAu
 ykĀkýu íþkt íkku økeik Āký Au 'fíkfe-økæ-kçk-sape-[Ākf çkLk Vę-ú. yk
 yus Vę AusuykĀkýkt Mknúkk r«þ Au suĒhf ½hLkt ykþkýkLkupkú⁴kðu
 Au {nifkðu Au

rð;kkLkLke árüyüðEyuíkuVę ðLkMÁkríkLku«sLkLk yþk Au suçkt
 fæ÷ef YĀkkíkrhík ĀkkĒzeykuVę-Lkkt yúk WĀkh rLkrúík Ç { {kt ÷køkæ-e nkþ
 Au yk Ç { çknkhúke yĒhLke íkhV fĒf yk «fkhu nkþ Au: Mknúke
 çknkhLke ĀkkĒzeyku÷e÷k hbklke ({kæú⁴køk) nkþ Au íþkh ĀkAeLke ĀkkĒzeyku
 hbkelk nkþ Au íkLke yĒh Ākífmkh yLku ðā[kð [tefmKh. yk çkĀkt
 s {æelku yif Vę-çkLkðu Au ðifufæ÷kif Vę-kúçkt fkt íkku Ākífmkh nkþ
 Auþk íkku tefmKh. suç fuø÷fkt, fkhæ-k, ĀkĀþk ðøkhuLkt Vę. Aíkt Āký

Vę-kúçkt rððĀíkk

MVĚ [Āku

yĀkŷu ĩku Vę s fneyu Aeyu
 ŌĀkhuċ kt ŌĀkhu yf[®]÷ økelktur Ōpŷkŷ
 ÷ økkŌe ĒEyu Aeyu

³/₄h⁴h ĩku yĀkŷLku Vę-kluku
 Ākrh¹/₄kr»kĭk fhŌkLke ōpĥp sYh
 s LkŪke Ākzĭke. yĀkŷuĭkuVę-LkuĒpŷke
 s yk³/₄e ÷ Eyu Aeyu Vę-klukt su
¹/₄kŏk (yĥk)LkuŌELkuyĀkŷuVę-kluku
 yk³/₄e ÷ Eyu Aeyu ĩku Au ĩkuċ Lke
 hbĥĥnĥke, MĀĒh-MkŏktĀĭk, Lkksf
 Ākk³/₄zeyku ĩku [k÷ku ōyeyu fu
 yĀkŷk Ākrhr [ĭk Vę sġ fu [Ākk,
 [{u-e yLku {kŏkĥk ŌkĭĭkŌ {kt fŏk ÷ k
 Vę Au yĀkŷe ykMĀkkMk ċku« fĥhLkt

[ĀkkLk ōĵk ōE pĥĭkk nkĥ Au yf ÷ e÷ku [Ākku yLkuċke ōuĀke÷ku
 ÷ k÷ fuMVĚ [Āku Āke÷k-÷k÷ [ĀkkLktĀkkĒzkt ¹/₂ykt {kŏk — ÷ øk¹/₄ŏk
 Vex ÷ ktĥk nkĥ Au Ākŷ ĩkuyM÷e [ĀkkLktŌĵk LkŪke nkŷku MĀĒkĥknĥ
 (ċkĥ {kMke-Āknh[®]f÷)Lkt fŷ Lktuyf ¹/₂ytrŌr [°k ōĵk Au ĩkukĥkŏk-
 ċkŏke [k {kt, {tĒhLke ykspĥksw ÷ økkŌŏk {kt ykŌu Au yk s fĥŷ
 Au fu ĩkukuyf Lkċ Ākŏkzŏk xĥ Ākŷ Au yk yf ĀkkLk³/₄h « fĥhLku
 {ŏp { ykĥhLktŌĵk Au ĩkukLkċ Au Ā÷w[®]hPĥ. ĩkuċ kt ÷ k÷, MVĚ,
 Āke÷k hbĥLk Vę ykŌu Au Ākŷ ĩkuċ kt « {ŷ⁴YĀku Ākk³/₄zeykus Lkshu
 Ākzĭke nkĥ Au

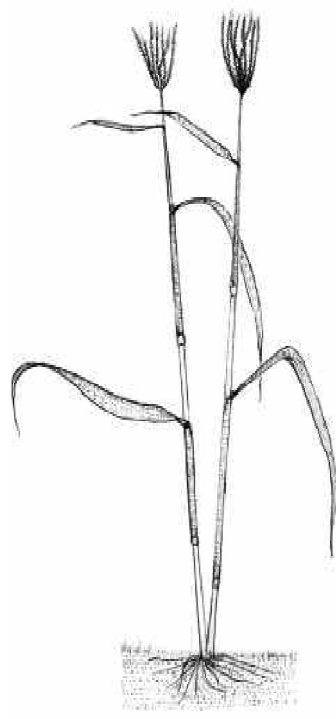
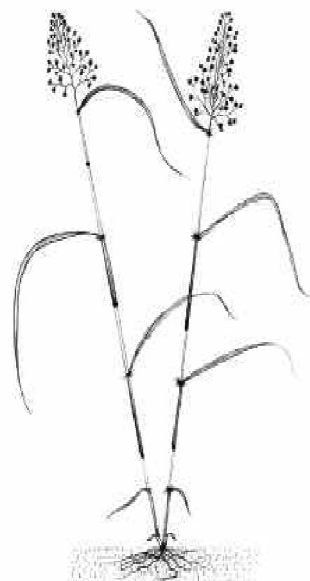
yf ċkeŌu [Āku ōŏk {ŏĭkku nkĥ Au— ÷ e÷ku [Āku su yf
 ċknh[®]keoŌe sŌe ĭkze MŌYĀku ōŏk {ŏĭkku nkĥ Au ĩkukkt Vę-kluke
 MŏkĀ ³/₄ĥk s Mĥhe nkĥ Au {kLŏk {kt ykŌu Au fu yk MŏkĀŪke
 ykf»kkELkukĥk ĩkuke ykMĀkkMk hnŷkk nkĥ Au ykŪke ĩkukLkĥk [Ākk
 Lkċ { {éPw Au ĩku MkeĭkkV÷Lkt fŷ Lke ŌLkMĀkrĭk Au yLku ĩkuk Vę-
 Ākŷ MkeĭkkV÷Lkt Vę-ku sŌkt s nkĥ Au ĩkuċ kt °kŷ ōŌĀk°kku yLku
 °kŷ Ē÷Āk°k (Ākk³/₄ze) nkĥ Au yk AyuA ÷ e÷k hbĥLke {kŏke,
 Ē÷Āk°k yLku MŏkĀĭk nkĥ Au ĩkuċ kt Ākŷ {ŷĭPĭŌu ōŌĀk°kku yLku
 Ē÷Āk°kku s Lkshu Ākzĭkt nkĥ Au ĀkŷfMĥ yLku f efMĥ Mkrne-kEŪke
 Lkshu Ākzĭkt LkŪke.

nöuðkík fheyu yMk÷e [Ákk yx÷ufuMkðýo [Ákk yLkurn{ [ÁkkLke. íkluku½ykt ykAk ÷kfkyuðpknpu íkuMk{klp heíkuMkn÷kEÚke WÁk÷çÄ nkþ íkðktVq LkÚke. íkuLkktðjkkrlkf Lkk{ {krfñ÷pk [BÁkfk (Mkðýo [Ákk) yLku{lkñ÷pk øklLze^÷kñk (rn{ [Ákk) Au yk Lkk{ íkluku {eMkÉe{ktÚkE økp÷k «rMkØ ðLkMÁkrík ðjkkrlkf rÁkphu{wLkk÷ (ÉkMk)Lkkt Lkk{ Ákhúke ykÁkðk{kt ykÓpkt Au íkuLk ykAk Áke÷k hþkLkk MkøktÁík Vq ykðu Au

{køkhk, [{÷e, sñe ykÁkýkt ðýeíkk Vq Au suøkh{e{kt ¾÷ðklke þYykík Úkkþ Au yLkuð»kkÉ íkuMkÁe ykðíkk nkþ Au {køkhkLkuðjkkrlkf Lkk{ sÁM{Lk{ MkBçkf Au yhuçkþLk sÁM{Lk Áký yk s Au yøkhçkñkeykuLk kt øku÷kçk, [ÉLk, [{÷e ÁkAe Mknúke ðÁkhu {køkhkLkus ÁkMÉ fhðk{kt ykðuAu [elk{kt [klkuMkøktÁík çklkððk {lxu{ køkhkLke f÷eykuLk¾ðk{kt ykðuAu ykÁkýuipkiÁký wLkk÷k{kt ÁkýeLkuMkøktÁík fhðk {kx÷k{kt {køkhkLke f÷eykklukuVÁkþkøk fhðk{kt ykðuAu {køkhkLkt Vq kluukunh yLkuðýeLke íkuðkík s þrfhðe? {køkhk yLku [{÷elkkt Vq LkuíkkzíkktMk{ þuÁký nkúkk{kt {k°k ÁkkÉzeyku s ykðuAu VqLke [ehVkz fheyu íkuÁký ÁkkÉzeykurMkðkþ çkestu fE Éþ¼kíkuLkÚke. yk ykñ÷yMke fñ÷LkuMkÉMþ Au ykðu s nk÷ sñe yLku [{÷elkkuAu yx÷ufuVq Lkkt Lkk{uVóík VqLke ÁkkB¼zeyku

íku fñ÷ {÷elku WÁkhAð÷tu yuL ÷køku Au fu sLku ykÁkýu Vq fneyuAeyuítuíkkuVóík ÁkkB¼zeykklukuMk{ñ {k°k Au Mk{klp {kýMk {lxu íku yu s Vq Au ðjkkrlkfku {lxu íku fEf y÷øk nkE þfu Au yuL íkuðjkkrlkfkuÁký Mk{klp heíku yu s «sLkLk yþkkukuVq fñuAu sLk{kt ÁkkB¼zeyku (ÁkkÉzeyku) nkþ Au fuLk yLku {kÉk «sLkLkyþk íkuyLkððk çkesÁkhe ðLkMÁkrík ykuLk ktÁký nkþ Au Ákhúku íkluku fñE Vq LkÚke fñúktv íkluku íku þfñw fñðk{kt ykðu Au íku Vq yx÷uÁkkB¼zeyku MÁkwÁk ðLkMÁkríkLke ykñ¾¼ Auyk ÁkkB¼zeyku yf heíku íku yk MkÉh hþkçkñþke MkøktÁík ÁkkÉzeyku s Vq Au

íku heíku½ð, ½kMk yLkuðkMk{kt Áký Vq ykðuAuÁký ykÁkýu íkluku Vq fñúkk LkÚke. Mkkníþfkh Áký Lkn^a. hk{ [rhík {klkMkLk h [rþíkk íku÷MkÉkMkuÁkkúkkLke h [LkkykuLk «fñíkLkuçk¾¼çke ðýkk fþð AuÁkhúkuíkkuLk Áký ½kMkLk Vq Éþ¼kþk Lkn^a. 'Vq ne-Vhne Lk çkúkk, sÉrÁk MvÁk ð»kone s÷ ní yx÷ufu y {ñk sðe ð»kko Úkðk Aíkk Vq kuLk rðrðÁík

½kMkLk Vq

Āký çkĀk{kt (LkĀkh) Vę-V α
 ykĀđĀkt LkĀke. ĀkhĀkw ĀjkkLkfkfku
 fnu Au fu Āk{kt Āký Vę ykĀu
 Au yLkV α Āký ÷koku Au òřfu
 ½ykt ðkkk ĀkAe. ykĀke fkĀE
 ykĀuĐo LkĀke fu Āk=MkeĒkMkLku
 LkĀkhLkt Vę ĒĀkPkt Lkn^a nkĀP
 yLkĒĀkĀktĀký fĀde heĀkfuf fu
 fĀĀkLk{kt ĀkuMkĒh, MkĀktĀk,
 hĀkelk Ākk¼zeykĀk Vę
 nĀk. ĀkuMk{ktLP sLk {kxus
 Lkn^a, MkrnĀPfk, çkLke,
 «fĀĀkĀĒ ĀkkuçkĀkt {kxVę
 yk÷uĀkk¼zeyku

ĀZLk çkĀ ĀkĀk{

Āk{Lku ĀPkhĀ ĀkeĀk α ky

Āz, Āçkhky yShLkt Vę Lkshu ĀkzĀkt Au? Lkn^a Lky ĀPkt Āku V α s
 V α Au ĀkhĀkw ĀjkkLkfkfku fnu Au fu Āk{kt Āký Vę ykĀu Au Āk{Lku {kLkĀu
 Au fu Vę Ākx V α Lk çkLke Āfu ykĀke ĀPkt V α Au ĀPkt Vę Āký nĀu
 s. ¼÷u [Ākk, [ç-e, {kĀkhk sĀk Lk nkĀP.

òřfu Vę nkĀk ĀĀkĀP ĀPkhĀ Āk{u [ç-e, {kĀkhk, kku-kçkLkt V α
 ĀPkt Au? yk÷u ĀPktf Vę yLkV α çkLku Au yLkĀPktf Vę s Vę
 Au V α kĀkPçk Au ĀkuĀPktf V α s V α Au yLkVę kĀkPçk Au ykLku
 s Āku fnu Au 'fĀĒĀk fk frh~{k'.

$\frac{3}{4}t$: Mkv α íkk {kxLke Pñõíkyku

yu íkku MÄkü s Au fu MkrkkLkkwÄkrÿk MksÖLkkt SÖLkLkku
{i'P núkw Au ykõj'k çkesÄkhe (yLsykwÄk{d)
öLkMÄkríkyku{kt yk fkpö Vç-kLkkt rphu Au yLku yk {kxu
Lkhpö{f yx÷u fu ÄkhkøkfyLkLk {kEkpö{f yx÷u fu
çkeòz MkwÄe ÄknkL[õtv sYhe nkP Au òfu öLkMÄkrík òíku
íkku nhevhe pfíke Lkúke yx÷u ÄkhkøkhsLku PkP sòpkyu
ÄknkL[kzõk {kxu sÄk sÄk ÄkhkøköknfkLku $\frac{1}{4}$ hkLku hñõtv
Äkzíkt nkP Au nõk, Äkkýe, ÄkíktøkPk, fexfku {k $\frac{3}{4}$ eyku
ykõk s fñhph ySLx Au nõk yLku ÄkkýeLke ökík
sõk ÈEyu Äký fexfku yTMu ÄkükeykLku yk fkpö {kxu
«küMkrník fhõk {kxu öLkMÄkríkykLku $\frac{1}{2}$ yçkÄe Pñõíkyku
ys{kõðe Äkzu Au sLke ökík ykÄkýu ykøk α Lkkt ÷ $\frac{3}{4}$ {kt
fheptv

βPkhulK nkP Ākkβ¼zeyku!

Və fklku Lk økξu? Ēhř ŐPĀōik ĀkkĀkLkkt ½hykōkyVə Akz Wøkkzōk {kōkĀkunkP Au fiĒhĀkLku hōkçkñbke MĀĒh MōōkĀik çkLkōōk {kt Və kluke {nŸōLke ¼q {fk Au yuĀ ĩkuyksfk ÷ çkōh {kt Lkf ÷ e Və ku Āky yk ÷ k s WĀk ÷ çĀ Au Āky ĩkuĀ kt yuōkĀk ōPkt fusuyMk ÷ e Və kuĀ kt Au? hkĀkhkŸe, øku= kçk, [Ākk, {kōkĀkLke MĀĒhĀkk yLkuMōōkĀLke çkhkçkhe fke fhe p̄fu ¾hř?

Və Lkt {iP fkpō Au çkes rLk {kōy yLku yk {kxuĀkhkōkLkP LkLke rçP k MĀkūke {nŸōLkMĀkLk Āhkōu Au fuĀ fu yk rçP kūke s ĩkuĀkhkōkhs ĀkřMkh {kūke řefMkhLkkt ĀkhkōkMkLk MkuĀe Āknkl e p̄p̄u yLku V ÷ LkLke rçP k ūE p̄p̄u ĀkhkōkLkP Lk {kxu Və Lku ½yēçkĀe PĀōik ykuys {kōōe ĀkzĀke nkP Au yLku ĩkuĀ kt hōkçkñbke Ākkβ¼zeykluke (Ē ÷ Āk°k) ¾çk s {nŸōLke ¼q {fk nkP Au

ĀkkĀkLkkt ĀkhkōkLkP LkfĀkko (ĀkhkōkhsLkt ōnLk fhĀktMkSō sū fufexf, ĀkĀtōkP k, Ākūkeykūōōkñ) Lku ykf»kōk {kxu rō;kkĀkLkLkt fkpō Və Lke Ākkβ¼zeyku fhĀke nkP Au ĀkhĀkw fū ÷ kif Və yōkt Āky nkP Au fusū kt yk ĀkkĒzeykunkūke s Lkūke yūōk ōu

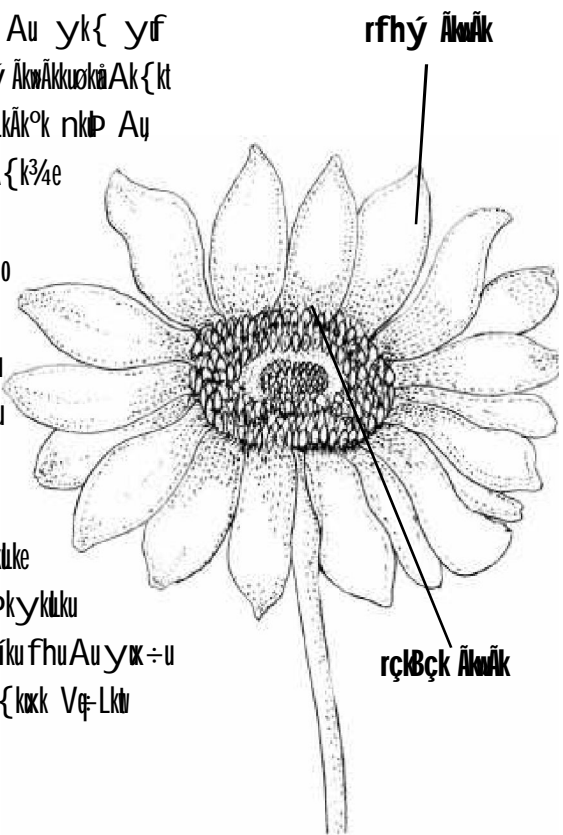
÷ k ÷ ĀkMkLk rLkĀk

nkP íkku Áký yk ÷ e LkkLke nkP Au fu ÁkAe yk rō;kkÁkLkLk fkpō
 Vē-Lkkt çkeō ybkkoyu fhōw Ákzíkū nkP Au

fīx ÷ ktf Vē-kuçkt ÁkkB4zeykusōk Èb4kíkkt ¼kōk òkMíkō {kt Vē-Lke
 Lke[u òōk {xíkkt LkkLk Ákýo nkP Au òsÁk°k yLku Vē-Lke òā[u
 òōk {xíke yk hōkLk ÁkkÈzeykLkurLkÁk°k (È ÷ k¼ òsÁk°k) fnōkP
 Au Mkk{KLP heīkurLkÁk°k LkkLk yLku ÷ e ÷ k hōkLke ÁkkÈzeyku nkP
 Au ÁkhīkwçkōkLkōe-ēpk{kt yk ÁkkÈzeyku LkkLke yLku ÷ e ÷ k hōkLke
 Lkn° Ákhīkwçkōk-ççke, ÷ k ÷, Ákeæe, MKVĒ yLku ¾ kMMe {kæe nkP Au
 yMk ÷ Vē- íkkuíkuke yĒh AĀkkB-k nkP Au rLkÁk°kLkunxkōelkuíkukk
 LkkLk LkkLk MKVĒ hōkLkkt Vē-Lku ík{u òE pfpku

yk «fkhLkkt Vē-Lkū çkesw Ákrhr [ík WĒknhý Au ÷ k ÷ ÁkÆke
 (pçkçkçkP Ákō [uh{k), sLkuççkōke [kykuçkt íkúkk ½hkuçkt Mkōōx {kxu
 ÷ økkōōk{kt ykōuAu íkuçkt ½hku ÷ k ÷ hōkLk ykçkçk rLkÁk°kLke òā[u
 ÷ e ÷ k, ÷ k ÷, Ákeæk hōkLkkt Vē- òōk {xíkkt nkP Au yk{ yf
 Mkōōx {kxu òÁkhkík Akz zkpfkuçkP rMkr ÷ pçkçk{kt Áký ÁkwÁkkuokū Ak{kt
 nkP Au yLku Ēhf ÁkwÁkkuōALke Lke[u [khúke Mkkík rLkÁk°k nkP Au
 su ÷ e ÷ k Lkn° ÁkhīkwçkhV sōk MKVĒ hōkLkkt nkP Au {Á{k¾e
 yLku fexfku yk rLkÁk°kkuke s ykfçkkōk nkP Au

yōwLkk rō [khīkk fu Ēhf sōpkoyu yk fkpō
 rLkÁk°k s fhuAu fīx ÷ ktf Akz {kt yk fkpō Vē-Lke
 ÁkkÈzeykus fhuAu Ákhīkwūkkzef sĒe heīku sç fu
 Mkpçs {w4eçkt ykÁkýu sLku yf Vē- fneyu Aeyu íku
 Vōík yf s Vē- Lkúke Ákhīkw yf yk¾ku ÁkwÁkç {
 (ÁkwÁkrōLPkMk) Au sçkt çku «fkhLkkt Vē- nkP Au
 ÁkwÁkç {LkktçknkhLkktōkçkfkfkh ¼kōkçktōkōkōkP-k Vē-klke
 ÁkkB4zeykuMkpçfhýkusōe Èb4kP Au yLkufexf ÁkítrōkPkykLku
 ykfçkōkLk fkpō yk çkĀe s ÁkkB4zeykuMkk{qnf heīku fhuAu yk ÷ u
 fu Ēhf Vē-Lke LkkLke LkkLke ÁkkB4zeyku {æLku yf {kæk Vē-Lkū
 rLk{kōý fhu Au

Mkpçs {w4eLkuÁkwÁkç {

MKVxík {kxLke pñōíkyku

Veꞥ kayu Āknōpko íkks

ĀkeĀkō KLNuĀkōĀkō {

Veꞥ Lku íkúke ykō^{3/4} ykĀku Au íkúke MĀĒh, MĵōktĀík hōkçkñhōke Ākkō⁴zeyku yLku fkeLke Āký Lksh yōđkt s Veꞥ ku Ākh Āknē-k spusuł kt MĀĒh ykf»kōf Ākkō⁴zeykunkōp – suł fuōku-kçk, f { α, [Ākkū ø ÷ zePke-Mk, Mkps { ō⁴e ðōkñu ½kñk, ĀkeĀkō ku ½ō, ðkñkLkkt Veꞥ klu ku rkkuykĀký ufĒk [Veꞥ { kLkōđkúke Āký RLkfkñ fhe ĒĒpō fuł fu ykĀkýe fōĀkLk { kt hnē-k Veꞥ Lkkt hōkYĀk Mĵōkúku yu shkō { ō^{3/4}kíkk Lkúke.

yf Mkk { kLp Veꞥ { kt ðōsĀk^ok , Ē ÷ Āk^ok-Ākkō⁴ze Ākñfñkñh yLku tefñkñh nōp Au tefñkñh yLku Ākñfñkñh sōk sLkLkybōkkuł kúke fke yf ybōk Lk Āký nōp íkkōp ykĀkýu íkúku fkeĀký ðíklkkt Mĵfku [ðōkñh Veꞥ fnepō suł fuōk ÷ fk, fkhē-k, fke^ok, fkfze ðōkñuł kt ykōk s yf ÷^oke Veꞥ nōp Au Ākhíku òu hōkelk Ākkō⁴zeyku Lk nōp íku íkúku Veꞥ fñōñ shkō { w fñe çkLke òp Au

Veꞥ Lke Ākkō⁴zeyku { kōv⁴kōku MĀĒh yLku MĵōktĀík nōp Au íkúke MĀĒh íkkúke ykf»kkēLkusĒksĒk fexfkuíkk Ākúkeyku Veꞥ íkhV ¾ [kE ykōu Au ykúke s íku Ēō⁴kzku fhōku ūkkzku sYhe çkLke òp Au sŵ ÷ ku MĀĒh Ēō⁴kō íkō ÷ kus ðĀkñu« [kh-«Mkkh, yk ÷ u fuVē sŵ ÷ MĀĒh yLku ÷ kú⁴k { yñpuyŵ ÷ kt s íkúke yksŵkksŵ { tñkíkk fexfku yLku Ākúkeyku

ÄkhñkykÄkye yksqkkswfx ÷ kif yðkt
 Äký Vq Au suf kt fexfku yLku ÄkrktøkPklku
 ykf »ðk { lxufkt tkkLkk { { k°klke ÄkkB4zeyku
 nkP Au yÜðk ïkknküke s Lküke. ykðe
 ÄkrhÄMÜkrík { ktyk ¼q { fk Vq Lkktçkeð ¼køku
 ïkhk ¼sððk { kt ykðu Au

ðsÄ°ku:

{ køk¼køklkt Vq-kuf kt høkçkhðke
 ÄkkB4zeyku (Ë ÷ Äk°k) Lke Lke [u òðk { ðike
 ÄkkB4zeyku yw ÷ u fu ðsÄ°ku ÷ e ÷ k høkLkt
 nkP Au Èk. ïk. økw-kçk, òMkç stuku { v'P
 fkPo Vq-Lku ïkuke fr ÷ fkðMÜkk ÈhBPKLk haky Äkñw Äkzðklku
 nkP Au yLku WÄkhñk ïku ÷ e ÷ k høkLk nkP Au yküke ïku
 Äýkuke suf ¼knsLk Äý çklkðu Au høkYÄk { kt ïku AkzLkt
 ÄýkøMkkÜku { ðike ykðike nkP Au suf fuøkw-kçkLkt ðsÄ°ku
 økw-kçkLke ÄkkÉzeykusðk nkP Au yLkkurðfMk Mkk { kLP
 Äýkø küke s ÜkPknpuikðwne þfkP fu fuiku { kt Äý yLP
 Äýkuke suf °ky fu °kyÜke ðÄkhuMðnLkMkçk
 { ðe ykðu Au

ðMkç

fx ÷ kif Vq (suf fuðkxh ÷ e ÷ e) { kt Vq-Lke ÄkkB4zeyku
 Äký ðsÄ°k { küke s röfrMík ÜKE nkP ïkðw ÷ koku Au òfu
 yðw ÷ koku Au fu { køk¼køklkt Vq-kuf kt ÄkkB4zeyku (Ë ÷ Äk°k)
 ÄkrMkh { küke röfrMík ÜKE nkP – yðk ÄkrMkh fusLkktÄkhkøkfkP
 M { kÄík ÜKE økP nkP yLkLðk fkPo { lxufkÄky y ÄkÄkkÉzeyku { kt
 Äkrhðšík ÜKE økP Au ykðw fnðklku ykÄkh yu Au fu
 { køk¼køklkt Vq-kuke ÄkkB4zeyku { kt ÄkrMkhLke suf s Vðík
 yf s MðnLkMkçk òðk { ðu Au yw ÷ u fu yf s rþk
 nkP Au

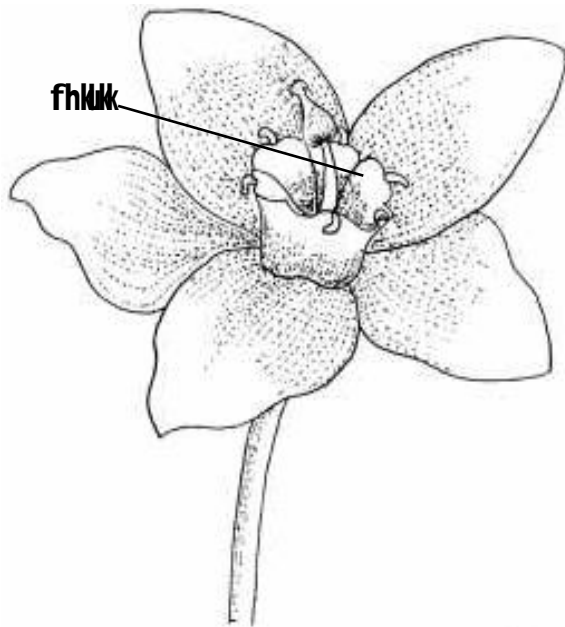
÷k¼k { ýk ÄkrMkh

½ýkt Vq-kuku ïkuke Mðhñk çkükðk { kt ïku Lkt yMkñP,
 MðíkP yLku òikð ïklkt høkLkt ÷ kçk ÄkrMkh { n¥ðLku ¼køk
 ¼sðu Au suf fuçkx ÷ çkP Lkt ½kx ÷ k ÷, çkð ðLkt Äke ðk
 høkLk, hñLk xðLkt økw-kçke, fu-lykLkt ÷ k ÷, ò { V ð ïku s

çkx ÷ çkP

MkV ðík { lxuke Pñðíkyku

bfhkk {k fhkk

fhjLk Vq

rLk÷økehelkk MkVĒ ikúkk ÷ò{ýelkk ykAk òçk÷e
 hbklkt ÁkíFVkh s yk çkÁk Vq-kúkuMĒh çLkköuAu
 rprh»k{kÁký ykAk ÷e÷k-Áke»k ÁkíFVkh s ykf»k/Lku
 flüj Au ykúke yk çkÁk Vq-kúku ykÁký 'ÁkíFVkh
 Vq' Áký fne pfeyu s úke íku-Lkk{kí su Vq-Lke
 Ákk¼zeykuMĒh yLkuhbkelk nkP AuíkuúPk 'Ákk¼ze
 Vq'.

Múkk{k MókÄ : fhkk

ykÁkýe ykMÁkkMk f»k÷kí yúkt Vq-Áký Au
 s»k{kí íkú Lke Ákk¼zeyku yLkuÁkíFVkhkúkfĒhíkushk
 òÁkhu s pýøkkPko Au Vq-{kí òðk {»íke yk
 yrírhóik h [LkkykuMĒh Vq-kúke yLkk{k Axk{kí
 [kh [kĒ ÷økköe ĒuAu röi kMk Lk ykðíkku nkP
 íkkuyn^a AkÁku=k r [°kkúku òĒ ÷ku yk íkkuúkk»kí
 s WĒknhý Au ík{khe yk»kks» ykðk çkeò
 ½ýkt Vq-ku {»e ykðpu

Ákk¼zeyku (Ē÷Ák°kk) yúkk Ē÷Ák°kku yLku
 ÁkíFVkh Mkkúku {»eLku su h [Lkkyku çLkköu Au íkúku
 òjkkLkfkuyufhkkk y»k÷ufuíkks ({»kx)
 Lkk { ykÁP»Au ykðkuykðkts f»k÷kí Vq-kúkuòĒeyu
 yLkuíku{kí fhkkLkLke MĒh íkk yLkuf÷kí {fíkkLkuykLĒ
 WXkðeyu

f»k÷kí Vq-kú{kí Vq-Lke pYyíkLke röfMk
 yðMúkk{kíÁkk¼zeyku{kí ykzeMk{kíkh Vx Ákze òP
 Au s úke Vq-kú{kí íkúke Ákk¼zeykúkk rMkðkP Áký yí
 òÁkhlkLk [ç çLke òP Au yk [ç fhkkk fnðkP
 Au fhkkk òPk»f Ákk¼zeykusðy pðfðík fuYÁkĒkh
 Áký nkĒ pfuAu fhkkk Ákk¼zeykuMkkúku ò»kP»-
 fu y ÷øk nkP Au Ákk¼zeyku(Ē÷Ák°kk) {kúke fuíkkúke
 Mkkúkuò»kP»-k fhkkLkku fnðk{kí
 ykðuAu f»k÷kí Vq-kú{kí fhkkk ÁkíFVkhLkMknP»kúke
 çLkuAu s úkuÁkíFVkh» fhkkk -
 fnuAu çLkLku fhkkk ¾çk s MĒh nkP Au

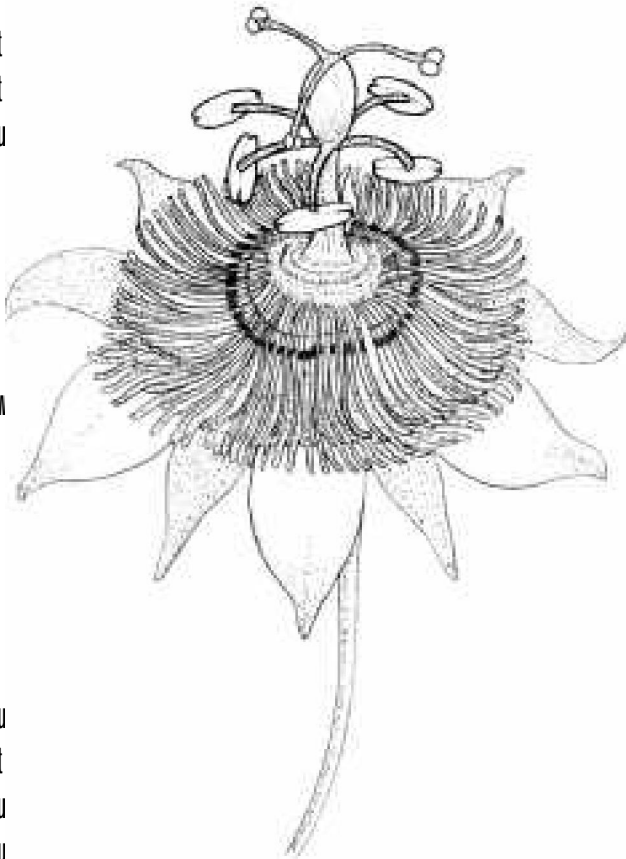
fhy, ¾kMk fheLkuÄkkt[ÄkkEzeykðkðk
 øku÷kçe fhy/LkuVø suyku Èhf ÄkkEzeykðkðk
 yÈhLkk ¼køk{kt WÄkhLke íkhV Vø-Lkk flý{kt
 suhMkykusðe h[Lkk nkP Au íku fhkðkk Au
 su yf Äknkøk {kzkðkðk fÄk sðku Èð4kP
 Au

y{hðø yf «rMkØ ÄkhSðe ðø Au
 Mkk{kLP heiku ykÄkýw apkLk íkðkk Vø-ku íkhV
 øPkhP síkðLkÙke nkðk íkðkk MkkðkÙke Äkeðk hMkk
 sðe ðø Äkh ÄkkEzkyku íku LkÙke nkðkk Äkhíku
 íkðkk Äkh ¾køk s {køe Mki'Pk{kt Vø- ykðuAu
 íkuç kt Ík=hÈkh fhkðkk nkP Au

fkhð-Äkktzð, Íçf÷íkk fuhk¾eVø sðk
 rø¼Lk Lkk{u ykø¾kíkk yk Vø-{kt MÈh,
 r[íkfçkhk yLku MkpøfhýkÙke suç Vø-kPø-k
 øçk÷e MkvÈ hðkLkkt fhkðkk nkP Au íkuç ktÄkkt[
 ÄkkEzeykunkP Ausðke WÄkhLkkt ¼køk Äkh rfhyku
 sðk [çep fhkðkk ÷køku÷k nkP Au yk Vø-{kt
 fhkðkk {køe Mki'Pk{kt nkP Au ykÙke íkuç Lku
 fkhð íkðkk Äkkt[ÄkfMkhkÙkuÄkktzð fñðk{kt ykðu
 Au WÄk{k ykðkÙkÙkzøf ðÄkhurðMíkkh fheyu
 íku fæ÷kf ÷kfku Vø-kðkk ÄkhkøkkMkLkku ykÄkÈe
 fnu Au fhy fu íku yf s nkP Au yLku íku
 Äkkt[ÄkfMkh yæ÷u fu ÄkktzðkÙke ½hnpø-e hnùke nkP Au ík{u Äký yk Vø-Lku
 syhùke ðPwpu yLku ík{u Äký yk Vø-Lke MÈhíkk, h[Lkk yLku hðk MkpøLkLku
 {kLkíkk Úke spku

Äkhíku Mknùke MÈh yLku hðkelk fhkðkk íku nðEefw (fkfkíkte)Lkk Vø-{kt
 ððk {æuAu íkukuçkøke [k{kt íkðkk MÈh Vø-ku {kxu÷økkððk{kt ykðuAu ðLkMÄkrík
 øjkkrlkfkú íkuku ymf÷uÄkPk fnu Au íkðkk Vø- ÷k÷-Äkeðk hðkLk nkP Au su
 íkðkk n÷Èe-fkfk Lkk {Lku MkkÚkf fhuAu íkuç kt ÄkkEzeyku ÝÄe A°kelke suç nkP
 Au sùke yÈh ½kxk Äkeðk hðkLke yÈhLke íkhV ðøøe Äkkt[h[Lkkyku ðE
 pfpP Au suÄkfMkheP fhkðkk Au fhkðkk{kÙke yf-yf Äkeðk hðkLke p°øk sðe
 h[Lkk Äký Lkefæu Au su {fhÈLkku Mkbkín fhu Au

Äkhíku MÈh íkkLke MkkÙku íkuç kt yf ¾ íkhku Äký Au- ÈqÄPkuhMk. íkuç kt fø-køkkLk
 Mkvíkk {kxùke Pðókyku

hð¾e Vø

ykfzkk Vq

fhkk

Lkk { Lkku yf ÄkËkÜkonkP Ausu¼qk s
 Í ne Au Äkhkuf kkkfÄkítrokP yk Í mlLku
 çk¼qke WÄkPkok fhe òýuAu { kkkfo
 ÄkítrokP ÄkkkkLk #zk íkuke WÄkh {fu
 Au stkkúke Í ne÷k ÷kðoiko{s ÄkítrokP
 WAhu Au slku rpfkhe Äküeyku ¼kíkk
 Lkúke.

ðzMKðÚkuke «rMkØ frðíkkLkt
 flüçkËwyðk MËh Vq zvkuz÷ {ktÄký
 fhkk òE pfpP Au íkufktVq-LkktçkÄk
 s [çkúke yfË { ðä [u MËh ½kxk-
 Äke÷k hbLkku fÄk ykfhLkku fhkk òE
 pfpP Au íkuke WÄkh [çLkt YÄ {kt A
 ÄkfMkh ykð÷k nkP Au yk fipLkt

çkÄk Vq {kt fhkk nkP Au fkt íkuÄkð¼zeykúkt hbLkku yúðk íku íkúkt
 fhíkt Úkkzif ðÄkhu ½kxk hbLkku

fhkkLke ðkík yfkð (ykfzk)Lkt Vq-Lkt Wð÷ð¼ rðLk yÄpe
 økýkP. ykfzku yf Mkk {kLP sbk÷e Í kze Au íkuke çku «ðríkyku Au
 yf LkkLke Í kze nkP Auslkt Vq ykAk òçk÷e hbLk nkP Au çkeò
 «fkhLke Í kzeykuÚkkze {kze nkP Ausufkt MKVË hbLk Úkkz {køk Vq-
 çkMkuAu çkLLkufkt ÄkfMkheP fhkk òðk {suAu ykÄkýuòçk÷e hbLk
 Vq-Lke ðkík fhe hÌkk Aeyu LkLk òçk÷e Vq {kt Äkt [Äkxe ÄkËzeyku
 nkP Au sluke xku [Úkkzef ½kxk hbLke nkP Au Vq-Lkt flü {kt Äkt [Q¼e h [Lkkykuòðk {suAu íku fhkk Au íkuÄkí YÄkuËçkP÷e, {kMk÷
 Äkku÷e Lkr÷fkykunkP Au suÄkfMkheP Lkr÷fk Mkkúku òzkkP÷e nkP Au
 íkúkt Lke [kk ¼køk {kt Äkík÷e, yýeËkh, pªøk sðe h [Lk (MÄkh) nkP
 Au su kúke {fhËLku fkd Úkíku nkP Au Vq-Lkt flü {kt íkhhk sðe
 Äkt fkoýeP h [Lk ÄkhkøkkMkLk Au MKVË ykfzk {kt Äkð¼zeykuðÄkhu÷kçke,
 ykAk ÷e÷k-MKVË hbLke yLkuLke [kuke íkhV ð÷e nkP Au Vq-Lkt
 flü {kt WÄkhLke íkhV WÄkMku÷k f÷kí {f ¼køk íkúkk fhkk Au «íP
 fhkk yf ¼qk s MËh fýVq sðe h [Lk Au yk Vq {kt íkhhk
 sðe h [Lk ÄkhkøkkMkLk íkú s ÄkfMkhLkt MkpksLkúke çkLkíke nkP Au

Vę-kuł kt høk yLkuøktÄLkk hMkkPý

Vę-ł kt høk yLkuMwøkÄLke WÄkÄMÜkrík ÄkhkøkLkPŁkł { EËYÄk çkLkuAu
 Äküke yku yLkuÄkíktrøkPk sðk ÄkhkøkLkPŁkfíkoyküku ykf»kðk { kt íkuł Lke ¼kMk
 ¼q { fk Au ½ýkt Vę-ł kt ¼kMk økÄ Lküke, ÄkhíkwhMk yLku høk ¼hÄkP Au
 çkeS íkhV yðk nðhkuVę-ł Au sükwhøk-YÄk Lküke, Äkhíkkuçka { Mkk÷ MwøkÄLkk
 {kr÷f Au íküke Äkh nłçk yðk fexf ÄkíktrøkPkyküku {ęku ò {ę-kunkP
 Au sų Lke yk¼ku f {ðh nkP Au yu íku çkMk LkkfLkk ¼hMku Sðu Au
 {køk¼køkLkk Vę-kuł kt yk s nk÷ík
 nkP Au sük ÄkkMku YÄk-høk nkP
 Au íkuł kt MwøkÄ Lküke nküke yLkusük
 ÄkkMkuWífjü MwøkÄ nkP Au íkuł kt fke
 høk nkükuLküke, sų fu [Äkkü [{ę-e,
 {køkku híkkye ðøkhu

[{fíkkt Vę-ku

ík {LkuòyelkuyküPükkpuÄky
 Vę-kuł kt s»÷kt Äky høk òðk {»u
 Au íku Ükkzktf s høkLk ÄÉkükkkk
 r {©ýüke çkLk»k nkP Au ½ýkt÷k÷,
 Lkhhøk Vę-kuł kt fhkxelkkRzÜk nkP
 Au su ÄkkÉzkykuł kt òðk {»íkk
 fhkxelk sðk nkP Au

Vę-kuł kt høk {kxükku Mknüke
 {n»ðÄkyo ÄÉküko ^÷ðkkRz Au
 ^÷ðkkRzÜkkt høk Vę-ł rMðkP

MkV»íkk {kxükke Püðíkyku

yfUuMk

¾k÷e sØPk fu sØku

fHkæLkRzTik Äkkýe{kt ykækæíkk LkÙke yLku Å÷kAMxzTik{kt òðk {æu Au yUkkMkRrLkLkÙke rðpækíkk yuAuFuíku{Lkkuhøk {kæP{Lkkt Äkh ykÄkh hk¾uAu sU{fuMkRkuzLk yuMkrzf {kæP{ {kt ÷k÷, ùkkheP {kæP{ {kt Lke÷k høkLku yLku íxMÙk {kæP{ {kt òðk÷e høkLku ÈB¼kP Au yæ÷u fu Væ-kùkk høk íku{kt hnu÷k rÄkøk{lx yLku fkuPfk hMkLkkt çkLLku Äkh rLk¼h fhu Au

sU{ Èhf [{fíke òMíkw Mkkùkw LkÙke nkùke íku{ s «íPí ÷k÷ høk yUkkMkRrLkLkLkkt fkhýunkP íkðrsYhe LkÙke. fífxMk fíæ yLkuÄkkn [w-fk fíæLkktAkz {ktVæ-kùkku÷k÷ høk yf sxe÷ yíku{æxf ÄkÉkÙkçkexkMkP LkelLkkt fkhýuçkLku Au çkækkLkðu÷Pkkkt ÷k÷ Væ yLkuçkexLkkt ÷k÷ høk ÄkAæ Äký yk s hMkPý sðkçkÉkh Au

^÷òùkkæ yu^÷òùkkRzTikLkuyí çkeòuMk{¶ Au sUÄkýkuyLkuVæ-kù{kt Mkk{klP heíku òðk {æu Au Äkhíkw íku{klk {kækk¼køkLkkt høkðrnLk nkP Au íku{kuVæ-kùkukùkeÉkík sðkuMkVÉ høk «ÉkLk fhuAu xøkH ([kÉLke), {kækhk, sipe sðk Væ-kùke ÄkkÉzeyku{kt hnu÷ ^÷òùkkæ M{¶Lkkt ^÷òùkkRzTik yk Væ-kù{kt høk ¼hu Au

sÉk sÉk ^÷òùkkRz yLkufHkæLkRzTikLktr {©ýúke s Væ-kùkurðr¼òk «fkhLkkt høk {æuAu íkùkk rMkðkP Væ-kùke ÄkkB¼zeykùke yuMkrzfíkk, ùkkhePíkk yLkuíku{Lk Äkhkðíkùkkktøký Äký ÄkkùkkLke ¼q{fk rLk¼kðuAu {kækk¼køkLk

fæ÷kf sØkuyku{kt Äký òðk {æu Au ÄkkÉzeyku{kt íkùkkhòðk÷e (yØxùðkPkæ-w) rðrfhýLkuyÈh «ðpíkkthkífuAu ykrfhýku ykLkuðrpf ÄkÉkÙkk u yLku «kæLk {kxu nkrlkfkfhf nkP Au Äkhíkw yk ^÷òùkkRzTik ÷k÷ yLkuLke÷k høkLk «fkP LkuÄkkÉzeykùke yÈh «ðpðk ÈuAu fusu «fkP Mæ÷wky {kxu sYhe Au

^÷òùkkRzTik {kt {wíPÝÄku yUkkMkRrLkLk nkP Au {kækk¼køk÷k÷ yLkuLke÷kuhøk yk s ÄkÉkÙkkukufkhýuçkLku Au yk çkÄkt ÄkÉkÙkkuÄkkýe{kt ykækæe p fu yðk nkP Au yLkusufkæp fkykùke yÈhLke fhuAu íku{kt ¼hu÷k nkP Au çkeS çkksw

Ve- {kt yÖxÜÖÖPkú= rfhýkúku ÁkhkÖíkú fñkæLkRzMLkkt fkhýú Úíkú nkP
 Au ykúke yÖxÜÖÖPkú= ÁkæLko yLP hþkLke yÁkúkkýuÁke= k hþkLkkt Ve- ku- kt
 s ðÁkhu ðÖk {=u Au

{nfiik Ve-

yk ikku ÚKE Ve- kúkk hþkLke Öík. Áký MkwkÄLke Öík nsu- çkkfe Au
 okÄ/MkwkÄLku {nÿð hk°kuQzikk fexfkuVékykuyLku [k {kr [rzPkýku {kxu½ýtu
 ðÁkhuAu fu {fuhkr°Lkkt yÄfkh {kt ikuyk okÄLk Mknhus ÁkkúkkLk {LkÁkMÉ
 Ve- kuMÁe Ánkúe þfuAu fexfku- kt okÄLkuÁkhh¾ÖLke úk {ikk ½ýe þÁÖíkþkæ
 nkP Au yk s fkhý AufusuVe- ykÁkýLkuMkwkÄík Lkúke ÷køíkk íkuíku Lku
 Éþúke Áký ykFŠkík fhe ÉuAu okÄLke yríkMq { {k°kk Áký Ákítrækþkyku
 yLku {Ä {k¾eykúku ÷ ÷ [kðÖk {kxu Ákþíke nkP Au

Ve- ku- kt okÄ yLku ÁkhkøhsLke ÁkrhÁkÖÖíkkLkkt Mk {P ðä [u yif ¾kMk
 MçkÄ nkP Au {kxu¼køku ðÁkhu {k°kk {kt okÄ íþkhus wíÁkÖk Úkkp Au ßþkhu
 ÁkrhÁkÖÖ Ákhkøfkwk (yúúkh) VxðLke íþkhe- {ktnkP yLkuí kþøkkLk ok¼kÄLk
 {kxuV÷Lk {kxu rÉÖMk {kt Ákhkrökík Úíkú Ve- ku- kt çkÁkku yLkuhkík {kt Ákhkrökík
 Úíkú Ve- {kt MktLk Mk {þu okÄ Lkef=íke nkP Au

Ve- kúkuíkuLke rörbü okÄ «ÉkLk fhíkt ÁkÉkúku {níþYÁkuçkk»Ákpe÷ íku-
 (WepLkpe÷) íku- nkP Au síku xÁkeuk fnö- {kt ykðuAu su- kt ðÁkhkLkkt
 Mh= ykÖfknúe-, fexkúku yLku f=ktf ymXh Áký Ve- kúku MkwkÄík çkLkðú
 Au ÷çkúkkVe- {ktr÷Lkku÷Lk íkúkk oku- kç yLkuShuLkP {LkktVe- ku- kt ShuLkPku-
 sÖk ÁkÉkúku íkuLku íkuLke rörbü MkwkÄ ykÁku
 Au röi «rMØ ðrL÷kLke MkwkÄ ðLke÷elk Lk {f
 ÁkÉkúkkkt fkhýuWíÁkÖk Úkkp Au yLku [ÁkLke MkwkÄ
 Ákúxkzefúkkkt fkhýu ½ýeðkh Ve- kúke MkwkÄ
 ½ýkçkÄkt hMkkþrýf ÁkÉkúkkkt r {©ýLku fkhýu
 WÉ¼ðíke nkP Au

Ve- kúke MkwkÄ nõhku ð»kkúke fexfku
 ÁkítrækþkykuWÁkhkík {Lkwþkúku÷k¼kðíke ykðe
 Au ðfuysfk÷ Mk÷=»kík hMkkþrýf MkwkÄ
 ðÁkhu« {ký {kt ðÁkhkP Au Aíkt Áký MkwkÄLkkt
 ÖþkÁkhh MúkuÖzkp= ÷kfuf}°k {MkwkÄLku«kff}íkf
 hþk ykÁkÖk {kxuíku- kt Ve- ku- kúke «kÁík Úíkúke MkwkÄ
 {=ðuAu Ve- kúkkkt oku- ÉMíkkykuyLkuÁkh^þçLkku
 fhkzku zke- hLkku röi ÖþkÁkhh Au

MkV=íkk {kxúke ÞíÖíkyku

MkøktÄ íkkuMkøktÄ, ÈøktÄ Äký ÷k¼k{ýe Au

fú÷kf ð»kko Äkø rMkzLke (ykmxü÷Pk)Lkkt çkkæLkef÷ økkzðk{kt (ðLkMÄkrík WäkLk) röi Lkkt Mknüke Ý[k Vø-Lkkt ¾e÷ðkLkkt Mkr[°k Mk{k[kh ½ýkt Mk{k[khÄk°kku yLkuLpá [ðk÷ku{kt {kæc Äkkpu«fkrþík yLku «Mkrhík fhðk{kt ykØPk níkk. °ký ð»kø{kt yfðkh ¾e÷íkk yk röþkæ íku{s rörl[°k Vø-Lku ððk {kxu÷køfkuke ÷kçke ÷kELk ÷køke níke.

{ø:YÄku RLztkuapPkLkkt Äkrü{e Mku{k°kkLkkt rLkðkMke yðk yk AkæLke Ý[kE ÷øk¼øk {exhLke nkþ Au yLku ÷øk¼øk íkæ÷e s Ý[kELkkuÄkwÄk { nkþ Au suðsLk{kt ÷øk¼øk rføküLkku yLkuÈøktÄþðík nkþ Au

fú÷rzþ{

ykÄkýüütku«íþükYÄkuükuðE þfeþü Lknª, Äkhükw ÈmLkþkLk yk röþkæfkþ ÄkwÄk { yLku íku{küke Lkefæike Mzþe {kA÷eLke øktÄLkkt hnMþ röþu íkku sYh ðýe þfeyu yu{kü/wþ-Mk xkRxütk{ Lkk{Lkku yk Akæ ykÄkýe r[hÄkrhr[ík þkf¼kS yððeLkkt fú:Lkku MkÉMþ Au yk fú:Lkkt ½ýkt Akæ ykÄkýüíþkt çkkøk-çkøke[k íku{s ½hku{kt íku{Lkkt hþkçkntøke yLku {kæc {kæc MkÉh ÄkkÉzkyku yLku ÄkwÄk { {kxu÷økkðk{kt ykðuAu íku{Lku fku÷køfMkþk fú÷rzþ{ Äký fnu Au

yuf kv/kv/ie Mk xkRxLk { Lku MÜkkLkeP Lkk { Öqg Ä=kLx Au sLkku
yÜko ÜkkP Au – òÈw xkayk òk=ku Akaz. İkuE Lkk ÄkkEzkykLkkt
Äkçkk-ÄççkkykLkkt YÄk-hbklLkufkhyufax ÷ kf ÷ kfkuikuku= ÄkzoÄkk {
Äky fnu Au

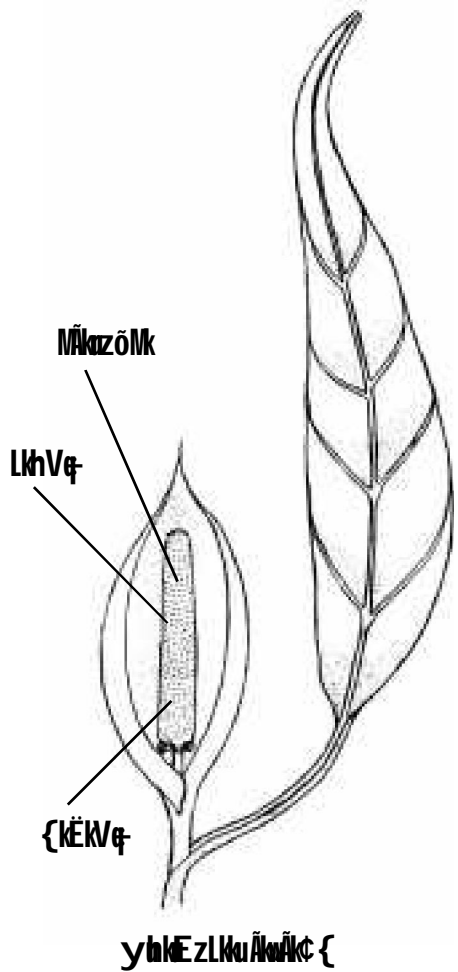
İkLkkuSok«rMkØ ÄkwÄk { (İkÜkkfrÜkik Vef) İkLkk ¼q { ökik
fE { kÜke Lkef=au Au yk ÄkwÄk { Lku MÄkuzöMk Lkk { ykÄkÖk { kt
ykÖPwAu sE { kt yf ¾qk { kaxuİ k÷hEkh, ökk= kfkH MfxosÖk
yfkHkLkMÄkük (rLÄk°küke çkLk=tykÖhy) nkP AusLke öä [kÖ [
yf Ükk¼÷k sÖe h [Lkk nkP AusuÄkwÄk { Lkku yÜk Au yk
yÜkLkktLke [Lkk ¼køk { kt LkkLk-LkkLk Lkh İkuE s { kEÄ ÄkwÄk ÷ köku
AusuMkn= kEÜke öE pfkikk Lküke. yax÷u fu ökMkröf Vef
LkkLk-LkkLk nkP Au

MÄkük { küke yr«P ökÄ ykÖu Au su İkLke Äkh WÄkMÄkük
ökÄ ökrÜkyku { küke Lkef=ike nkP Au
yuf kv/kv/ie MkLkkt hbkelk ökk= kfkH MÄkük Äkh ½ye { kaxe Mkü Pk { kt
ökÄ ökrÜkykykÖe e nkP AusuröPök xifrLkf İkhk öE pfkP
Au

yk rÖr [°k ÄkwÄk { Lku MkkÜke Äkn= k { kt «rMkØ
öj kkrLkf yuzkzçkMkkelLkMk { k°k { kt öPkunİku ykÜP [rfik
ÜkELku İkuE yu ÷ ¾ye=İ fu fE MknİkLkku yk ÄkwÄk { yax÷ku ¼khu
(÷ ö¼køk rf÷køk { Lkk) nİkku fu İkLkuyf sÖPkyÜke çkeS
sÖPkyu ÷ E sÖk { kxu ökMkLke öä [kÖ [çkÄÖk { kt ykÖİkku
nİkku sLku AwÜke çku ÷ kfku ÄkükLkkt ¾¼k Äkh Y [felku WXkÖİkk
nİkk. ÄkwÄk { Lkku ½hbkÖku yax÷ku { kaxku nkP Au fu İkLku çku nÜk V= kÖeLku Äky
½ne pfkİkku Lküke.

E. Mk. { ktyk AkazLkMkr [°k öyÜk Rx÷eLk yf plÄÄk°k { kt AkÄkÖk { kt
ykÖe=İ İPkHÜke ÈmLkPk¼h { kt öLkMÄkrİk WäkLkku yk AkazLku ÄkükLkkt çkøke [k { kt
WökzÖk { kxu«PİlKpe÷ çkLkP. İkLkkt fax÷kf Akaz ^÷kntLkLkkt öLkMÄkrİk MkhÜky
WäkLk yLkufax÷kf Akaz ÷ zLkLk öPqçkaxLkef÷ ökkzÜk { kt ÷ ökkzÖk { kt ykÖPk.
yus heİku { kt İkLkku yf fE LpPkrfÜkkt öLkMÄkrİk WäkLk { kt Äky ÷ ökkzÖk { kt
ykÖPk nİkku

Mk { k°kÜke çknkh yuf kv/kv/ie MkLkku Äkn= ku ÄkwÄk { sçk { kt öPqçkzÜk { kt
¾eÖPk nİkku sLku öÖk { kxu ¼khu ¼ez yfXe ÜkP=e. ykÜkeP öÄkhu nbk { ku
İPkhu ÜkP=e ku Bpku LpPkrfÜkkt öLkMÄkrİk WäkLk { kt { u Lkk rEÖMku yk
MkV=İkk { kxLke Pİöİkyku

ÁkwÁkÇ { Èð¼kP#-ku sðe ÷kfkuðy ÙkE íkku yk V#-Lku òðk {kxu
 nòhkùke Mktí Þk {kt ÷kfkuW {xe Ákzák. rÈðMkLkt ÷ktçk Mk {Þðkk÷k
 ÁkAe sþkLk rÈðMku yk ÁkwÁkÇ { ¾e÷#-ku sùkku½hòkù Vex yLku
 ÓÞkMk Vex níkku ÁkwÁkÇ {Lkkt Lke [ùkk ¼kòkLku fÁkèLkuLkLke çkkhe sùðv
 çkLkðe Èðk {kt ykÓÞv níkù sùke fhèLkuíðkù yÈhLk ¼kòkùkku yÇÞkMk
 fhe ÞfkÞ.

yðv Lkùke fu ykðk rðr [°k ÁkwÁkÇ { {k°k rðÈÞkù {kt s ¾e÷u
 Au ykÁkýu íÞkt Áký íðkùke f#÷ef «òríkykuðkkÉ íðkk sbk÷kuíku {s
 ÁkkLk¾hLkkt sbk÷ku {kt ðhMkÉLkkt rÈðMku {kt òE ÞfkÞ Au sù {kt « {¼
 YÁku yu {kù/kù/#-Mk fBÁkùku÷÷Mk nkÞ Au íkùkù fÈ Mký y f#÷elkfÈLk
 Lk {u¾kðk {kt ykðv Au yk fÈ - rf÷kùke Áký ðÁkhu {kxk nkÞ
 Au yu {kù/kù/#-MkLkkt ÁkwÁkÇ {Lku ðLkMÁkríkÞk†e MÁkuzòMk f#u Au yLku
 rðr [°k YÁkhòkLkkt ykÁkhu íðkù y÷ðk y÷ðk Lk { ykÁkðk {kt ykðv
 Au sù fu yu {kù/kù/#-Mk çkÓçkeVhòkLku ÞúkkLke S¼ (zùðòMk xÞk),

yu {kù/kù/#-Mk fhkòkùMkLku MÁko íkz (MLkf Ákk {) ,
 yu {kù/kù/#-Mk rnòzùkçkùLzelku ÈiÞ ÷e÷e (zùkLk ÷e÷e)
 Lk { ykÁkðk {kt ykðv Au

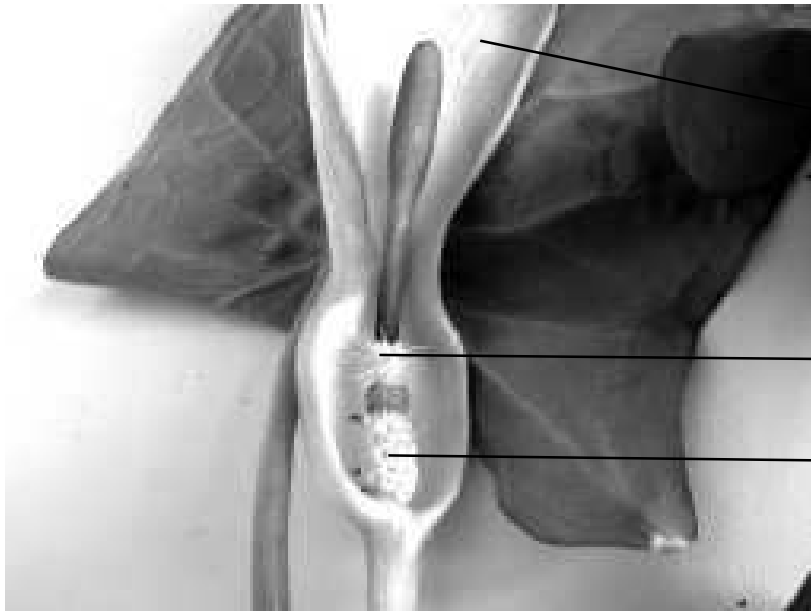
íku {Lk YÁk-hòk rðÞu íkku íku {Lk Lk {ùke s
 yÈkòu ÷ðkðe ÞfkÞ Au Ákhíku íku {Lke fhèokhe
 rðÞu íkku Ýzkyùke y#ÞLk fhèLku s òye ÞfkÞ
 Au {# ¼qk heíkuyk çkÁk yðk ÁkwÁk AufusuÁkkùkkLkù
 fk { fzkððk {kxu ½ýkt LkLk {kxk fexfkùku çkÁf
 {sþ çkLkðv Au yLku ÁkkùkkLkù fÞy#÷u fu V#-ku {kt
 ÁkhkòkhsLkù ÁkhkòkLkÞLk - ÁkÞv Lk ÚkÞ íÞkt MkuÁe
 ÁkkùkkLke fÈ {kis hk¾u Au y#÷# Lknª çk÷sçkheùke
 fhðv-k yk fÞLkù fke {nùkíkkýv Áký ({fhÈ
 fu Ákhkòkhs) ykÁkðk {kt ykðv Lkùke. yu çkÁkt íkku
 økÁLkkt röi kMk½kíLkku rÞfkÞ çkLke òÞ Au

yk yk¾e ðkíLkkuMk {sðk {kxuyk s f#÷Lkkt
 yf Akz yh { {Mf÷# {Lkkt ÁkwÁkÇ {Lke òýfkhe
 ½ye {ÈÈYÁk çkLkÞu fu { fu yu {kù/kù/#-MkLke
 «òríkyku {kt Áký ykðv çkLku Au ÁkkùkkLke ÈvòkLke
 ò÷ Vu÷kòeLku fexfkùku Vkmk÷kòðkLkù MðÞ÷
 WÈknhy yu {kt òE ÞfkÞ Au íkùkkt MÁkuzòMkLkkt

V#-ùke çkes MkuÁe

f#k

hbek MÄÜk

LkhVq

{kEKVq

yh {MF÷k}

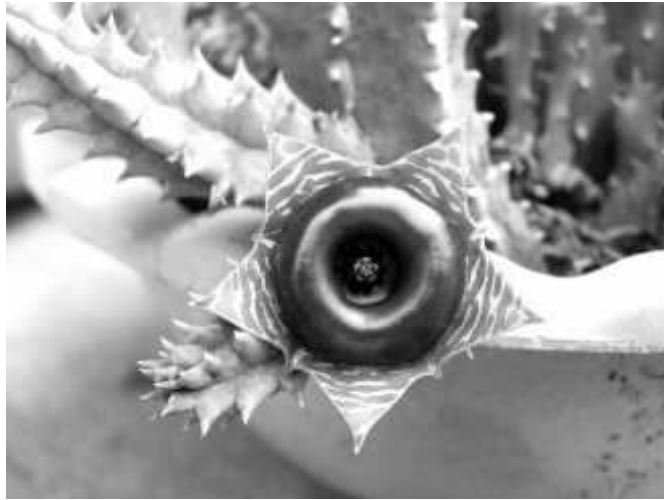
{wP yÜk WÄkh yLkf Äktzehrnik Vq ÷koku-k nkP Au su yif {kck hbekLk ÄkkEzk (MÄÜk)Üke ½nkP÷k nkP Au ykÄkyk Äkrhr [ik yÖk f÷kLkkt ÄkwÄk { {kt Äky MÄkzÖMk nkP Au òfu iku {kt EwöÄ Lküke ykÖike.

yh {Lkkt MÄkzÖMkLkkt yÜk Äkh MknÜke WÄkh Lkh Vq yLku Lke [u {kEK Vq ÷koku-k nkP Au iküku [{fEKh òçk÷e MÄÜk hkikLkkt Mk {Pu ¾q÷uAu rEÖMk {kt ikükk yÜkLkirkkÄk {kLk ½yüf zÄküke ðÄuAuyLku÷ok¼ok

rzokä MÄÖMkPm MÄÄe Äknk [e òP Au ykx÷e ðÄkhuökh {eLkkt fkhýu ÄkwÄk { {küke Lkef÷ike çk÷Äkpe÷ EwöÄ Eñ-Eñ MÄÄe V÷kE òP Au

Vq-Lke EwöÄÜke ykfS»kik ÜkELkuMkzík {kMkLk¼üký fhike {k¾eyku MÄkzÖMkLkkt yÜk Äkh çkMÖkLkku«PíLk fhAu yÜk ik÷okükykLkkt fkhýu ½ýku [efýku nkP Au yküke iku ÷ÄMkeLku MkeÄe Lke [u [k÷e òP Au yÜkLke WÄkh Lke [üke ikhV ð÷k YÄkykuíkykLkkuVhelke çknkh ykÖök EÄk Lküke. òuyk fexfku ({k¾eyku) WÄkh Äkn÷Üke s Äkhkøkhs [k÷e-e nkP ikku yk Eñ {Pklk Lke [u hñ÷ {kEK Vq MÄÄe Äkhkøkhs Äknk [e

MkV÷ikk {kxüke PñÖikyku

Mklh ^÷kõh

òP AuyLkuÁkhkøkLkP LkLke «rçPk pöp çkLku Au

Mk{P Lke Mklúku MÄkuzöMk{kt ½ýkt Äkrhðíkúú ÚkkP Au [efýk MÄkúú Ákh fh[÷eykuÁkze òP AuyLkuyúk Mklfku[kE òP AuyLku íkúkk Lkh ÁkwÁk íPkt MkwÁe{kt ÄkrhÁkõð ÚKE [çPk nkP Au ykðe ÄMÜkrík{kt fexfkuMknü-kEÚke çknkh Lkefæe pfíktknP Au yk{ f÷kflke fË{kúke {üík Úkíkt yk fexfkuÁkh Lkh Vç{kúke Lkefæe-e nõhku Ákhkøkhs [kku-e nkP Au yLku nõu yk s fexf Vheúke fke çkeò fË¾kLkLkkt fËe çkLkðk {kxuíkPkh nkP Au

fexfku ykfS»kík fhíke økÄ ÷ø¼øk çkÁkknü Lkefæíke nkP Au yLkuyk s Mk{Pu{kMk Ákh Lk¼íke {k¾eyku yLkufexfkuðÁkhuMkrçP nkP Au yuçkkçkíkLkkuWÖ÷ø¼ fhðkusYhe çkLke òP Au fuøkiÄLkwiÄkðk Úkðü yLku íkúkku Vü-kõku fhðkLkkt fíPüku rLkPpky Lkh Vç-ku íkhk Úkíkü nkP Au yðüòðk {éPüAufu yk økÄ Lkh Vç-kúkt ÄkrhÁkõð ÚkðkLkkt - f÷kf Äknü-kt Lkefæíke nkP Au

yíPkh MkwÁe ík{khh {Lk{kt [ku-MkÁkýuyyf Mðk÷ WÉ¼øPkunþu fu yk fexfku ÈwkkÜke fË ykfS»kík ÚkkP Au? yk Vç{kúke Lkefæíke ÈwkkÜkú fkhý çkkuÁkpe÷ yçelk Au suçLke økÄ Mzízke {kA÷e sðe nkP Au fax÷kif ðÁkhuÈwkkÜ {khíkk Vç-kuçkt zkpuyçelk Áký nkP Au su Mzízkk {kMk{kt Áký nkP Au

yk ÁkwÁkç {kwi khk 'yr«P' økÄLkwiÄkÉLk ðkMíkð {ktðLkMÄkríkkyku îkhk fhðk{kt ykðíke hkmkPrýf Lkf÷Ákèelkú WÉknhý Au íkuçkúke Lkefæíke økÄLku fkhý {kMk íkuçs röck «çe fexf yk Vç-ku íkhV ykf»kkP Au yuúkkurçk [khk {kMk-{kA÷elke BpKVík Wzkððk ykðíkk nkP Au Áký yík{kt íkuçLk nkú{kt fþüykðíkúLkúke. Áký nk, íkuçLk fkhý yk Vç-kuçkt ÁkhkøkLkP LkLke rçPk syhúke Ákpe ÚKE òP Au

nMk ÷ íkk : ÄkhkøkLkÞLk {kxðLke [k ÷ kfe

nMk ÷ íkk (zf ^ ÷ kðh)

yf rEðMk y[kLkf {khe
 Lksh çkksLkk çkøke [k Äkh Äkze,
 íkkuíÞkt çkíkf sðk Vþ yn^aíkn^a
 ÷ x íkk òðk {éÞkt LkSf sELku
 òÞL íkku òÞL fu yk yf ðþ
 AusðkuíkkktMkÉh çkíkf sðk Vþ-ku
 {kxuçkkøk-çkøke [k {kt Wøkkzðk {kt
 ykðu Au ðLkMÄkríÞk Þe íkku
 'yuhMxkþ-karfÞk Äö ÷ {økkRrxMk'
 fnuAu íkkuke MkvÉ fæykuÉþíuke
 ¾hð¾h s ðþ Äkh ÷ x íkk LkLkk
 LkLkk çkíkf funMk sðk Éðkíkk
 nkÞ Au

íkkküçkkøkøe Lkk { 'nMk ÷ íkk' Mkk [us Mkkúkf Au íkkuktVþ-LkkuykøkøLkk
 ¼køk [kt[sðky ðá [ukku ykfkhLkk ðþe økhÉLk sðky yLku Þk
 þheh nMk sðvÉðkÞ Au çkÄL {æLkuíkkurçk ÷ fþe 'zf ^ ÷ kðh' çkLkkðu
 Au çkíkfLke [kt[sðky ¼køk ðþe òzuòzÞþe nkÞ Au Vþ-Lke yÉhLkk
 ¼køk MkÉh òçk ÷ e hbklkkuknÞ Au stke WÄkh f {k ÷ Lke r [°kfke nkÞ
 Au ðþe Äkh Ç { « {kyur¾ ÷ þe k Vþ íku S ÄkkAø ÷ køkþe fæykuðELku
 yðL ÷ køkíku nkÞ Au òýu nMk MÄkrhðkh nõk {kt íkhe hÌkk nkÞ.

nMk ÷ íkkLk Vþ-kLke Vóík ykfÞík s Lkn^a Äkhírwíkk Vþ-kLkuðÞðnh
 Äký Úkkzøf röf [°k yLkuhk[f nkÞ Au yk Vþ LkLke-LkLke {k¾eykLku
 ÄkíkkLkt Mðkúko¾kíkh {sÞ çkLkkðeLkuhk¾íkk nkÞ Au fexfkuyk Vþ-Lke
 {ÉnkÞ fhe Éíke MøkÄÜke ykf»kkELku íkku òæ {kt VMkE òÞ Au yk

Mkvøíkk {kxðLke Þíðíkyku

zf ^÷kõh Åkh r[°kfkhe

«fkhLkkt Vq-Lku 'rÅxVku- ^÷kõh' fnuAu fuf fuLkLkLk
 LkLkLk fexfkukuVq- ikuLke yEh çkLk- Ýze ¾kze sðe
 h [LkLk{kt Åfue- e Eükk nkP Au yk «fkhLkkt Vq-kurðpu
 ykÅkýu ykøk× Åký ðkík fhe [øPk Aeyu

yuf ikuyk Vq- rî®÷øke nkP Au Åký ¾e÷ikk
 Mk{Puiku{kEk yðMÜkk{kt nkP Au yk yðMÜkk{kt Vq-
 MkeÄtQ¼trnkP AuikÜkk {k¾eykuikuke MkokÄÜke ðpe¼qk
 ÜkELkuVq-Lke Lkæe{kÜke ÅkMkh ÜkELkuLke [u [k÷e òP
 Au LkæeLke yEhLk YAkyykuikukuçknkh ykððk Eükk
 LkÜke. ykÜke iku fexfku ipkt s fE ÜkE òP Au

çkurEðMk ÅkAe BpkhuVq-Lku{kEk ¼køk Mkfkðk
 ÷køkuAu ikkuikuk Åkh ÷køk=k ikuYAkyykuLkh{ Åkzðk

÷køku Au Vq-Lkkt ÅkhkøkfkP Åký ÅkrhÅkõð ÜkELkuVq- [øPk nkP Au
 ykÜke nõuVq- Lkh yðMÜkk{kt ykðe òP Au yLkuLke [lke ikhV ÷xf
 òP Au yk{ yk yðMÜkk{kt Vq-Lke yEh fE ÜkP=k fexfkuku çknkh
 ykððkLku Mkh× ÜkE òP Au yLku çknkh ykðikk Mk{Pu ikuLk phev
 Åkh Vq-Lkkt ½ykçkÅk ÅkhkøkhS [køke síkk nkP Au Bpkhu yk fexf çkeò
 Vq-Lke MkokÄÜke Mkt{kaník ÜkE LkufEe çkLkuAuipkhuiku{kEk Vq-LkÅkhkøkLkP Lk
 ÜkkP Au yLku yk ç{ yk heiku s [k÷ikku hnu Au

Äkk^{3/4}zeyk^{1/4}kk^{1/4} ÷ LLZ^aøk Ä ÷ αVkuξ o

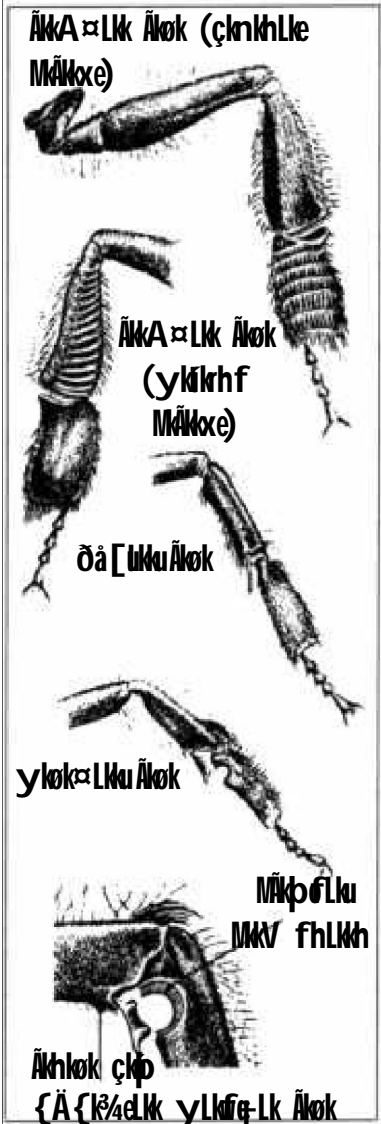
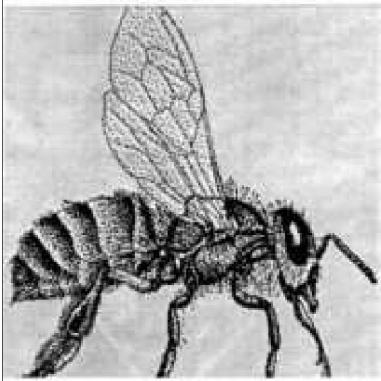
yLkrË fκαÙke Wzíkκ fκ÷kf nðkE {MkkVhk^{1/4}kk ÷ LLZ^aøk {kxu«fjík^{1/4}yu Äký fκ÷kf Ä ÷ αVkuξ oçkLkkÓÞk Au yk LkPLkhBP íku s hñkçkñbke Ä ÷ αVkuξ o s{elk Äkh Lkn^a Äký «fjíkLke MËhík{ fjík yðk Vø Äkh çkLkκ-k Au yLku yk {MkkVhkuAuíkuke Äkh ÷ LLZ^aøk fhíkκ ¼ {hk^{1/4}ku {Ä{k^{3/4}eyku yLkuÄkítøkÞk.

÷ LLZ^aøk Ä ÷ αVkuξ o {kx^{1/4}ku yðk Vø-kuξ kt ððk {αuAu s^{1/4}kuÄkhkøkLkÞLk fexfku yLku íku Äký ¾kMk fheLku {Ä{k^{3/4}eyku yLkuÄkítøkÞk íkhk ÜkkÞ Au ðLkMÄkrík^{1/4}ku {kxu {Ä{k^{3/4}eyku Mknúke ðÄkhu ¼h^{1/4}kuξ Ë ÄkhkøkLkÞLk fíkko Au fuξ fuíkuξ Lk^{1/4}ksLk s {fhË yLkuÄkhkøk Au Lkh yLku{kËk çkLku{Ä{k^{3/4}eyku Vø-kuÄkh ykr©ík Au y÷çkÿk, {kËk {Ä{k^{3/4}e {fhË rMkðkÞ ÄkkuíLke EÞαkku ¾ðzkððk {kxu Äký Äkhkøk yfXe fhíke nkkÞ Au yð^{1/4} ððk{kt ykÓÞ^{1/4} Au

fuξ Ä{k^{3/4}eyku fκ÷kf rðþuk Vø-kuWÄkh s Vhíke nkkÞ Au ðkhðkh yf s «ðríkLkk^{1/4} Vø-ku^{1/4}ku {fhË yLkuÄkhkøk yfXe fhíke {Ä{k^{3/4}eyku^{1/4}kk^{1/4} pñeLkk^{1/4} ykfk^{1/4} íku s þkherhf rçþkykuξ ktÄký Äkhðíkðk Ükík^{1/4}nkkÞ Au yk WÄkü heíku yLk^{1/4}ø- LkLk^{1/4}Äkrhýk{ Au slkk fkhýu íku ykuíkuξ Lkk^{1/4} fκÞø kt ðÄkhuËük çkLkuAu yk {Ä{k^{3/4}eyku^{1/4}ku yf s «ðríkLkk^{1/4} Vø-kuMkkÜkku^{1/4} =kçknyLkuLkhíkh ðzký Vø-kuWÄkh Äký yð^{1/4} rðfMkeík Eçkký

Vø Äkh ÷ LLZ^aøk {kxu íkÞkh {Ä{k^{3/4}e

WíÄkÖk fhuAuFuíkkk fkhýuVq-kuÄkÝ ÄkhökLkP Lk {kxu{Ä{k¼eyku MkkÜku yLkfLk MkkÄe ÷u Au

Vq-külke EmlkPk {kt çke-^ ÷köh LkkuröfklMk ykök s yLkfLkLkÄkrhýk { AuÄkhükwçke ^ ÷köhLke ökík fhíkk Äknk-k yf Lksh {Ä{k¼eykükke pkherhf h [Lk ikuf s fkpöÄkh Lk¼e ÷Eyu EmlkPk¼h {kt {Ä{k¼eykükke ÷ök¼ök , «öríkyku Au íkuçkÄe Äkküklk¼ ¼knsLk Vq-külke {pöu Au {ÄÄkçku çklkÖike {Ä{k¼eykuö}k¼h {kt ÷ök¼ök rf÷kuÄkhökçfy yLku rf÷ku {fhÉ yfXüfhike nkP Au yLku yk {kxu{ÄÄkçk {kt hnüke nöhku {Ä{k¼eykyu Vq-Lkt ½ýkt [-h ÷ököök Äkzkk nkP Au yf yLkuçkLk «{kýuyf MkhnkP ykfhLkkt {ÄÄkçkLkt MÄEMpkyuçÄü ÜkELku ÷ök¼ök - rf÷kuçexLkkt ÷k¼ [-h ÷ököök Äkzkk nkP Au

yLku yk [-h ÖpÜko Lküke síkk Lk íku {Ä{k¼eyku {kxu fuLk íku Vq-ku {kxu Lkök Lkök Vq-Akz yLku {ÄÄkçkyku öä [Lku yk [-h [k÷íku s hnüku nkP Au

yx÷k çkÄk {fhÉ yLku ÄkhökhsLku yfXü fheLku Äkküklkkt {ÄÄkçk MkkÄe ÷E sörfE {öf Lküke. yk çklkufkPkükuMkküklk¼kÖök {kxu{Ä{k¼eykükke phhh [Lk yLku ykfh {kt M{kP Lke Mkküku½ýkt Ärhöikükk yÖPk Au sç fu íkuç Lk {¼kçk yf Mkküku özkELku yf Lkr÷fk söe h [Lk çkLke ökE Au yk Lk÷elke yÉh íkuç Lke S¼ nkP Au {Ä{k¼elku yk¼ü phh hkuçPöik nkP Au süke íkük Äkh Äkhökhs Mknk-kEÜke [kkö öP Au {sh {kÉk {Ä{k¼elk Äkök íkuÄkhökhsLku yfXe fhe pfp íku {kxuMkkhe heíku yLkfLk MkkÄk-k Au íkuç Lke öky öze Äkölkk Äknk-k ¾tz Äkh yÉhLke íkhv hkuç (YÖkxe sök)Lkku yf öküAkunkP Au yLku Äknk-e yLkuçkS öze Äkök Äkh ÄkhökçkP nkP Au sükuçk { Äkçk phh Äkh [kkk-k ÄkhökhsLku ¾B¼hÖkLku Au ökeS öze Äkök ÄkhLkkt YIak yf ÄkhökçkMkfe çklkÖüAusuÄkhökçkP yLkuÄkk¼ WÄkhÜke Äkhök hsLku ¾B¼hLku Äkhökçkçk {kt s {k fhuAu ökeS öze Äkölke WÄkhLk

¾LkuÁkhkøkxfhe Lkk{ ykÁkðk{kt ykÓPw
 Au Vq- {kúke ÁkhkøkhsLkuyfr°kík fhðkLke
 yk rçPk ÈhBpklk yLkPkmku s
 ÁkhkøkLkPllke rçPk úkE òP Au

yúÁk {u-e/vk

fhkzkuð»kkúke Vq-kúkk {fhÉ [kñíkk
 [kñíkk yk {Ä{k¾eykúke MkZ ÷kçke úkE
 økE Au yk fkhýuíkunðuçkeò Vq- {kúke
 Áký {fhÉ «kÁík fhe þfu Au yaÞPlk
 îkhk òýðk {éPwAufuÁkhkøkhsLkuyfr°kík
 fhðkLkkt yLkurðíkhý fhðkðk=k MknkP
 yþk Áký ðÁkhuðfrMkík yLkufkPák{ çkLke

[çPk Au Mkk{kLP {Ä{k¾eykúke {u-e/vkñkLke MkZ çkeS {Ä{k¾eykúke
 ðÁkhu ÷kçke ððk {æe Au íkúke ÷kçkE . r{.e. MkÁelke nkP Au
 ykúke íku ÷kçk Lkr÷fk ykfkV Vq-kuçkúke Áký {fhÉ «kÁík fhe ÷u Au

ðu fhkzkuð»kkúke Vq-kúke Mkkúku hnúkk hnúkk {Ä{k¾eykúke kt ½ýkt
 yLkufLk röfrMkík úkPk nkP íkuÁkAe íkuçkúke Vq- Áký çkkfkík fíðe heíku
 hne þfu yk s MknrðfkMkLkñ Ákrhýk{ Au çke ^÷kðMko yæ÷u fu yu
 Vq- sçLkñ ÁkhkøkLkPllk Vóík {Ä{k¾eykúke îkhk s ÚkkP Au çke-^÷kðMko
 Lke÷k yÚðk Áke=k hþkLkkt nkP Au yk Vq-kúke {fhÉLke økúkeykuVq-kúke
 Ákk¾zeykúke çkLk=e Lkæe{kt yfÉ{ yÈh ykðæe nkP Au yLkuyñúke
 {fhÉ {æððkLkñ çkÁk {xkuþöP Lkúke nkúku yk Vq-kuçk kt fæ÷kf yðk
 rÉþkrLÉþf r[ö Áký nkP AusuVq- {kt {fhÉ öPkt Au íkúkkumkfrák ykÁkík
 nkP Au sçLku nLke økkRz ({ÄÉþf) fnu Au

yk Vq-kuçk kt yf ÷æzok Á÷æVkuç oÁký nkP AusuVq-Lke yf Ákk¾zeLkñ
 s YÁkkíkhý nkP Au íkúke Ákh hþkçkñþke Akkx yLku Ákheyku Áký nkP
 Au ðxkýLkkt fæLkkt ½ýkt AkzLkkt Vq-ku Ákh ÷æzok Á÷æVkuç o nkP Au
 sç fu ÁkkSfLkñLkP, ykçk÷e, ðxkýk. yk Vq-kúke Ákkt[ÁkkÉzeykuç kúke
 yf ÁkkÉze ÷æzok Á÷æVkuç lku fkuPo fhu Au yk ÁkkÉzeLkku ykfkV yLku
 hþkYÁk yLP [kh ÁkkÉzeykuçfhík y÷ok nkP Au fexfkúkkMknrukík ÷æzok
 {xuyusYhe AufuÁ÷æVkuç o {sçkík nkP yLkuÉþúke s ÖPðÁMÚkík ÈþkE

MkVðík {kxúke Þíðíkyku

yhzhMkLk rîykceP Vq

þfu yk s fkhý Aufuyk Äkk¼ze yLP
 Äkk¼zeykLke íkw-Lkk {kúkkazef LkLke, òze,
 òÄkhu hþkeLk yLku Mknas WÄkh WÄkMk-e
 nkP Au

yk rMkðkP yhzMke, fk÷ {½ íkuS
 íkw-MkelLkt fM-Lkkt ½ýkt AkzLkkt Vq-kuç kt Äký
 ykðk Ä÷æVkuç o nkP Au íkuç Lkkt Vq-
 rîykceP nkP Au yæ÷u fu íkLke Äkkt[
 ÄkkÉzeyku òækELku yf yðe Lkæe sðe
 h [Lkk çLkkðu AusLkku¾÷÷ku Azkuçkunkk
 sðku Èþ¼kíkku nkP Au yhzMke yLku
 MkkÄðP {kt WÄkhLkunkk LkLkkyLkuLke [Lkku
 nk {kæku nkP Au yk Lke [÷ku nk s
 ÷æLzok Ä÷æVkuç Lku fk { fhu Au

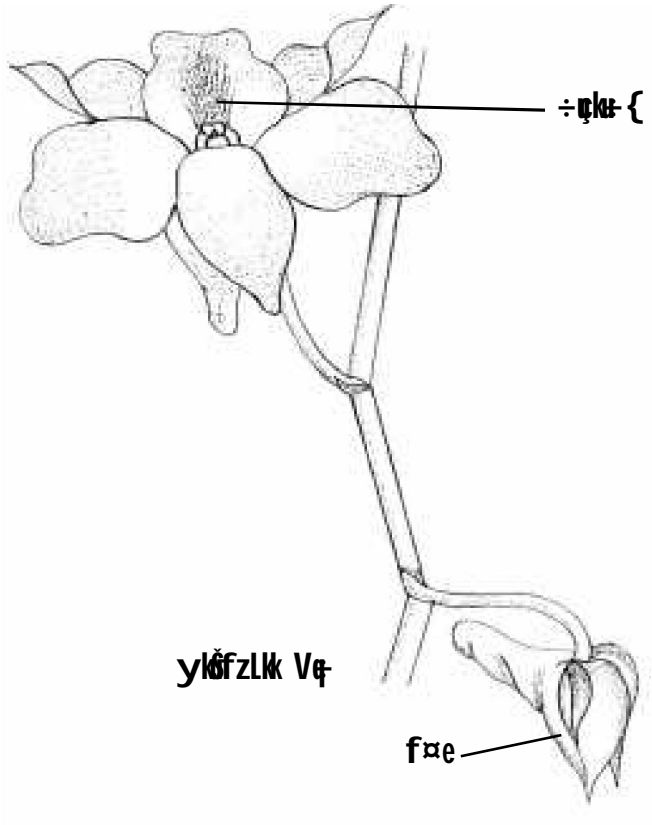
ðxkýk yLku [ýk sðk Akz WÄkh
 ÄkítrøkP sðk Vq-çkMku Au yk Vq-Lke
 Mkkúke {kæe ÄkkÉze fexfkLkuyk f»ðkLk fP
 fhu Au íkLku MxLzoz fu Äkíkkfk ÄkkÉze fru
 Au íkLke çLkLku çkksLke ÄkkÉzeyku Äkk¼

(ðMk) íkhefuyk¾÷÷kP Au yLku ðá [Lke çkuLkLke ÄkkÉzeykunkæe sðk
 ykfhLke nkP Au Vq-Lke çLkkðx fexf íkhk Úkíkk ÄkhkøLkP Lk [kxu
 Mkðúkk yLk fP Au Äkíkkfk ÄkkÉzeLke yk fS»kík ÚkELku sðu fke fexf
 ({ñþíðu {Ä{k¾÷÷e) Vq-Lke LkSf ykðu Au íku ðMk íkLku çkMkðkLke
 sðPk ykÁku Au yk ÄkítrøkP ykfhLkkt Vq-kuç kt yk ðMk s ÷æLzok
 Ä÷æVkuç Lku fP fhu Au fexfLkkt çkMkðkúke ðMk Äkh Èçkýk Äkzu Au yLku
 íkLkkt fkhýu ÄkítrøkLke Lkæe yLku ÄkhkøkkMkLk çknhk ykðe òP Au Bpkhu
 {Ä{k¾÷÷e {fhÉ {æððk {kxu ÄkíkkLke Mq Äkíkkfk ÄkkÉzeLkkt Äkka÷Lkkt
 ¼køk {kt sðk Èu Au íku íku ÈhBPKLk Äkhkøkhs íkuç Lkkt {kúkk Äkh [kæe
 òP Au

WÄkhkðík rîÉæe òLkMÄkríkyku sðk Ä÷æVkuç o fæ÷ef yfÉæe

ðLkMÁkrík ykúkt Áký ððk {su Au sif fu
 ykðfzLkkVef. ykVefkuçktÁkk[Lke sðpkyu
 A ÁkkÉzeykusðe h[Lkk nkð Au {kæð¼køku
 yk Vefkúkkkt ðisÁk°kku yLku Ë÷Ák°kku
 (Ákkð¼zeyk)Lkkthðk yif sðk s nkð Au
 ykúke íkúkuÁkrhË÷ Áký fnuAuyLkuçkLLkúke
 Mkúþk - Lke nkð Au yk çkÄe{kúke (yif
 ÁkkÉze) çkeS çkÄe ÁkkÉzeyku fhíkk ðÁkhu
 {kæe yLku MkÉh nkð Au sLku r÷Ák þk
 ÷çkæ- {fnuAu yk ÁkkÉze ykðfz Vefkuçkt
 ÷ðLzøk Á÷æVkuçkúku fkpø fhu Au

su ykðfz {Ä{k¾eykúke Ákhkrækík
 Úkkþ Au íkuçLkk Vef ¼zfe÷k hðkLkk yLku
 ¾çk s MkhMk MkøkÁðkðk nkð Au íkurÉðMk
 ÈhþþkLk ¾çk-u Au yLku ÁkkúkkLkk {nuçkLkLku
 ÷ðLzøk Á÷æVkuçkúku sðþk ykÁkðkLke Mkúku
 Mkúku hþkeLk Ákheyku YÁku çkLkúe-k {ÄËþf
 îkhk {fhÉLkk ¾ðLkk MkÄe ÁkrkLç ðLkkuhMíkku
 Áký çkíkkðuAu nõuðuík{uÁký fkiE Vef Ákh {Ä{k¾eLkuçkúke-e
 slyku íku «fjík îkhk íku Vef Ákh çkLkkðe-k ÷ðLzøk Á÷æVkuçkúku
 ððLkú Lk ¼çk íkk.

Añkkpɛ:k { fhĒLkkt ĀkÚk«Ēpɔf – nLkeøkkRz

Mōkh Ākzíkkt s hōkçkñbøke Vɛ:kũĀkh Ākítrøkp, ¼ {hk, {Ā{k¾eykuíkũ{s LkkLk{køkk Ākúkeykũke ykōLkōðLk ðĀe òp Au yk¾hupɔfɔhAu íkũyku ípkt sELku? rōr¼Øk «fkhLkkt Ākúke ĀkkíkkLke [kt[Lku Vɛ:kũ {kt Lk¾elku pɔr pkuĀu Au? pɔr MktçkĀ Au Vɛ:kũkkku yLku yk sīkkũkkku?

ðkMíkð {kt yk Vɛ:kũkkũkkku yk çkĀk fexfkuĀkítrøkp, ¼ {hk, Ākúkeykũkkku MktçkĀ ½ykusũkkkuAu ÷øk¼øk ÷k¾kuð»kosũ÷ku fũ÷ktf Vɛ:kũ {kt íkkũy k MktçkĀ yũ÷kuĀkk ÷kuŪkE økpkuAufusũ íku òríkLkkt Vɛ:kũkkke ykMĀkkMk ík {u¾kMk rōpøk fexfkũku s Vhikk òE pɔfku

yk fexfkuĀkítrøpkyku yLku Ākúkeyku Vɛ:kũĀkh ¼kũLkLke pkuĀ {kt ykðũ

ykɔfz

Au Vɛ:kũkkũke íkũ Lku «køxLkɔrðík Ākhkøkfý yLku pɔfũkkũke ¼hĀkñ {fhĒ «kĀík Ūkkp Au su íkũ Lku {LĀkMkĒ ¾kñkf Au Ākhũkw yk {fhĒ {pððũyũ÷ũMkũũũLkũke.

rōpøk «fkhLke økũkeykũkt yk {fhĒ çkLkuAu íkkũke WĀkhLke MĀkkxe rĀyķũũnkkp Au sũkkũke yk hMk çkñkh Í hīkkũkkp Au ykũke yk MĀkkxe Āký {køv¼køku [efýe yLku [{fíke òðk {ũu Au {køv¼køku yk økũkeyku Vɛ:kũkkkt

ÄkkA=Lkkt (Lke [Lkk) ¼køk {kt nkP
 Au yLku íkuku þkÄðe yx÷e MknE-e
 Lkúke. yn^a {ÄwÉþf

fk {kt ykðu Au Äkhíkw
 íku Lkkt rðpu [[ko fhíkk ÄknE-kt yu
 òýòtsYhe Aufu {ÄwóúkeykuöPkt
 öPkt nkP Au? yLkufþk fþk «fkhLke
 nkP Au?

{fhÉ økúkeyku

yçkwe÷kuk sðk Vç-kuç kt
 {fhÉLke økúkeyku (Äktð/4ze)yukkk
 ykÄkh Äkh {ðíke nkP Au íku
 hñkLkÖPw-Mk {ktÄktð/4zeLke çkkswç kt íku
 öPku÷kLkktMkÉh ½kxk Lke÷k fuðçk÷e

{fhÉ økúk ÷k÷ÄkÉMLkuÄkwÄçç

hðkLkkt Vç-kuç kt ÄkhkøkflþLke WíçktríLke árüyuyøkóye {Lkkíkk Vç-kuç kt
 íku fíx÷kíf Äkíflkh s òtþ çkLkeLku {fhÉ økúkeykuç kt ÄkrhðSíkík ÚkE
 økþk Au Lk^VxeþkLk Vç-kuç kt {fhÉøkúke ytzþþLke Lke [u yif økkæ
 [fíke sðk MÖYÄk {kt nkP Au çkhh {kMkelkkt Vç-kúkk ytzþþLke çkLLku
 çkkswçku ÷kçke S¼ ykfhLke {fhÉ økúkeyku ykðE-e nkP Au

çkøke [kykuç kt íkúke MkÉhíkk {kxu÷økkððk {kt ykðíkk ÷k÷ÄkÉke
 (þþ/kðçþk ÄkÓ [íneþk)Lk Akaz {kt íku íku ¾çk {kæe nkP Au yLku íkuku
 Añkkððk {kxu fíke Äktð/4zeyku Äký Lkúke nkúke. ÄkwÄçç Lke çknkhLkkt
 ¼køk Äkh LkkLk-LkkLk Äkeðk hMk ¼hu÷k Äþk÷k sðk ykfhLke {fhÉ
 økúkeyku Éþúke s LkshuÄkze síke nkP Au yk Äþk÷kykuç kt ¼hu÷k
 {fhÉLku íkç u yzelku [k¾e Äký þfku Aku íku MkwktÄík yLku MðkrÉü
 nkP Au

ykðfzLkkt Vç-kuç kt Äký ½ýkt «fkhLke {fhÉ økúkeyku òðk {ðu
 Au íku Vç-kuç kt íku s íkurMððk yLP MúkkLkuç kt Äký ykðE-e nkP Au
 Vç-kuç kt òðk {ðíke økúkeykuku ^÷kñ÷ økúkeyku yLku yLP^ok {ðíke
 økúkeykuku yðMxú[^]÷kñ÷ økúkeyku fnu Au fíx÷kíf Vç-kuç kt íku ÷kçk

MkVðíkk {kxúke þíðíkyku

yfMx^h ÷ kn ÷ {fhËöüleyku

fkrkLkkt Vq ikukkt VxLke su s Mkk{kLp Vq fhikk Ükkzk {kzk nkP Au ikulke ðe ikku rî ÷ øke nkP Au Äkhüku ikukkt Äh ÷ koku=k Vq yf^ø øke nkP Au yk ÷ u fu yf s ðe=k Äh LkhVq y ÷ øk yLku {kËkVq y ÷ øk.

ðe=k Äh VqLkkt 3/4e ÷ ðkLkku Ç { Äy Lk - e nkP Au Äkr=k {kËk Vq yLku ÄkAe çkLkku ykðu Lkh Vq Mkr=kEÜke Lkshu Äkzu Au Lkh Vq ku Äh Mkkükne Äke=k hbkLkkt 1/2ykt çkÄk Ähkøkfý nkP Au ÄkfmkLke Lke [ukkt 1/4køçkt {fhË öüleyku nkP Au suçkÜke {fhËLkku †kð Ükükku hnükku nkP Au Ähkøkfý {kzk, [efýk yLku M{kqkçkt nkP Au

{kËk Vq Äyüke fükçkt yf ÷ k 3/4e ÷ u Au ikuçkt Äy {fhËöüleyku nkP Au {kËk Vq Lkh Vq küke ikwLkçkt ykAk 3/4e ÷ u Au yLku Mkr=kEÜke Lkshu Äkzikk LkÜke.

fkrkLkkt Vq Äh {kxü/4køku {Ä{k3/4eyku 1/4{hkkyku fexfku ðøkku 1/4{ikk ðE pfp Au yk fexfku yk Vq ku Äh Ähkøk yLku {fhËLke pkaçkt ykðu Au Bpkhu iku LkhVq {küke {fhË [Mkelku Qzu Au ikku [efýk Ähkøkhs ikuçkkt pbeh Äh [küke ðP Au {kËk Vq Äh {fhËLke pka ÈhBPKLk yk Ähkøkhs ÄhkøkkMkLk MkkÜku [küke ðP Au

yk ðe kykuçkt 1/2ye søpkyy 3/4kMk fhelkuyökü Azkyku Äh, ÄkËzkyküke fükçkt yf yfMx^h ÷ kn ÷ {fhË öüleyku ykðu e nkP Au ikukkt Äh {kxü/4køku fezeyküke ykðLkððLk ðÄkhu nkP Au {kLkðkçkt ykðu Au fu yk fezeyku {fhËLku çkË ÷ u yk ðe kykuku Vpk yLku ðe kykuku fükhe 3/4kikk Sözyküke çk [kðu Au

çlMnükü yzdlpk (çkÄLk pøzk sðk flk Ähðüküçkð)

MÄkhLkkt ykÄh WÄh ykðu e nkP Au ikku yÄkezüzç {kt iku ÷ kçk Lkr ÷ fkrh yzbpLke çkLkkuçkkswðE pfp Au

yfMx^h ÷ kn ÷ {fhË öüleyku ÄkwÄkr ÷ fk yÜkðk ÄkwÄkç {Äh nkP Au iku {kxü/4køku W ÷ xkðe=k ÄP ÷ k sðE nkP Au yLku ÄkwÄkLk ykÄh Äh ykðu e nkP Au

Vq rMkðk çkes søpkyyÜke Lkef^αikk {fhËLkkuMökË yÄkükfjkk Ükkzku fzökunkP Au ikukkt ikuçkLkr fkpöÄy y ÷ øk nkP Au ðöM nkuku yfMkPkkkt Äyüke Èkte Äh çk^øky rÄy^α {fhË öüleyku nkP Au suçkt fezeyku MükkpeYÄku rLkðMk fhike nkP Au yk {Äwükükykü küke fezeykuku 1/4køLk {αu Au yLku ikukkt çkË ÷ kçkt iku ðjkkLke nkrLkfhf Söküke Mknük fhu Au yfMx^h ÷ kn ÷ {Äwükükyku Äh {kxü/4køku fezeykuku ykðike-sike ððkçkt ykðu Au ikuçkLkku ðLkMÄkrík Mkkükükkyk yf Mükkpe MkkÄ Au yk ðLkMÄkríkçkt {Äwüpkhu s çkLku Au Bpkhu yk ðLkMÄkríkükü MknükLke syhík nkP.

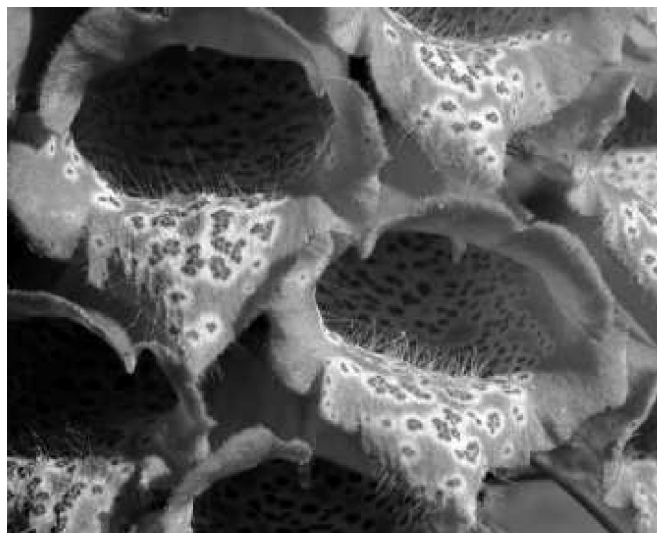
yk s fkhý Au fu MkrÇP {Äwöükeyku Lkðe Lkðe pk¼kyku ÄkkEzkyku yLku
 rðfMke hnæ-k Vq-küke ykMÄkkMk s çkLkuAu yk «fkhLke {fhEöükeykuøk÷fklke
 ðæ- Äkh {køk¼køku ðE þfkP Au fezeyku {Äwöükeykuøk÷u yLP Èw {Lkku sLç fu
 [khku[hikk sLkkyku fkhkhikk sLkkyku Vqk yLkuikukk çkeðýnyküke ðLkMÄkríkLke
 hùkk fhu Au

{ÄEþf – {fhELK ÄKÜ«Eþf

{køk¼køkkLkt Vq-kuçkt {fhEöükeyku Vq-Lke yEh Ýzu öþktf ÄkkPæ-e
 nkP Au sLç Lku þkÄöw Mknæ-w Lküke. nLkeökkRz fu økkEz {kfo fæ÷kf Vq-ku
 Äkh ððk {æike yðe fæ÷ef h[Lkkyku Au fu su Vq-Lkt Äkhkøkðknffíkk fu
 ÄkhkøkLkP Lkíkkoykuku íku Vq-çkt Bþkt ÄkfMkh, yzþP yLku {Äwöükeyku nkP
 Au íþkt sðkLkt hmíkkLkku rLkEþ ykÄike nkP Au íku Vq-küke hbçk þkLkLkku
 s yf ¼køk nkP Au yLku ½kxk hbçkkLkt Akkýk fu ÷kçke Äkheyku MÖYÄku íku
 nkE þfuAu ykðe h[Lkkyku {køk¼køku {Ä{k¾e îkhk Äkhkrøtkík Ükíkt Vq-kuçkt
 ððk {æu Au

yðkt Vq-ku fu su ÄkhkøkLkP Lk {kxu {Ä{k¾eykukkt ¼hkMku nkP Au íðk
 Vq-küke Äkk¾zeyku Äkh {fhELke þkÄçkt ykðike {Ä{k¾eykukkt {Ä {kxurðþuk
 r[ö nkP Au yk r[ö ykÄýLku ¼÷uLk Èþ¼kþ Äký {Ä{k¾eyku íkuku Mkkhe
 heíku ðE þfuAu íku íkuçLku {fhEöükeykuku [ku-Mk MükkLk çkíkkðu Au súke
 íkuçýu Bþkt íþkt ¼xfðwLk Äkzu Vq- Äkh
 çkMíkk s {Ä{k¾eykuku ¾çkh Äkze ðP
 Au fu nðu yokæ öþkt sðkLkt Au

yç íkkufæ÷kf nLke økkEzLkuykÄkýu
 Äký Mkkhe heíku ðE þfeyuAeyu sLç fu
 VkfMk ø÷kð (rzSxü÷Mk ÄkhÄþþeþk),
 yVey íkúkk MxkÄxkfÄkMkçkt ykMçkLke
 hbçLk Vq-ku Äkh Äkeæk Äççkkykukk MÖYÄkçkt,
 rMþçkæ-uhþk Bþpr÷Mk yLkuzMkkLktMkVÈ
 Vq-ku Äkh fÜÜkkE hbçLke Äkheyku MÖYÄku
 Äkk¾zeyku Äkh rðþuk MükkLkuçkLkæ-kt nkP
 Au VkfMk ø÷kðLkt Lke÷k økw-çke hbçLk

VkMk ø÷kðLk Vq- Äkh nLke økkEz

MkVæíkk {kxüke Þðóíkyku

½kze sĐk Vę- {kt yLÚkkMkPrLkLkLke MktýíkkLkt fkhýu½kzeĐkĐk ¼køkLke
yĖhLkk ¼køk {kt Äççkkyku fuÄkheykuçkLke ðP Au yk r [Ln fexFLku
Vę- LktÄkhøkkMkLk íkhV ÷E ðP Au stLktÄkAĐLkt ¼køku {fhĖ ¼hĖ-
nkP Au

yá-P nle økkEz

sunLke økkEz yÄkýLku «íPúk hefkuĖĖ¼kíkk LkÚke íku {køk¼køku
ÄkeĐk Vę- ku {kt nkP Au yÄkýLku yk Vę- yfMkh¾k ÄkeĐk ĖĖ¼kíkk nkP
Au Äkhíkw {Ä {k¾eykukuVę- Lkt fLý yÄkúkkfjik ðÄkhu½kxk høkLkuĖĖ¼kP
Au

Vę- kLke yá-P nle økkEz nkĐkLke òy Mki«Úk { ÚkkBÁkMkLk
Lku {kt ÚkPĖ-e. íku {ýuðPıfuhwçkrfPk rnxLkt ÄkeĐk
Vę- Mkt {kLP «fkP {kt íku yf Mkt {kLk ÄkeĐk høkLk ĖĖ¼kP Au Äkhíkw
Äkkhòçk÷e (yŎxĐĐkPke-w) «fkP {kt Vę- kLkkyĖhLku¼køk ðÄkhu½kxk
høkLku ĖĖ¼kP Au çkLfelLku ¼køk Mkt {kLP n÷fk høkLku s ĖĖ¼kP Au
Äkhíkw ykÄýe ykĖ¼kuÄkkhòçk÷e rfhyku «íPuMĐĖĖ nkúke LkÚke, Äkhíkw
{Ä {k¾eyku Äkkhòçk÷e rfhyku «íPuMĐĖĖ Au

hwçkrfPkLktVę- Lke ÄkkĖ¼zeykLkkt yk ¼køkkLkthkMkPrýf rĐ÷- wky
fhíkt òyĐk {éPı fu fmkøelLkRz hsfku íkhk Äkkhòçk÷e rfhykLkt
ÄkhĐíkúke Vę- LkuçknhLku¼køk [{fĖkh ĖĖ¼kP Au BpkhuyĖhLkt
¼køk {kt fmkøelLkRz MktÚkÄkeĐk høkLk ^ ÷ĐkLkĖ- Äký nkP AusÄkkhòçk÷e

yÄkýLkuĖĖ¼kíkkÄkeĐk høkLkuVę-

íku s Vę- {Ä {k¾eykuku yLŎĖĖ¼kP Au

hþkLku þkøke ÷íkk nkðkúke íku ¼køk ðÄkhu ½kxk hþkLku Lkshu Äkzu Au
 yk { huzçkrfepk {ktÄkeðk htsffýkuîkhk MÄkü fkþoð¼ksLk fhðk {kt ykðp
 Au fhkøeLkkRZÍ yk¾k Vq-LkuÄkeðkuhþk «ÈkLk fhAu sLkkúke {Ä{k¾eyku
 Èhúke s ykf»kkþ AuyLkuçkeS íkhV Äkkýe {kt ykøkøe þfíkk Äkeðk ^ ÷ðkLkkø-
 fu su Äkkøze {kt yÈhLke çkksnyu nkþ Au íku nLke økkRzLku fkþo fhAu yu
 Äký òðk {kt ykðp Au fu {Ä{k¾eykuku Lke÷k yLku Äkeðk hþkLk Vq- ðÄkhu
 ÄkMÈ ÄkzuAu {Ä{k¾eykuku ykþkuÄkkhðçk÷e rfhykukuÄký òE þfíke nkðkúke
 ykÄkýLku su Vq- Vöík MkvÈ hþkLk Èþ4kþ Au íku {Ä{k¾eykuku Vq- {kt hne-k
 ^ ÷ðkLk yLku ^ ÷ðkLkkø-Lkk fkhýu y÷øk hþkLk Èþ4kþ Au {Ä{k¾eyku ÷k÷-
 hþk «íþuMktðÈe Lkúke. íkuç Aíkkþ ÷k÷ hþkLk Vq-kúke ykMÄkkM íkuku ¼ {íkk
 òE þfkþ Au ykðp yk Vq-kúkk fúy {kt Äkkhðçk÷e rfhykuku þkøký fhe
 þfíkk ^ ÷ðkLk htsfkuku fkhýu Úkíkþ nkþ Au
 yk heíku {Äkúke yku yLku {ÄÈþf r[ö ðLkMÄkríkLkkt ¾kMk ¼køk Au
 su ðLkMÄkríkLke Mknúkkúke ÷ELku ðþð]Ø MkvÈ {nþðÄkýo ¼q {fk rLk¼kðu Au
 Vq-kuÄkh ÄMÚkík {ÄÈþf ykÄkýLku Èþ4kþ fuLk Èþ4kþ Äký yusLkk {kxuçkLþk
 Au íkuç Lku íku íku sYhúke Lksh ykðe s òþ Au

yuf Vef, yuf hrMkPku

yk fke rVÖ {Lku pexkf Lküke, Äkhirkw «fjikLke yòpçkelkuyuf Wfk { WÊknhý Au þYykikLkkt yx ÷ufurðfMkLkk «kht¼f Mk {P {ktðjkkuÄkh yksLkk sðk hðkçklnðke, MkÉh, MkoctÄik, Lksif Vef ykðikk Lknkikk. íkuLkkt Äkh [ez yLku ÉwðÉkhLke sif ÷e÷k yLku fúÜkkE hðkLkk þifw÷køkíkk níkk, slkk Äkh MkeÄk s çkes ÷køke-k hnikk. yk ðLkMÄkríkykuç kt Vx Lkk {Lke fke ðMíkwníke s Lkn^a fu suçkesLku ZkfLku hk¾e þfu yküke íkuç Lku Lkk { ykÄðk {kt ykðPw yLkkðjik çkesÄkhe yx ÷u fu SBLkkMÄk {o ÷kçkk Mk {PLkkt rðfMk çkÉ BÞkhu ðLkMÄkríkLku Vef çkMðkLke þYykík Üke íku s#íku ðLkMÄkrík yLku Äkükeyku ÄkítrøkPk, VÉkt- fexfkoyuyuf çkeðLke þehh [Lkk yLku fkpÄkðríkLku ½ýkt «¼krðík fÞko Sðk- {eykukk yæPLküke ðýðk {éÞwAufuÄkjðe Äkh yksÜke ÷øk¼øk fhkz ðskoÄkðus rðr¼øk «fkhLkkt fexf-ÄkítrøkPk-VÉktykukkku rðfMk Üke [þPkuníkku Äkükeykukw ÄkÉÄky Äky fhkz ðskoÄkðus s ½xLkk Au yu« {kyuMÄkÄk ðLkMÄkríkykukwVÉP ½ýkulðkun {ýkLkufne þfkp. yðw {kLkðk {kt

ykðu Au fu íkuç Lku rðfMk ÷øk¼øk .
fhkz ðsko Äkðu ÜkP#-ku

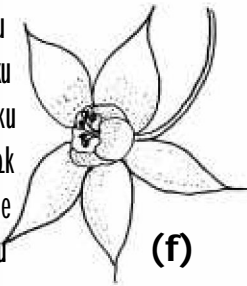
yx ÷ufuÄkjðe Äkh Vefküke ðMíkÉ íkw ykðuíkuÄkn#-kts fexfk#ÄkítrøkPkkyku yLku Äkükeykuke ÄkkikkLke ÉmlkPk yÄMíkíð {kt níke s yLku SÞkhuVef- Akz, ðjkkuÄkh hðkçklnðke yLku {fhÉÜke ¼h#-k Vef ykððkLke þYykík Üke íkuyk Sðkyuyuf çkeðLke «kfríkf [PLkLke «rçPkLku ½ýe «¼krðík fhe. ðLkMÄkríkykuke ÄkhkøkLkPk (Äkhkøky)Lke rçPk Äkh æPkLk ykÄkeyuíkku yk çkçkík MÄküYÄku Mk {S þfkp Au

VefÜke çkes MkwÄe

Rherúkk (RÄzPlk flw÷ xè) Lk Vef Äkh þ-h¾k

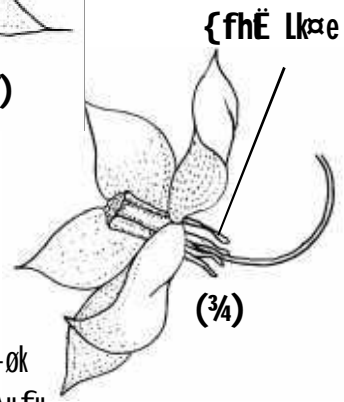
½ykt Vq-ku ĀkrhōkPkyku yLku Ākūkeykūkku
 rōfkmk ðLkMākrīkykuMkkūkufĒ { ūke fĒ { r { ÷kōeLku
 ūkPku Au yk ÷ u fu Vq- Lke h [Lkk yLku
 ĀkhkōkLkP Lk fīkkōke [kt[fu Mqz çkLkç kt Ākrhōīkōk
 ykōPkt Au sūf fusuVq-klūke Ākk¼zeyku ðzkkP-ē
 yLku yf Lkæ sōde h [Lkk çkLkōīke nkP Au
 īkūktWākh ykōīkk Ākūkeykūke [kt[Ākŷ ÷kçke, Ākkīkæ
 yLkūōkīfē ðz-ē nkP Au sūf fu {kōk¼kōkLk p - h¾kōnkū

(f)

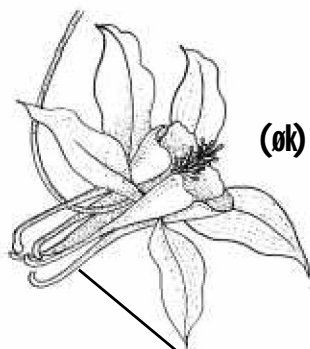
Lke [kt[. ykōde [kt[Lke {ĒĒūke Vq-klūke yĒhūke
 çknwMkn-ēkĒūke {ĀkkLk fhe p fkp AuyLkuMkkūkus ĀkhkōkLkP Lk
 Ākŷ ūkE ðP.

BPkhuyf s ðp (SLM) Lke y ÷ øk y ÷ øk « ðrīk {kt y ÷ øk
 y ÷ øk ykfkhlkkt Vq- ykōu Au īPkhu īkuMākü ððk {kt ykōPtu Au fu
 īkūkk ĀkhkōkLkP Lk fīkkōkykuĀkkūkkLke [kt[, S¼ fuMqz Lke ÷çkkE yLkMkkh
 Wākpōīk Vq- Ākh s ðP Au īkūkyuf Māēh WĒknhŷ Auyk- BçkkRLk
 Vq- yōde ÷ sPk. īkūkk ðpLke rōr¼ōk « ðrīkykuVq- Lkk {kōk ykfkh
 yLkMkkh y ÷ øk- y ÷ øk « ðrīkykūkk Sōkūke Ākhkrōkīk ūkkP Au sūf fu
 yōde ÷ sPk f- fhkxk (f) Lkkt Vq- ykfkh {kt LkLk nkP AuyLkLkLke
 {Ā {k¾eūke Ākhkrōkīk ūkkP Au BPkhuyfīkūkkūke ūkkz {kōk yurLkōn- M
 (¾) Lkkt Vq- ÷kçke S¼ ðkæ {Ā {k¾eūke, ūkkz ðĀkhu {kōk yLku
 ÷kçke Lkæ ðkæ Vq- yū ðōkōkīrhM (øk) Lkuyk {kx- ÷kçke S¼ ðkæ
 çkçk ÷ çkeLke {ĒĒ ÷ ðe Ākzu Au BPkhuyf Mknūke {kōk yLku
 ÷kçke Lkæ ðkæ Vq- yū Vkh {kMkk (½) n^q økçkzūke
 ÷kçke [kt[Lke {ĒĒ ðzu s Ākhkrōkīk ūkkP Au

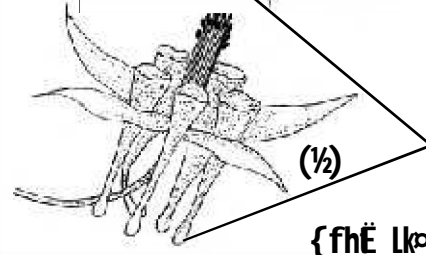

(¾)

yk heīkykĀkŷu ðPīfuy^a Vq-klūke h [Lkk
 īkuyf sōde s Au ĀkhīkūVq- Lkk ykfkh {kt Ākrhōīkōk
 ūkōkūke īkūkkĀkhkōkLkP Lk fīkkōkŷ çkĒ ÷ kE ðP Au yn^a
 {fhĒ LkæLke ÷çkkE yLku īkūkk ĀkhkōkLkP Lk fīkkōkkt
 hMākkLk fhīkkt ybkkū {kt øksçkLkku īk ÷ { - Au
 M Sōkūkk MknrōfkmLkku yk yf Wŷk {
 WĒknhŷ Au

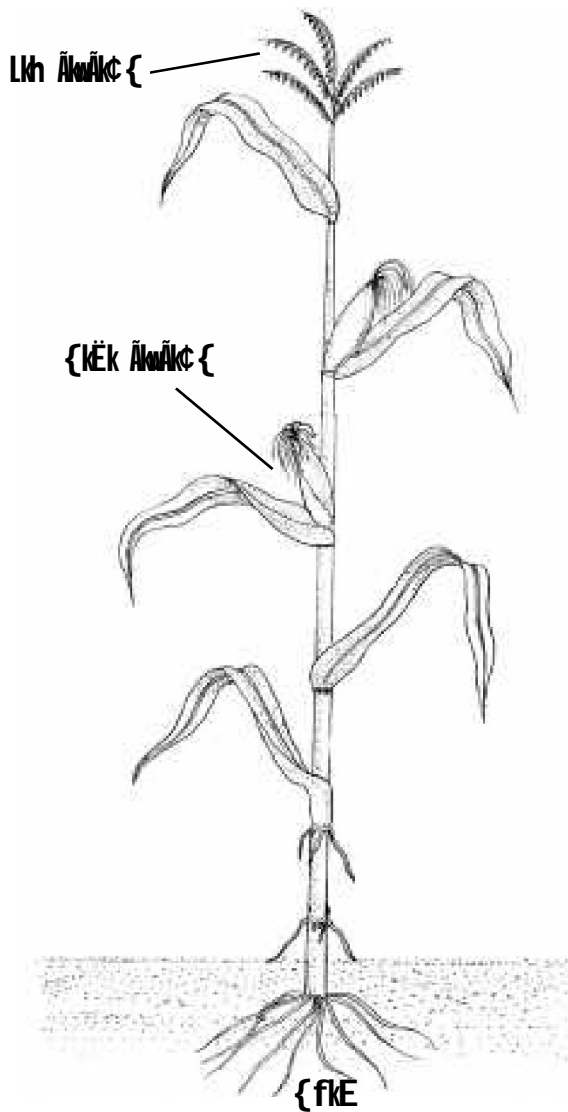
(øk)

(½)

yōde ÷ sPk ðpLk
 rōr¼ōk « ðrīkM Vq-

ÄkhøkhsLke nõkE Mkvh

suðLkMÄkríkLkuvæ ykðuAu ÷øk¼øk íkuçÄk {kt
 Vα ÷køkuAu Væ {kúke Vα çkLkðöíke «rçPKLktyrf
 {nÿðLkMkÄkLk AuÄkhøkLkP Lk. íkLkuykþP Væ-Lkkt
 Lkh «sLkLk ybkkúke ÄkhøkhsLkuvæ-Lkkt {kËk «sLkLk
 ybkkMwæ Äknkl [kzðkLkunkþ Au ðfuðLkMÄkríkyku
 «kyeykúke suç « [÷Lk fhe þfíke Lk nkðkúke íkuç Lku
 ÄkhøkhsLkúkkkt Wr [ík MÜkLk Mwæ Äknkl [kzðk {kxu
 yLP MkkÄLkkuMknkhku÷ðkÄkzíkunkþ Au Äknæ-kLkLk
 Mk {þ {kt yk MkkÄLk nõk íkuç s Äkkye níkk. íþkhçkkË
 Ärhá-þ çkË ÷kþtyLkuyk fkpøç kxufexfkuy Äkítrøþk,
 Äkúeyku Äký ðLkMÄkríkLke {EË fhðk ÷køþk.

ÄkhøkhsLke yk Mkvh «k [elkfkæúke [k÷e
 hne Au ðíkðíkLke Mðkhe Äkh Mðkh ÚE LkÄkhøkhs
 íkLk økíróþ MÜkLk Mwæ Äknkl [e s ðþ Au ðLkMÄkrík {kt
 ÄkhøkLkP LkLke rçþk rðþúke ðýfkhe fæ÷kí «k [elk
 ÄkMírfkuç kúke Äký {æðe þfkþ Au E.Mk. Äkþo S
 MËËe {kt ðLkMÄkrík rðçkLkLkkt rÄkíkk {n økýkíkk
 rúkykE MxMk îkhk ÷¾kþæ ÄkMírf
 'RLfðkþhe RLk xwä÷kLxMk' {kt yhçke yLkMkerhþkE
 ÷kíkkkt yf WíMðLkMwæh ðýk fhðk {kt ykðþu
 Au yksuykÄkýuðýeyuAeyufuyk WíMð yf
 «fkhuÄkhøkLkP LkLke rçþkLk«íþük íkuç s Mkkðsrlkf
 «Ëþk níkt {e þíkkçEelk yík Mwæ {kt ÷øk¼øk
 {køk¼økLkkt «íþkík ðLkMÄkríkþk†eykúkt {kLkðn íkú

Væ-úke çkes Mwæ

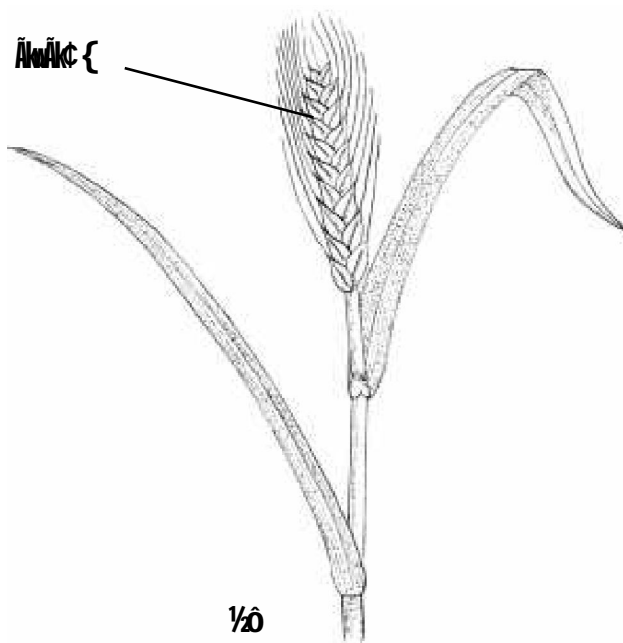
funðk îkhk ÛkîkktĀkhkøklkPlkLke Þĥōîk «k [elk AuyTMuyLP rðfrMkîk ðLkMĀkrîkykukku
 rðfklMk ykðe s ðLkMĀkrîkykuf kûke ÛkPlkAu fax ÷ kf ðjkkrlkfkayurîkku [ez fuĒðĒkh
 sðk þfĀkhe ðjkkukkuMĀkwĀk ðLkMĀkrîkykukkt MkeĀk Ākðs {kLke ÷eĀk nîkk fuf fu
 yk ðjkkuf kt Āký økĀrðrnLk, yLkfk»kf, yf[®]÷øke þfĀwçklkAu ykûke îkaykuf kt
 Āký nðk îkhk ĀkhkøklkPlk ÛkPlk Au

ðyðk sðe çkçkîk yu Au fu nðk îkhk Ākhkrøkîk Ûkîke ðîkøklk MĀkwĀk
 ðLkMĀkrîkykuf ktĀký LkkLk, ykAk hðkLkt, økĀrðrnLk, yLkfk»kf yLkuf fhĒrðnelk
 Vef ¾e÷u Au WĀkhkîk Ākð¾zeykuĀký Lk nkPl îkðk Vef kuf kt Āký Lkh îkuf s {kĒk
 Vef y÷øk y÷øk nkPl Au Ēk.îk. ¾sþ, Lkkr÷þh, {fkE ðøknh

Ākhîkunðk îkhk Ākhkrøkîk yk MĀkwĀk ðLkMĀkrîkykukku yLP ÷ûkýkukkt yæþPLkûke
 ðyðk {éþu Au fu îkayku þfĀkhe ðjkkuf kûke Lkn^a Ākhîkw fexf Ākhkrøkîk MĀkwĀk
 ðLkMĀkrîkykuf kûke s rðfrMkîk ÛkPlk Au nðk îkhk Ākhkrøkîk Akz MĀkwĀk ðLkMĀkrîkykuke
 yf y÷øk þk¾k {kûke rðfrMkîk ÛkPlk Ausu {wîÞîðuþeîkkwý ùkþkuf kt ððk {æu
 Au yn^aLk sbk÷kuf kt yf s ðrîklkt ðjkku½ýktĀkðMkuĀkðMkuWøkîkk nkðkûke Ākhkøkhs
 ½ýe Mknî÷kEûke ĀkðkkLke {S÷ MĀe Āknkl[e ðþ Au

ðkþwĀkhkrøkîk Vef

ðkþwĀkhkrøkîk (ðkþwî khk suf ktĀkhkøklkPlk ÛkîktnkPl) Vef kûke h [Lk, ykfk, h
 hðk-YĀk, økĀ çkĀw s y÷øk nkPl Au fexf
 îkhk Ākhkrøkîk Ûkîk Vef kûke s [Lk îku îku
 hðkelk nkPl Au fu Lk îku økĀþðîk. yk÷u
 s Lkn^a îkuf kt {fhĒ Āký çkLkîkkuLkûke. îkuf u
 ½kMk, ½ð, {fkE ðøknhLk Vef ðþk nþu
 yk Vef Lkuykfk»kf îkkuLk s fne þfkþ. yk
 Vef kuf kt Ākhkøkfkþ Vef Lke çknkh Lkef÷elku
 ÷xfîkkt nkPl AuyLkuykûke îkuf kûke Ākhkøkhs
 ykMkLkeûke nðk îkhk Ēþ-Ēþ MĀe Vef kE þfîke
 nkPl Au WĀkhkîk îkuf ktĀkhkøkhs Āký Zøk÷kçkĀ
 çkLkîke nkPl Au îkukLke, Mke yLkun÷feVef fe
 nkPl Au WĀkhkîk fexf Ākhkrøkîk Vef kûke s [Lk
 yfçkeð Mkkûku [kðîke Āký Lkûke. Ākhîkw
 ĀkhkøklkPlk {kxunðkLk ¼hðMkuhnðk {ktĀký
 ¾îkhkyku Au yf økrýikeþ yæþPLkûke
 ðyðk {éþu Au fu ðuçuVef Lke ðā [ukuyîkh

MkVðîk {kxLke Þĥōîkyku

. rf. {e. nkP iku ika{kt çkLkikk Åkhkøhs {kúke Vøik yif s Åkhkøhs tefMkh MkwÆ Åknkl[e þfuAu ykúke ykðk AkzLku÷k¼ku fhkzúke Mki'þk{kt Åkhkøhs çkLkððe Åkzu Au

{fkE {kt nðk îkhk ÅkhkøLkþLk Úkkþ Au íkúkkLkLk ÅkhkøfþkþLke yEh ÷øk¼øk Åkhkøhs çkLkAu yLkúkk yif LkLk ÅkwÅk { {kt

yLku yk¾k AkzLkkt ÅkwÅk { (xMk÷) {kt ÷øk¼øk - fhkz Åkhkøhs çkLkAu {fkELk «íþf {kÈk ÅkwÅk { (zkzk) Åkh ÷øk¼øk

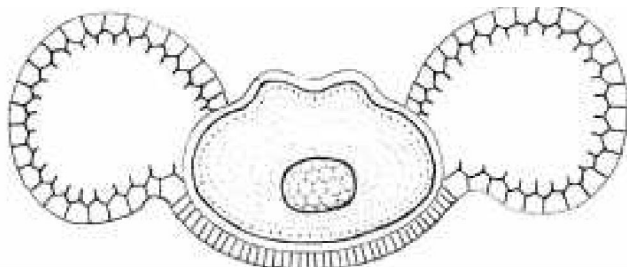
Úke MkwÆLkkt Èkýk çkLkAu yx÷ufuyif-yif yzþþ (¼rð)þLkku Èkýk) {kxu - nðh Åkhkøhs nkP Au

ÅðLkÅkhkrøik Vef-ku{kt {kÈk ¼køk Åký nðk {kt ÷xfíkt nkP Au íku ½ýkt þkr¾ík yLku Åkt¾kðk÷k nkP Au sÚke íkunðk {kt ynªíknª Wzike ÅkhkøhsLku ÅkkLkLke yEh W÷ í kðe þfu ykðk yrÅfþ Akz {kt «íþf Vef {kt yif s çkeðz nkP Aufkhý fu «íþf yzþþÚke çkes çkLkðk {kxu yif-yif Åkhkøhs ÷køku Au yk s fhý Au funðk îkhk Åkhkrøik ½ð, [kðkLkkt «íþf Vef {kt yif s Èkýk çkLkAu

W»ýfrxçkÁeþ sbk÷ku{kt fu þþkt ðþkku ½ýkt Èþ Èþ nkP Au íþkt ðkþwÅkhkøký (ÅðLk ÅkhkøLkþLk) ykuAk ðþkku{kt Úkkþ Au yðw ððk {kt ykðþwAufuþeíkkwý sbk÷kúkk suðþk W»ýfrxçkÁeþ úkþku{kt ½MkÁk fhe [þþkt Au íku Lkkt Vef fexf Åkhkrøik Vef-ku{kt ÅkrhðSíkík ÚkE øþk Au yx÷ufu íkúkk Vef-ku{kt MkwÆ, hMk yLku {fhÈ çkLkðk ÷køþk Au fexf yLku Åkítrøþkyku ÅkhkøhsLku ÷øk¼øk rf. {e. MkwÆ ÷E sE þfu Au íkúw yæþLk îkhk ðýðk {éþw Au

Vhúle nðk íhv

[ez yLku ÈiðÈkh sÚk ðþkku{kt ÅkhkøLkþLkLke heíLkurðfMkLke árüyusþke {kLkðk {kt ykðwAu íku Lke Åkhkøhs n÷fe yLku Åkt¾kðk÷k nkP Au Èk. ík. [ez, yæþMk. íku{kt fux÷e Åkhkøhs çkLkíke nþu íku ðkíLkku yÈkòuyuçkçkíkúke ÷økkðe þfþk Aufuþþkhu Åkhkøfþk Vxku Aufþkhunðk {kt Åke÷wÅB {Mk sÚw Lkshu [zu Au ðþkLku shkf n÷kðíkt s Åke÷k ÅkhkøhsLke ð»kko Úkðk ÷køku Au íkúku økÁfLkku Vúkhku (MkÓVh þkðh) Åký

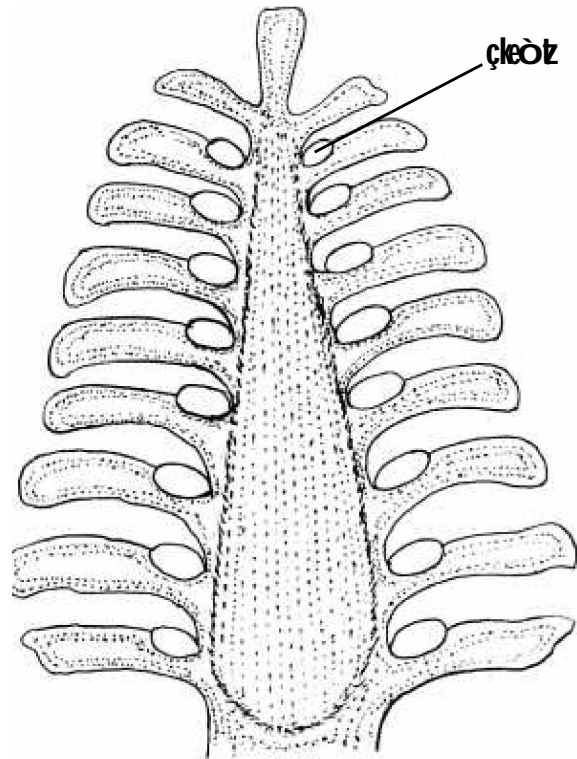

[ezLke Åkhkøhs

Vef-Úke çkes MkwÆ

fnuAu suMk {yrix Äkh [ez yLkuEöEkhLkkt
 öjkkunkp AuipkLk rflkhlkLkÄkkýe MÄkkxe
 Äkh ikhíke ÄkhkøhsLkkt fkhýu Äke=k hbklkLk
 Lksh ykðu Au

yk þfiÄkhe öjkkoyuÄkhkøLkPlk {kxu
 nõkLke {EÉ ÷eÄe yuþkøþ s Au fu fu
 íku¿ kt MÄÉh, MkwktÄík VefkuLúke nkukk. Äkhíkw
 MÄÉh, MkwktÄík, hMk¼hæ-k Vefku Ähköíke
 öLkMÄkríkykyu fu suýú röfMkLke ÷kþke
 þk°kk {kt nõkLkkuMkkúk Akzelkufexf-Äkítrøþk
 yLkuÄküeykLkkuMkkúk yÄkLkktøþkuníkkufu¿
 Vheúke nõkLkkt ¼hkMkúKE øþk ? su¿ fuðeh
 (rö÷k) Lkkt Akz {kt ÄkhkøLkPlk {víþíðunök
 íkhk s Úkkþ Au Äkhíkw íkkk Vef {kt yksu
 Äký {fhÉ økúke nkþ Au yk s «fkhLkLk
 yþ (VöMkelkMk ykLkøMk) Lkkt Vef Mkk {kLþ
 yþúke röÄkheík yksuÄký Äkkøzeykuþwík
 Au íku¿ kt íku¿ Lkk fiv=Lke Äkhíkrhf MkwktÄ Äký
 AuyLkufexf ÄkhkøLkPlk Úkkþ Au Mkk {kLþ
 yþLkkt Vefku¿ kt yksuÄký yu¿kÄk s MkhMkk {kLk WÄk÷çÄ Ausuyf
 fexf Äkhkrøík Vef {kt nkþ Au Äkhíkw nõu íku¿ kt nõk íkhk ÄkhkøLkPlk
 Úkkþ Au

[ezLM {IÉk þfMku Q¼ku AÉ

yðwLkúke fuVóík öjkkuz kt s nõk íkhk ÄkhkøLkPlkLke ÄMkÉøke
 úKE nkþ. fix÷kif þk¼eþ Akz {kt Äký yk s ÄkØrík yÄkLkktöðk {kt
 ykðe Au Éþwík øÄe çkøe (yŠxfk zkþkufk) yLku íkkkt fiÉhíke
 WÄk [kh yðe sbk÷e Äkk÷f (hu¿ wMk) çkLkuz kt nõk íkhk s ÄkhkøLkPlk
 Úkkþ Au çkÄkt nõk íkhk Äkhkrøík öLkMÄkríkyku¿ kt Lkh Vef, {kÉk
 Vef Lke íkw=Lkk {kt öÄkhuçkLku Au rMkÖðh çk [kkkt yf Lkh ÄkwÄkç {kt
 ÷øk¼øk yf yçks økelM fhkz Äkhkøhs çkLkuAu Éþe (þVkkøþk),
 Mkp s {w¼elkkt fiv=Lkkt ½ýkt Akz, fix xöMk (xkþVk) yLku½kMkLkkt fiv=Lkkt
 nõk íkhk s ÄkhkøLkPlk Úkkþ Au

yk çkÄk WÉknhyku íkhk yu¿ fne þfkþ furðr¼LLk Mkk {kku¿ kt
 nõk íkhk ÄkhkøLkPlkLke ÄkØríkLkku röfMk y÷øk y÷øk heíku Úkkþku

MkVøíkk {kxLkke þwókyku

Au MĀkwĀk ðLkMĀkrīkykēkt {kakk ikuſ rðfrMĀk fne þfkP ikðk çku
Mk{ŋ – ½kMk yLkuMks – {kt ikku nðk îkhk ĀkhkøkLkP Lk s yrf{k^{ok}
WĀkkP Au rðMĀkhhLke árüyü½kMk yLkuMks ĒmLkP Lkkt MKV^{ak} ik{ Mk{ŋ
Au ĒmLkP k{kt yðe fke sðPk Lkr^a nkP fuBðkt ½kMk Qøkīkt Lk nkP.
hý nkP fuŸ [k Āknkz fuĀkAe {kakk- {kakk {ĒkLk, [khP çkks^w½kMkLku
Mk{üB Au yLku yuĀký Vðik fhkz ðsko sðkt Au ykÙke yufnð^w
¾kakk LkÙke fuĀkhkøkLkP Lk {kxÙke hefkLke ikuſ Lke ĀMkĒøke ÞkøP nĀke.
½kMk {kt ĀkhkøkhsLkkt WĀMksðk fuLkef^{ak} ðkLkku Mk{P rLkrÛik nkP Au
½ýkt ½kMk MðkhuyÙkðk MksuĀkhkøkhs rð¾^{ku} Au yk Mk{PuikkĀk {kLk {kt
VñVkhLku fkhýu nðk {kt Āký MðnLkLke Āheyku WĒ¼ðike nkP Au
suĀkhkøkhsLku Ēŋ Ēŋ MĀĒe ÷E òP Au

fexf îkhk ĀkhkrøkĀk Akz fu ðþkLke Ākhkøkhs y^{ak} ÷u Ēŋ MĀĒe
s Āknk [e þfu Au Bðkt MĀĒe iku fexf fuĀkīktøkP Lkke Āknk [nkP. Ākhīku
nðk {kt Ākhkøkhs rf. {e. Lke Ÿ [kEÙke ÷ELku †kīkÙke rf. {e. Lk
yīkh MĀĒe Āký rð¾^{ku} nkP ÷e ððk {ak Au nðkLkku yk øk^y s ikuke
MKV^{ak} ikLke fnkLke fnu Au yLku ĀkkA^w yk V^{ak} k^y yu ĀkhkøkLkP LkLku çkĒ ÷u
nðkLku fþ^w [fðð^w Āký Ākzīkt LkÙke.

yk{ ykĀkýu ðP^w fu ĀkhkøkLkP LkLke rçPk {kxu þYykīkLke
ðLkMĀkrīkykayunðkLkus Mknkhku ÷e Ākunīkku ĀkAe fexf, Ākūkeyku ðøkhtLke
{ĒĒ ÷e Āe yLku Mk{ÞkīkhuVheÙke yk rçPk {kxunðkLke s {ĒĒ ÷ðk {kt
ykðe. ikku fðe ÷køke ĀkhkøkhsLke yk MkVh 'nðkÙke nðk MĀĒe' ?

¾z : çkesLke Þk°kk

MkÅkwÅk ðLkMÅkríkykçkt «sLkLkrçÞkLkkt
VαMÖYÅku çkesLkt rLkçkoy Úkíkt nkÞ Au su
ykøkα yfñhík ÚkELku Lkðe ðLkMÅkríkçkt
YÅkkñrhík ÚkkÞ Au yk ¾zçkt MkçkðÞ fhkÞ#
÷¼kLkku MkçkÄ çkes yLku çkesLku Èñ-Èñ MkÄe
ÅknkçkzLkkhe ÔÞðMÚkkyku rðpu Au LkrαÞñLkkt
çkes rðpu y÷økúke [çko fhðkçkt ykðe Au yLku
çkeshrník VαLke ðkík Mkkúku f# °ký ÷¼kçkt
yk ¾z MkçkÄík ÚkkÞ Au

rõMvkxf ðLkMÄkríkyku

ðLkMÄkríkyku Eþ-Eþ Mkae Vte-kõkuÚkkp íku {kxuçkes yLkuV=Lku Pkwp rõMíkhý ÚkõuSýhe Au AkazLkuçkes WÁkhkík «sLkLk {kxusýhe ÁkhkøhsLku rõMíkhý Áký Pkwp heíku fhõu Ákzu Au slúke fheLku çkes çkLke þfu Ákhkøhs íkúkk çkesLku rð¾hðkLku fu rõMíkhýLku fkpõ nõk, Ákkye, fexf, Ákítrøkp, Ákúeyku WÁkhkík fæ÷kíf {køk Sõku íkhk Áký fhøk {kt ykõu Au sçkLkku yf {Lkwp Áký Au

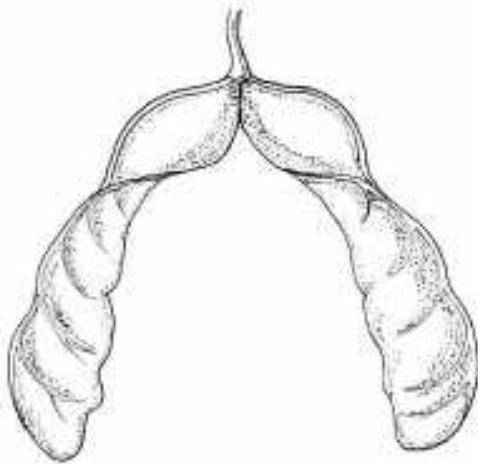
þe {æk yLku ykfzklkt hþ {e Vþk sðk çkesLku nõk {kt ynªíknª

Ozík íku ÷øk¼øk çkÁkyus ðPkt npu yk rMðkP Áký çkeS ½ýe Þhóíkyku íkhk çkesLku Vte-kõku fhøk {kt ykðíkkunkp Au sçkLkkt fæ÷kíf íku ½ýkt s ykùþfkhf Au øksçkLkt {þelkhe søkz Au íkú Lke ÁkkMkusç fu nõkLku Eçkký, ÷ [e÷k yþk, ÷eðh, çkÉf, røk÷ku, rÁkMíkku, M«øk yLku nkRz¼xæf Eçkký.

yuíkkuykÁkýuðýeyus Aeyu fu çkes çkLkðkLke «kúkr {f þhík Au ÁkhkøhsLkuyf Vte-Úke çkeð Vte-Ákh Áknk [õu yæ÷ufu ÁkhkøklkP Lk. ykúke ynª þYykík ÁkhkøklkP LkLke rõðÄ xfrLkfÚke fheyu

ÁkkPr÷þk {Mkfðkk Lk {Lk AkazLku çkøke [kLke Mkaehíkk ðÁkhðk {kxu

Vte-Úke çkes Mkae

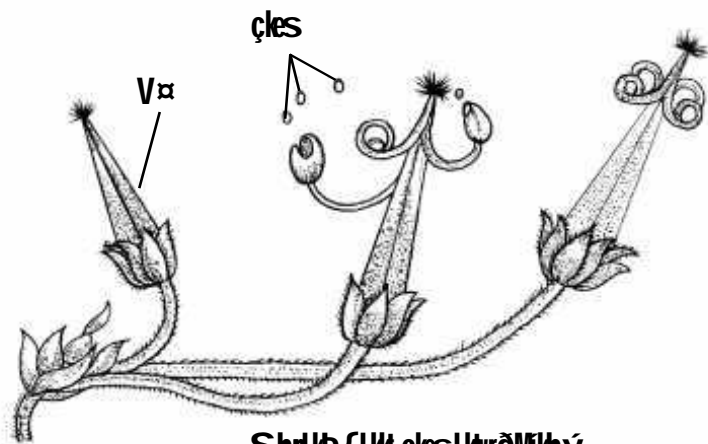
nõkúle rð¾hðkík Væçkes

Wəkkzōk { kt ykōikk nkP Au slukuMkkĒe ¼k>kk { kt økLk ĀkkWzh Ā ÷ kLx
 Āký fnuAu ykōttLkk { ikuku ikukkt Vq- kluke rōpōkīkkLku fkhýu { éPtu
 Au yk Vq- LkktĀkīfMkhLku (Lkh ¼køk - ĀkrhĀkōō yōMŪkk { ktĀknk [ũ- k)
 fkeĀký fexf MĀkpo fhu Au ikku yōtt çkLkīkt nkP Au òýu fu fke
 çkĒf Vq- nkP. ĀkhīkuĀkhkøkhsŪke ¼hu- e yk çkĒfkuç kŪke økkøeykluke
 sōPkuyMkkukne Āke÷k hōkLkkt òkĒ÷ sōdkuVōkhkuAukuAusufexfLkkt
 pbeh Ākh [kke òP Au

yk s hefku yf çkeòuAkz Au- MxkR ÷ ezePk økī { LkeVku- eP {
 - slukuMkk { kLP ¼k>kk { kt rxōkh Ā ÷ kLx Āký fnuAu ikūç kt øku- kçke
 hōkLkkt Vq- klukeĀkĀç { nkP Au Vq- { ktLkh yLkuç kĒk ¼køk yf çkeò
 òzuòzPk ÷ k nkP Au ĀkrhĀkōō yōMŪkk { kt ikukktĀkīfMkh yf ¼hu- e
 çkĒf sōkt nkP Au sluku xōkh (½kzku) ĒçkkōōLkufkpo fhīkk nkP
 Au fexfku sōdku Vq- Lkkt Lkh ¼køkLku fexf MĀkpo Au ikōtt s xōkh
 ĒçkkP Au yLku nōhkuĀkhkøkhsLke òkAx MkeĀe s fexf Ākh ŪkkP
 Au Bpkhu yk fexf ikus òrīkLkkt çkeò Vq- Ākh òP Au ikku ikūç Lkkt
 pbehLku [kku- k Ākhkøkhs Vq- Lkkt ĀkhkøkkMkLk Ākh [kke sīkk nkP
 Au

nōuykōeyuçkes Ākh. pYykīk MkkPçkelLŪke fheyu ¾uzqīku
 òýikk nkP Au fu ikuke Vqeykuku Mk { P hnūkk Lk ikkzōk { kt ykōu
 ikku ikūçĀkīkkLke òiku s ĀkxĀkx yōks MkkŪku Vku- e òP Au yLkuçkes
 ònkE òP Au ykōttøkkfýeo (ō ÷ kP MxīnePk) { kt Āký ŪkkP Au sluku
 fū ÷ ktf ÷ ktf yĀkhkSīkkLkkt Lk { uĀký ykø ÷ ¼u Au ikuke Vqeykuku
 ½hLkkt fke ¾qyk { kt { çfe hk¾ku
 Mkfkelku Bpkhu ikku yōks MkkŪku
 Vqpuīpkhuīkukuyōks Af çkeò
 Y { MkuĀe Mku¼k>ku [ktf økPkLku?
 sōk ÷ { kt Vhīkk Mk { puĀký òpkhf
 òpkhf ykōttŪkīkt nkP Au fkhý
 fu ylxkzk økeøkkLke yf { exh
 ÷ kçke Vqeyku yLku fuç ŌMk Vuk
 yū ÷ ufuçkkneLkePk rō ÷ kELke
 Mku { e. ÷ kçke VqeykuĀký ònŪke
 yōks MkkŪku Vqū Au Wō ÷ ò¼LkeP
 Au fu ikukkt ĀkkĒz YxLk ĀkōLk
 çkesLke Pk°kk

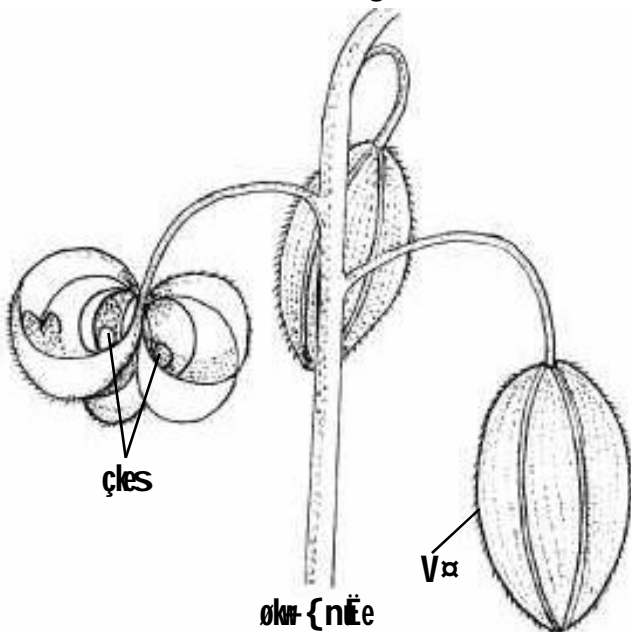

ShulP { Lk çlesLku rōMīkhý

s{eLk Ākh Qokike ðLkMĀkrík{kt fα÷ktf Mk{η yðkt Āký Au fu s{kt Lk İku Vē- ykðu Au fu Lk İku çkes çkLku Au s{fu rıybkē ðLkMĀkrík (çkİPkwkRxMk) – (ðhMkĒ{kt sİkte Ēēðk÷, R{khík İku{s #x Ākh Qoke Lkefαıke {¾÷ sðe ðLkMĀkrík) İku{s r'kybkē ðLkMĀkrík-VLkē nMkhks (xahzkwkRxMk). yk ðLkMĀkrıkykçkt «sLkLkLkkt Ākrhýk{ MÖYĀku su h[Lk çkLku Au İku çkeòýw fnu Au yu yİfĒ{ çkkrhf Ākwzh sðkt fy nkP Au su yİfİhík ÜkELku Lkðku Akz çkLkðu Au ^PİkwhPk, Āku=exİP{f{ yLku MVøklk{ {kMk ykðe s ðLkMĀkrík Au MVøklk{ {kMkLkkt çkeòýw WİĀkkĒf fĀMPē{kt ÷k¾kİkİke MİİP{k{kt çkeòýw ¼hı=k nkP Au ĀkrhĀkōð yðMÜkk{kt İku ĀkkİkkLkkt ykfkİhİke [kİkk ¼køkLku Mİfku[kP Au sİke İku ke yĒhLke nök Mİfku[kP Au yLku Ēçkký ½ýİðĀe ðP Au Mİfku[kkøkLke ytİk{ ĀMÜkrík{kt fĀMPē{Lke WĀkh ÷køkİ=İ Zkİfý İ ZĀkİke Qze ðP Au yLku yĒh hıı=k çkeòýw İ kxfk Mkkİku [khİP İkhV yİf Vex MİĀeLkkt yİkhu Vı=kE ðP Au ÷øk¼øk yk s ĀMÜkrík ^PİkwhPk yLku Āku=exİP{f{kt Āký ðİk {αu Au Ākhİkw İkuçkt çkĀk s çkes yİfMkkİku s Lknª Ākhİkw Ükkz k Ükkz sÜÜkk{kt rð¼İnkP Au sİke yİfİhýLke Mİ¼kðLkkt ðĀkhu hıu Au

Mk{klk nkP Au s{ktİke Ākİkhkαk Āký çkLku Au

{kαðk yLkurLk{kz rðMİkkhLkkıyİf «rMkØ İknðkh Au– Mİİ kçkİE. İkuçktİ½hLke çknkh Akýİke f÷kİ{f Mİİ kçkİE çkLkðkP Au İku kuMkððk {kxu øku= {nĒeLkkt Vē=İkİke øku=kçke, MkvĒ, ½İnk ÷k÷ hİkLke Lkksİf ĀkkĒzeykİkkuWĀkPkwk fhðk{kt ykðu Au İku kuðİ; kkrLkf Lk{ Au– RBĀkP LMK çkk÷Mk{elkk. İku kkt Vα MĀkpo «İbu ½ýkt MİðĒLkpe÷ nkP Au shkf yzİkt s Vıxe ðP Au yα÷u fu İku ĀkkİkkLkkt çkesLkkt rðİkhý {kxu ½ýkt yĀehk nkP Au yk AkzLku fĀMPē sðİVα WĀkhİke Lke[uMİĀe ðzkbı=k Ākkİ[¼køkİkİke çkLku=İnkP Au İku kuV÷kðhý 0ky MİkhLkİçkLk=İnkP Au ðā [İkkMİkh ÷çkİE {kt Vı=kE İfu İkuðe fİkİfkykİke çkLku=İnkP Au sİĀkrhĀkōð yðMÜkk{kt yİfĒ{ ¾[kPı=İ nkP Au Ākkfı=k VαLkushkf yzİkt s yk ¾[kky Ēİ ÜkkP Au yLku İku kkt Ākkİ[P ¼køk yĒhLke İkhV yİfĒ{ İ ZĀkİke ðæ ðP Au yk{ Vα Vıxe ðP Au yLku çkes [khİP İkhV çkİke 0ky {ex MİĀe Vı=kE ðP Au yİf rĒðMk nİkPkwkPkwk{kktçkİkİke Ākkİku çkMkelkufkİE «Pkwk fİe hİkkunİku y[kİkf s yk¼{kkt fĒf fİfİhk sðe ðMİkwQzeLku

nMk÷ikk{kt ÄkhkòkLkP>LkLke rðbùkikk rð»ku
 ykÄky ykòk÷ ðkík fhe [ðPk Aeyu ikùkk
 V÷ Äký ½ýkt y÷òk rðr[°k «fkhLkkt nkP Au
 r[°k{kt ÈpKòP» Au ikù ð÷Lkkt sùkk ¼kòk{kt
 òPktf òPktf fka÷¼hpe - Mùe.Lke ÷ktke MÄEh
 Akçze sùde h[Lkk ÷xfike òE pfbP Au «ípF
 Akçze fu sùku nðkòk çkkMfux Äký fnu Au íku
 A°kelLkkt M÷ePkykusùde h[Lkkykuòzuòzkb÷e
 nkP Au yk ÷xfike Akçze sùde h[LkkLkkt «ípF
 ¼kòk{kt Mfzùke MtiP{kkt fka÷¼hpe, Lkh{
 ikùs yfÉ{ n÷fkt çkes ¼h÷k nkP Au
 nðkLkkt n÷fk Ä÷kùke yk çkkMfux sù
 sù n÷u Au ikù ikù çkesLku sùùku Èp Èp
 MÄE rð¾hke òP Au nðkLkkt rLkPpky îkhk
 hkfE hkfELkùçkes rðikhýLke yk heikLkuMkMkh
 r{fùLk{kt fndk{kt ykðu Au

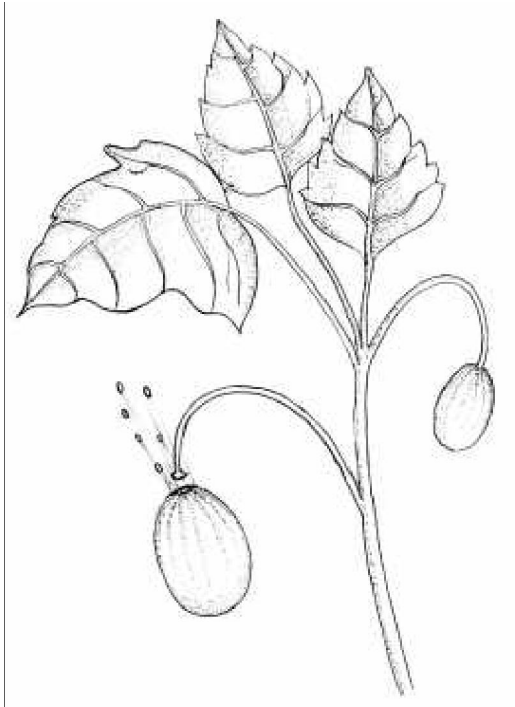
nMk÷ikkLkkt çkesùe ¼h÷e íw÷ike xùk÷e

ðkòke. ðP>Lkùke òùkk íkuyf ÷Mk sðk ykfhLkùLkLkLkfzùçkes níktù çkkhelke
 çknkh Lksh Èkzòde fu yk fùkkù çkes nkE pfi? yu íku rLkrùik s
 níktù fu yk çkes fKEf rðMkxf V÷ Ähkðikk AkzLkù s nkðù òEyu
 ípktLk^VrxPk, økksh½kMk, Äkðkz, çkeò fux÷ktf ½kMk yLkuÄkùhMk xùùelkkt
 Akz Äký ÷kòk÷k níktù. ikÄkkMk fhíkt sýkPù fu yk fhk{ik Äkinelxùùe
 (yP°k÷k÷-fkfs½k-fka÷y½ze) Lk{uyk÷¾kikk AkzLke níke. íkuyfùùkùke
 fùLkùMÄEMP Au yk fù{kt ½ýkt yðk Akz Aufusùke Mfkb÷e V÷eyku
 shkf ¼elke Ùkíkt s Äzfk¼h Vøku Au

ðhMkÉ{kt MÄEh òçk÷e hbklkkt V÷kùk÷e huy÷eyk (çkÉfze,
 Vxfze)Lkkt fÄMPQMK yðks MkkùkuÄkxÄkx Vøkíkt nkP Au yLku ikùkk çkes
 Èp MÄE rð¾hke òP Au yk s heikufk÷{ùz, ð@ÉLíke, Mkkùkk- [kÉelkkt
 V÷ðk÷e fkbkPp÷elke V÷eyku ykfhk íkzfk{kt yðks MkkùkuVøku Au yk
 fùLke ½ýe V÷eykù{kt RsùP÷÷h sùde rðbùk h[Lkkyku òùk {÷ike
 nkP Au Èhf RsùP÷÷h Äkh yf yf çkes ykð÷÷nkP AusuV÷Lkkt
 Vxùkkt òùk çkesLku økkù/yLke yÈh hk¾÷k ÄkùùkhLke sù Èp rð¾hke Èu
 Au EsùP÷÷h{kt nifLke sù yf fzf íkkh sùde h[Lkk nkP Au sù{kt
 çkes M÷òkLke sù ¾LkP÷k økkòkP÷k nkP Au

y{uhfLk fka÷ù(MkkPò÷ùùkùk yðMÄ÷kzùk) îkhk çkesrðMikhýLke

çkesLke Pk°kk

Rfçkæ÷p{

yif Lkðe s Þñöík yÄkLkkððk{kt ykðe÷e Au íklkkk
 V÷Lkk yÄðkkæ÷kfk h ¼køk yif ÷eðhLke sif yifçkeð
 MkkúkuððkP÷÷ k nkP Au yk çkLLkuðð [ufkhLkk xkP h{kt
 hñe÷ nõkLkk Eçkký fhíkk Eþ økýñðÄkhuEçkký nkP
 Au V÷ Äkkfíkk s yk çkLLku yÄðkkæ÷kfk h ¼køk
 yifçkeðúke y÷øk úkE òP Au yLku yif økkñýLke
 sif çkes øký {exh Eþ MkaE rð¾hkE òP Au

Rfçkæ÷eP{ (mLEe-Vmnhk ¾ehk) Lkk{rykæ÷¾kíkk
 AkzLke heík íku½ýe yLkk¾e Au {æP yñPpLkk yk
 Akz{kt LkkLkk ¾hçkP (p-hxæ) Lkk ykfkLkk V÷
 çkMkuAu sLke MÄkkxe Úkzef YÄkEkh nkP Au V÷Lke
 yEh BpPMLk« {ký ½ýñðÄkhunkðúke V÷ ÄkrhÄkðð
 Úkíkk íklke yEhLkñEçkký ½ýñðÄkhuðÄe òP Au Äkhíkw
 V÷Lku ze [w (zex) íklku rLkP÷kík fhe hk¾Au Au Äkhíkw
 yk zªxwV÷ Äkkfíkk y÷øk úkE òP Au yLku yk Mkkúku
 s íklke MkkúkuððkP÷÷ V÷Lke Ak÷ Mkfku[kE òP Au
 yLku çkÄkt s çkes yEh hñe÷k hMk Mkkúku s yif
 rák [fkheLke sif rð¾hkE òP Au V÷Lke yEhLku
 nkRzñMxæf Eçkký yæ÷ñðÄe òP Aufuyk rák [fkhe
 úke {exh Eþ MkaE Qzu Au

ÄkhÄkSðe çkkk r{Mk÷xku(ykhMke Þþkkæ÷kP{)Lkk
 Wð÷¾ððkh rðMvæf ðLkMÄkríLke yk ðkík yÄþe
 økýkP. íklkk V÷{kt yif çkes yLkuðkh nkP Au íklku
 {æP ykðý rðMkrMLk ÄkEúúke çkLku÷nkP Au V÷
 ÄkrhÄkðð Úkíkk s EktzeLke ykMÄkkMLke fknPfkylkú
 úkE síkk íkuV÷ AqñÄkze òP Au yk EhbPpLk rðMkrMLk
 Ähkðike fknPfkylkúÄký Lkü Äk{uAu yLku íklkk fkhýu
 V÷Lke yEh yæ÷ñçÄñnkRzñMxæf Eçkký çkLku Au
 fu yEh hñe÷÷çkes çkEflke økkæ÷Lke {kvf AqñÄkzu
 Au íklke «kht¾f økrík Lke nkP Au yk
 heíkuyk [efýñðkkæ÷e sðñçkes Lkð ps{kLk ðþkLkk
 ÚkzLku [kbe òP Au yLku yifñhík úkE LkuLðkuAkz çkLkkðu
 Au

[Äk Äkh r{Mk÷xku

çkes ðøkhLkkt Vα

øPkhif ykÁkýLku yðe RâAk ÚkkP Au fu Vαkuçkt {k°k hMk s nkP yLku økh nkP. Áký çkes yif Áký Lk nkP íku øPkhif yðe RâAeyu fu Vαçkt ¾k s ðÁkhu çkes çkLku suç fu [ýk, {økVαe, MkkPçkelLk, ðxkýk ðøkhnu ð{Vα ¾kíkk Mk{Pu yðe ÷køku fu fçp yk Áký fçk yLku ýkùkLke suç çkes rðLkkLkkt nkùk íku fç÷Mkkh! ykÁkýe yk fðÁkLkkyku Äehu Äehu ðkMíkrðfíkkçkt VhðKE hne Au

çkeshrník Vαkukkt rLkçkøýLke ðjkkrlkf f÷k yα÷u fu ÁkkÚkkkçkÁkeo ykðkus yif «Pkk

Au çkeð bçÉkuçkt yuç Áký fne pçkP fu «fçíkkLku {LkwpLke {hS {usçk [÷kðe pçðkLke yif øPðMkk. fç÷kçf ð»kko Ákrne-kt ÁkÁkPçkt íkuLkkt økh fhíkk çkesLkku«çký ½ýh s ðÁkhuhnúkníku yLku çkes Áký fðkt-fzðk. {kuzkçkt ykðe ðP íku Vα ¾kðkLke {ð s çkøkkze Lk¾u Ákhíkw ykçf÷ ÁkÁkPçktLkLkç {k°kLkkt íkuøPçkf íku çkes nkùk s Lkúke. - ð»koÁkrne-kt ýkùkLke Áký ykðe s nk÷ík níke. Áký çkeshrník ðrík ykðPçk ÁkAe íku ÷øk¼øk çkÁe s ýkùk çkes ðøkhLke ÚkE økE.

{fkELku zku yk÷u fu {kÉk Ákúkkç { Ákh ÷køku-k Mçfzku Vα

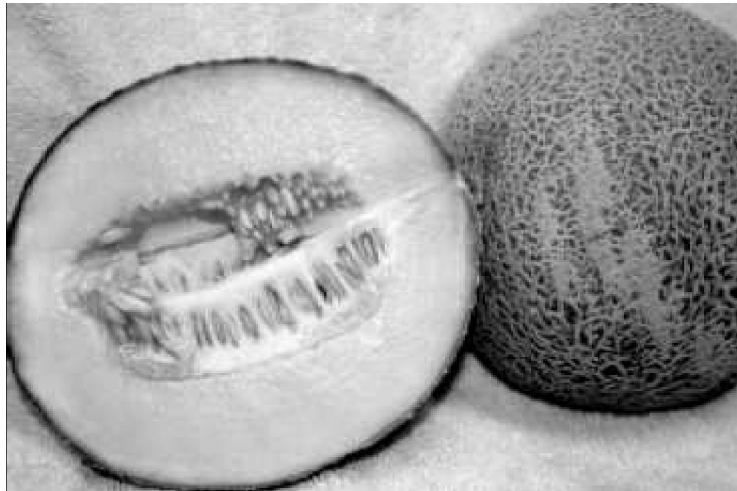
çkesLke Pk°kk

yüç ikku «ffjik{kt Äkni÷Üke s fux÷ef «örikyku Au fu süçkt çkes öðk {xikkt Lküke. süç fu fipk, yLkkLkkMk, jküak ðøkhu örfu iküke yLP «örikykuçkt yksuÄky çkes öðk {xuuAu öpkhif öpkhif «ffjik{kt BpwpLk Lkkt fkhýu fu MkfhyLkkt fkhýu Äky çkeshrník «örík WÉ¼ðike nkP Au

ÄkkÜkkkkkfÄkeoþçËLkkuMkiki«Ük{ WÄkPkkk {kt fhðk{kt ykðu÷ku yLkkuyÜkÜkkP AuV÷Lk ðøk VÄLkürLk{köy. örfuyk MKE¼aðjkkLkfrLkP Lkt{klkðuAuFu«ípif çkeshrník VÄLkuÄkkÜkkkkkfKŠÄkf {kLke ÷ðuPkkP Lküke. çkLke þfu fu yk VÄkuV÷Lk ikhk s WíÄÖk ÜkPkk nkP Äkhikwçkes «kht¼f yðMÜkk{kt s Lkü ÜkE økPkk nkP. V÷LkLkkuyÜkAuFuÄkhkøkhSLkkt LkhfkwLkkt yzkþP{kt ÄMÜkík çkeözlLkkt {kËkfkøk MkkÜku {xðu

«ffjik{kt çkeshrník (ÄkkÜkkkkkfKŠÄkf) VÄLkürLk{köy Ükðk ÄkkA¼½ýkt fkhýkusðkçkËkh nkE þfu þ÷hxøe, fipk, Èkz{ yLkujük{kt çkeshrník yLkuçkesðkøe yüç çkLku«fkhLke «örikyku öðk {xuu Au ykðuÜkðkLk fkhý ykLkðuþf Äky nkP Au çkLke þfu fu iküçkt BpwpLk fu MkfhyLkkt fkhýu yk Lkðe «örikyku WÉ¼ðe nkP.

ÄkPkkðhyeP fkhýküke Äky çkeshrník VÄ WÉ¼ðe þfu Au Äkk÷kuÄkzðky ÍkfÄ fu ykuAk ikkÄçklLkkt fkhýuÄky çkesLkkurðfkkM

¾hçlp-p÷hxødMt ykAk ÜkM silt çkes

yxfesðküke Äky çkeshrník VÄ WíÄkLLk ÜkkP Au fBÄkçku÷u öÜPtu níktu fu Äkk÷ku ÄkzðkLku fkhýu yku÷ðLkkt VÄ{kt çkes Lküke çkLkikk.

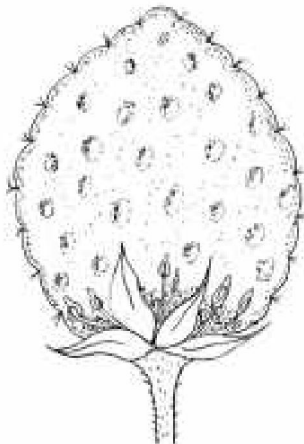
yðkt½ýkthMkkþýkuAufusLkku WÄkPkkk fhðküke çkeshrník VÄLkürLk{köy ÜkE þfu Au ykðk hMkkþýkkkuyríkyÖÄk Mkkýikk{kt Vçku Äkh Akfkð fhðküke VÄ çkes ðøkhlkkt{þðe þfkP Au çkeshrník VÄ {þððkLke «rçPkkLkuMk{sðk

{kxu½ýkt ðjkkrlkfkoyu½ýkt hku f «Þkøkkufhæ-kt Au Mki«Úk { økøLkhu
 fkfzelkkt {kÈk Vø-Lkuyif rçk÷fi- y÷øks «ðríkLkktAkø ÷kÞfkákkøzÞ {Lkkt
 Ákhkøks MkiúkuÁkhkøklkÞLk îkhk çkeshrník Vα «kÁík fhæ-kt íÞkhçkkÈ
 nkMk rVøxøk îkhk ÁkhkøksLkkt MkiðLku {kÈk Vø- Ákh
 ÷økkøelkuçkeshrník Vα «kÁík fhðk {kt MkVαíkk «kÁík ÚkÞæ-e. VαLkkt
 rLk {køj {ktÁkhkøklkÞLkLke ¼q {fkLkuMk {sðk {kxuÞkMkÈk îkhk
 h²øký {kt ÓÞðÁMkík «Þkøkkufhðk {kt ykÓÞk. ÁkhkøklkÞLk fhkððk {kt
 ykÓÞk çkkÈ y÷øk y÷øk Mk {ÞuÁkhkøkkMkLkLku ¼køk fkÁke Lkkt¾ðk {kt
 ykÓÞku h²økýLkkt suVø-kuç kt yzkbÞLke Lke [ulMkÁe ÁkhkøklkÞ÷fk Áknkl[e
 níke íkuç kt Vα yLkuçkes çkLkuçkLÞkt. Ákhíku suVø- {kt ÁkhkøkkMkLk
 yLkuÁkhkøkðkrnlkeLkku¼køk ÁkhkøklkÞLkLkkt Úkkøzfk s Mk {Þ ÁkAe
 fkÁke Lkkt¾ðk {kt ykðæ-kuíkuç kt Vøík Vα çkLÞkt. yif yLP «Þkøk {kt
 íkuç yu ÁkhkøklkÞLkLke søÞkyu rákxòLkÞLkkt ÁkhkøksLkkt Mkið
 h²økýLkkt yzkbÞ {kt Èk¾÷ fÞð íkkuçkeshrník h²øký çkLÞk.
 yk «Þkøkkúke yulÁkú Úke økÞufuyzkbÞLkuVα {kt Ákrhðšíkík
 Úkðk {kxuV÷Lk syhe Lkúke. Ákhkøks {kúke LkefαíkufkE hMkÞý
 syk {kxuÁkÞíkúAu ÁkhkøksLkkt MkiðLkkt rð&÷øký îkhk òýðk
 {éÞu fu íkuç kt ykðMkLk sðku fkef ðfð nkçkuk òðk {au
 Au

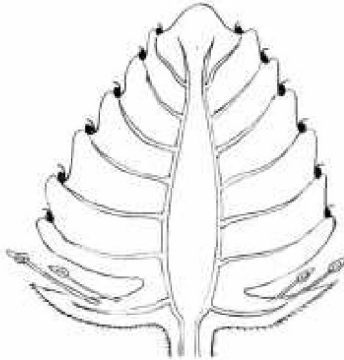
fíhíke heíku {æe ykðíkk çkeshneík Vαkúkktt rð&÷øký
 îkhk òýðk {éÞuAufuykðk Vαkuç kt ykðMkLkLke {k°kk çkesðkαk
 Vαkúke Mh¾k {ýe {kt ½ýe ðÁkhu nkÞ Au

øMxkVMkLk sýkÓÞufuykðMkLkLkkt yif yLP
 «fkh LkÁÚke-eLk yulMkrxf yulMkzLkkt Akfkð îkhk Mxúçkíne {kt
 çkeshrník Vα {æðe ÞfkÞ Au

ðifunkçkúLke {ÈÈÚke çkeshrník VαkúkkurLk {køjLke ðkík
 ÁkA÷k - ðkúke òýeíke Au Ákhíku ykfk÷ yk xfrLkflkku
 WÁkÞkøk ÓÞkÁkrhf Ákínýu {køkk ÁkÞuÚkðk ÷køÞkuAu y {uhfk {kt
 ½ýe søÞkyu Xze {kt xk {ækkLku økøLknkMk {kt Wøkkzðk {kt ykðu
 Au ykðk {kt LkLkLk rÈðMkku yLku «fkÞ íkuç s íkkÁk {kLk ykAu
 nkðkLkkt fkhýu ÁkhkøksLkkt rLk {køj ½ýu ykAu ÚkkÞ Au yLku

Mxúçkíne

MxúçkíneLkuQ¼kuAÈ

çkesLke Þk°kk

ÄkkÄwÄkhkøklke ÷ çkkE Äký syhe «{ky}{kt} ðÄíke Lkúke. ykúke ½ýkt Vç Vα {kt} Äkrhðíkk ÄkkBpk rMkðk s ¾he ÄkzuAu ykðe ÄkrhÄMÜkrík ykuç kt nküç kkkLkku WÄkpkøkk fhðkúke çkes ðøkhLkkt {køkk} íkuç s ðÄkhu økhðkøkt ÈðÈkh Vα {ððe} pfbk Au

ykÄkýu ípkt Äký çkk÷Mkøkuç ÜpLk yLku hðkkMðk{e} ïkhk fj°k{ Äkhkøklkplk yLkuykøMkLk, íkúkk nkn{kkk}÷ sðk hMkpkýkkkt «pkøkk ðzu ò{Vα, ySh, Mkíkhk, Lkhhøke, xk{øk} íkuç s fkfze{kt} çkeshrník íkuç s {køkk} Vαkkkú WíÄkkÈLk {ððe} pðpk Aeyu çkkøkkpík úkøp{k}kt çkeshrník VαLkkt WíÄkkÈLkLke ½ýe Mkkhe Mk¼kðLkkykuAu sif fu sif, s#e, MkkMk íkuç s Vαkkkkt hMkLkúrlk{køý} fhíke MkmÜkkykuç kt ykðk Vαkkúke {køk} ½ýe ðÄkhu hnuAu çkes Lk çkLkðkúke Vα{kt} ¾kE pfbk íkðk¼køkk yα÷ufuíkukkuøkh y™uhMk ðÄkhu«{ky}{kt} {αu}Au çkeshrník VαLkkt WíÄkkÈLkLke xfrLkf{kt} nswÄký ½ýe ¾k{eyku}Au sif fu Mkkúke Mkkhk nküç kkkLke ÄkMkÈøke, pkkp Mk{plke} ÄkMkÈøke ðøkhnu òrfuyuððk{kt} ykðp Au fu yk nküç kkkLkku «¼kð ÄkkÈzk íkuç s Úkz WÄkh Äký Úkíkku nkð Au ykúke íkuç Lkkt çk[kðLke} pñóíkyku pkiÄkðLke nswçkkfe Au

çkÄñ{αeLk}çkeshrník Vα «kÄík fhðk {kxuykÄkýufj°k{ ÄkrhÄMÜkríkLkúrlk{køý} fheLkuytzkplkuv÷LkLkkuAwkkku(¾køkk) MkÈp ÄkrnkL{zkeLkuyVr÷ík} Vα «kÄík fhe pfeyuAeyu {kLkð} ïkhk ÄkkkkLkktMðkúko¾kíkh ys{kððk}{kt} ykð# «pñóíkkú yk yif WÈknhý Au 'çkeshrník Vα'.

LkkrapinLkuçkes

ÄkyeLke LkSf Qokike ðLkMÄkrikykt V α ikus çkesLkkuV α -kðkuFhðLkku fkpöÄkkye îkhk Ükîktv nkP Au suç fuLkkrapin, fç α , fiðzkuðoknu LkkrapinLkt ÄkF α -k V α ikçelku Mkçyçkt Äkzu Au yLku ikike ÷nlnku Mkküku Eþ EþLkt xkÄknyku Äkh Äknkl[e ðP Au

Lkkrapin yif «fkhLkuzÿk V α (Xrapkðk α) Au suç fuçkkn, fine, y $\frac{3}{4}$ hk α , çkËkç ðoknu {kxv $\frac{1}{4}$ koku ykðk V α kuke Ak÷ °ky Mikhüke çLku α - nkP Au çkkik, {æP yLku ykikrhf. zÄk V α Lke çkkik Ak÷ [kçzk sðe, {æP $\frac{1}{4}$ kok hMkËkh yLku ykikrhf fXkn nkP Au Lkkrapin yif hMkËkh V α Au stike çkkik Ak÷ $\frac{1}{2}$ ye ðze yLku [efye nkP Au yk s fkhýu MkçyçLku $\frac{3}{4}$ khv Äkkye V α Lke yËh «ðpîktvLküke. ÞYykikçkt yk Ak÷ ÷e÷k hbklke nkP Au BpkhuikçuLkkrapin Äkkye Äkeikk nkuAku ÄkhikvÄehu yk Ak÷ MkçkELku $\frac{1}{4}$ ð $\frac{1}{4}$ hk hbklke Ükike ðP Au {æP hMkËkh $\frac{1}{4}$ kokçktinðk $\frac{1}{4}$ hkP α -e nkP Au silkk fkhýu Lkkrapin Äkkye Äkh ikhikvhnv Au Ak÷Lke yËhLke MÄkkxe ÄküÜkh MkçkLk fXkn nkP Au su $\frac{1}{4}$ yLke hükk fhuAu yküke ykðk V α ku ku Mxkuk Eç Äky fnu Au

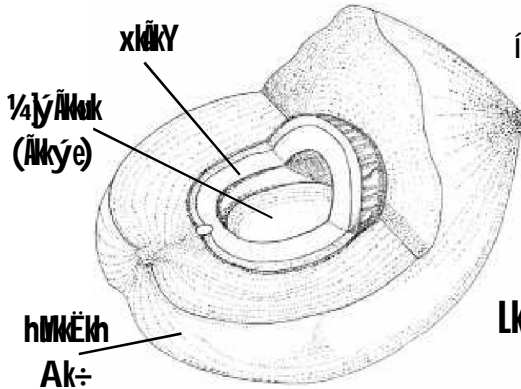
V α küke ÷ËkP α -e Lkkraphe

zÄk {kxk $\frac{1}{4}$ koku yif çkesðk α k V α nkP Au çkes {ktyif $\frac{1}{4}$ y nkP Ausuykok α sikkt yifnhiç ÜkELku yif Lkðk Akzçkt Äkrhðikok Äkçu Au $\frac{1}{4}$ yLku ikukkt rðfkMk

ÈhBPKLk ¼ksLkLke ykð-Pfíkk nkP Au çkes {kt íkluke Áký ÒPðMÜkk nkP Au fux÷ktf çkes {kt ¼gý {kxuçkesÁk°kluke yÈh ¼ksLk s{k ÜkPte-t nkP Au Bpkhu fux÷ktf çkes {kt yk ¼ksLk ¼gýÁkkok Lk÷Lke rðpuk Ákpeyku {kt (fkok) Mkbkürík ÜkPte-t nkP Au

LkrαPhLkLkçkes

yü fndkP AufuLkrαPh ¾kíkk Mk{puòuik{Lku íklukçkes {æ òP íku½ykt MKÉ¼køPLke òkík økýkP. yk òkík{k fke íkÜP nkP fuLk nkP, Áký yuMðk÷½ykuhku[f AufuLkrαPhLkLkçkes òpkt nkP Au? çkesLke bkÄ fhíkt Áknt÷kt yuòkík pkÉ hk¾ðe syhe Au fu çkes {kt ¼gý yLku ¼gýÁkkok (¼gýLkür ¼ksLk) çkLkLkku Mk{kðp ÜkkP Au

LkrαPhLkür¼gý

LkrαPhLkürMkh{kýð r[°k

LkrαPhLkür¼gý MKVÉ økh {kt WÁkhLke yk¾Lke ÁkkMku ¾Ákue-tòðk {síklunkP Au yÈhLkkt ykðhýLkkt yif Azu°ký ¾kzk sðe h[Lkk òðk {síke nkP Au sluku yk¾ fnuAu BpkhuçkesLkür yifný ÜkkP Au ípkhuLkðku Akz yk{kLke s fkeF yk¾ (¾kzk) {klke çknkh Lkef÷uAu LkrαPhLkür¼gý V÷Lke yÈh s yifnñík Ükíkl nkP Au íkluku Lke [luku Azku yif çkesÁk°k çkLkðu Au sluku Lke [luku ¼køk V÷eLku MÄks síðkuçkLke síkunkP Au ¼gýLkkt WÁkhLkkt ¼køk {klke LklLke Èkte («fktz) síðku ¼køk Lkef÷uAu sluke Lke [lkk Azúke ½ykt íklukP hMkyku ({ç) Lkef÷uAu su V÷Lk òzk hMkÉkh MikhLku ð°ÁeLku çknkh ykðu Au

¼gýÁkkok

fXkñ Mikh yk÷u fu yuzkfkÁkúke yÈh ½yktÁt «ðkne ¼hiet nkP Au yk {exüÁkkýe LkrαPhLke ÷ktke Mk{ýeP°kk {kt MknkP f çkLkuAu WÁkhñík ¼gýLkuÁkkoký Áký «ÈkLk fhuAu çkesÁk°kLke ð]ðLke Mkkúku Mkkúku yk ¼gýÁkkok Ákkík÷t Ükíkl òP Au Äehu Äehu íkluk Ákkýe ykÁt Ükíkl òP Au yLku Ak÷Lke yÈh økhLk MðYÁk{k s{k Ükíkl òP Au yk÷u fuyuøkh s LkrαPhLkür¼gýÁkkok Au íkuÁkAe LkrαPhLkür çkes òpkt Au? yu íku ykÁkýu òye s [ðpk Aeyu fu çkes yu ¼gý, ¼gýÁkkok yLku çkesÁk°kúke çkLk÷e yif h[Lkk Au yLku yurnMkçku òEyu íku Mk{kLP Mk{s «{kýu ykÁkýu sluku LkrαPhLkür çkes Mk{Syu Aeyu íku yMk÷{kt çkes Lkrª Áký ¼gý Au y™u su ¼køkLku WÁkPkok ykÁkýu fheyu Aeyu íku MKVÉ ¼køk ¼gýÁkkok Au yu heíku òEyu íku LkrαPhLke ÁkñÁkpe yk¾e fk[÷e s LkrαPhLkür çkes Au

¾z : çkes ðøkh ðpðfØ

MkãkwÃk ðLkMÃkrík{kt Mkk{klp «sLkLk fkpo íkku
çkesLkkt {kãp{ îkhk úkíktv nkð Au Åkhíkw yu{kt
«sLkLk {kxu çkes rMðkð çkeò hMíkk Åký
yÃkLkkðkð Au yLku çkeS fã÷eð ½ýe yðe
ðLkMÃkríkyku Åký Au su ÅkkükkLke y÷øk heíkúke s
MkíkkLk-WíÃkrÿk fhu Au íkku Úkkze ðkíkk yLkk rð»ku
Åký ÚkE òp...

çkes ðøkh Qøkíke ðLkMÄkríkyku

ÈmLkPk{kt ÷øk¼øk Äkkt[÷k¾ «fkhLke ðLkMÄkríkyku ððk {æuAu slukuMk{kLp heíkuçkesÄkhe yLkuçkeòýÄkhe ðLkMÄkrík{ktrð¼kSík fhðk{k ykðe Au çkesÄkhe ðLkMÄkrík{k fíne, ykçk÷e, ¾sþ, ðçkuke Mkkúku Mkkúku [ez, ÈðÈkh, rðāk yLku MkkþfMk sðe ðLkMÄkríkyku Mkk{kæ Au Äkhíkw [ez, ÈðÈkh, rðāk yLku MkkþfMk sðe ðLkMÄkríkyku{kkt íkku Vα Lkúke çkLkíkk. suðLkMÄkrík{kkt Væ QøkuAu yLkuVα ykðuAu íkuku ykÄkýu ykðjçkesÄkhe

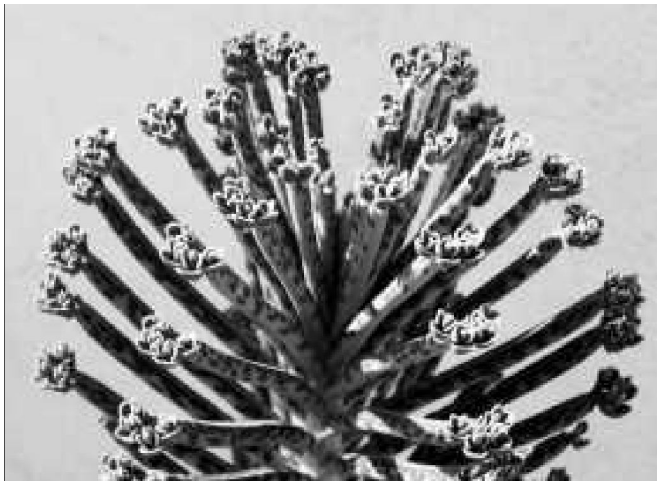
ðLkMÄkrík íkhefuykæ¾eyuAeyu fíç fu su ðj{k{kkt Vα ykðu Au Væ Äký íku ðj{k{kkt s ¾e÷íkk nkþ Au

Væ{kúke Vα yLkuVα{kúke çkes çkLkðw yf Mkk{kLp «rçPk Au su÷bkef «sLkLk îkhk Úkkþ Au su«fkhWá [©ýelkkt «kýeyku (Èk. ík. MkkírkLkðøke) {kt ÷øke «sLkLkLkkt VαMðYÄku çkkαfku sL{u Au rçk÷fíw

íkus heíkuWá [©ýelke ðLkMÄkríkyku{kkt ÷øke «sLkLk ÈhBPKLk Væ ¾e÷uAuyLkuVα{kkt çkes çkLku Au su yf heíku yf øk¼MÜk rþþw Mkk{kLk s Au

ðfíw«kýeyku{kktçkkαfkúke íku Lkkyu yuðøkíkk Lkrª Äký Mqku-k (Mkwkñík) çkkαfku Au su ÄkþkÁík nõk, Äkkýe yLku «fíþ {æíkk s MkwkñíkkðMÜkk íþSLkuðøke ðþ Au yLku Äehu Äehu yf ðþMf Akæ{kkt ÄkrhðŠrík ÚkE ðþ Au

÷røkf «sLkLk rMkðkþ Äký ðLkMÄkríkyku{kkt yf çkeS ÄkØrík îkhk

fu-u [wxâqle^ ÷kñk

«sLkLk ÚkíkwnkÞ Ausu{kt íku{LkuVq-Lke sYh Ákzíke Lkúke. ðLkMÁkríkLke fÞkÞk íkhk Úkíktk yk «sLkLkLkuy÷³øke «sLkLk fuðLkMÁkríkÞ «sLkLk

fnuAu yk «sLkLk Mkk{klÞ heíkuÁký suðLkMÁkrík{kt Vq--
Vα çkLkíkt nkÞ Au íku{kt Áký ÚkíkwnkÞ Au ykÁkýe r[h-Ákrhr[ík fhelke
f÷{ rðþuíkkuðóyíkk s nÞku yðe ðLkMÁkrík ykufusu{kt ðLkMÁkríkÞ «sLkLk
ðÄÁhu «¼kðe nkÞ Au íku {kxó¼køku {kÞk÷ nkÞ Au

ðLkMÁkríkÞ «sLkLk{kt ðLkMÁkríkLkkt ÞhehLkkt fkeÁký ¼køk{kúke Lkðku
Akz çkLke ÞfuAu sif fu {q{kúke, Úkz{kúke íÞkt MðÁe
fu ÁkkÉzk{kúke Áký Lkðk Akz çkLkuAu Au Lku {sÉkh
çkçkík – ÁkkÉzk{kúke Akz ? ykðw{Áh ykÞ/ r{r÷ÞLMk
Lk{kLkkt Akz {kt ÚkkÞ Au Ákhíkwníkúke ðkík ÁkAe. Ákrnæ-kt
ykÁkýu{q{kúke WíÁkðk Úkíke ðLkMÁkrík ykúke ðkík fheþu
{qÞk{kúke Akz

{q{kúke Akz çkLkðkLke «rÞkLkÞ yf Mkk{klÞ
WÉknhý Au– híkkαw híkkαlkk {q{Áh ðÄefr÷fk yku
nkÞ Ausu{kúke Lkðk Akz çkLkuAu Xef ykðwÞs Þíkkðe
yα÷ufuyWÁkMðkMk yLkMkÉh {køk- {køk Vq-Lkkt {kr÷f
znr÷Þk{kt «kfÞíkÞ heíku ÚkkÞ Au

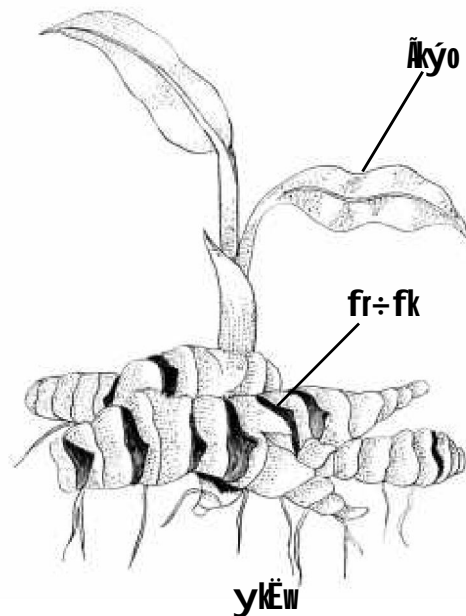
«fkz{kúke Akz

«fkz fu Úkz{kúke Lkðe ðLkMÁkríkLkÞ Qøkðw Áký
Mkk{klÞ Au ykÁkýk r[hÁkrhr[ík çkxkfk{kt «fkz íkhk
s «sLkLk ÚkkÞ Au {q{¼kÞ heíkuçkxkfk yf YÁkkíkhrhÞ
«fkz Au slkktÁkh ½ýe fr÷fk ykwnkÞ Au slkuykÁkýu
çkku÷ [k÷Lke ¼køk{k{kt ykÞ¼ku fneyu Aeyu su
ðÄefr÷fk ykuAu íkuçkesLke sif yfÞhík ÚkE Lkðku
Akz çkLkðuAu çkxkfkLke ¾úke{k{kt ykÞ¼ku s çkesLke
sif (ykÞ¼kðk÷kuçkxkfkLkku¼køk) ðkððk{k{kt ykðuAu
çkxkfk{kúke íkúkk Lkðk Akz {q{ððk {kxu íkúkk Þký-
[kh xifzk fhðk{k{kt ykðuAuryLkuyk xifzkykúkus {elk{k{kt
çkesLke sif s ðkðe Éðk{k{kt ykðuAu «íÞf xifzk{k{kt
ykÞ¼ nkÞ íkusYhe Au yf çkxkfk{kúke çkLku÷kt çkÁkt
Akz íku çkxkfkLkkt ò÷kúkk fnðkÞ Au

yk s heíku Þhze, fæk, ykÉw yLku nαÉh{k{kt

yWÁkMðk - Þíkkðhkk {q

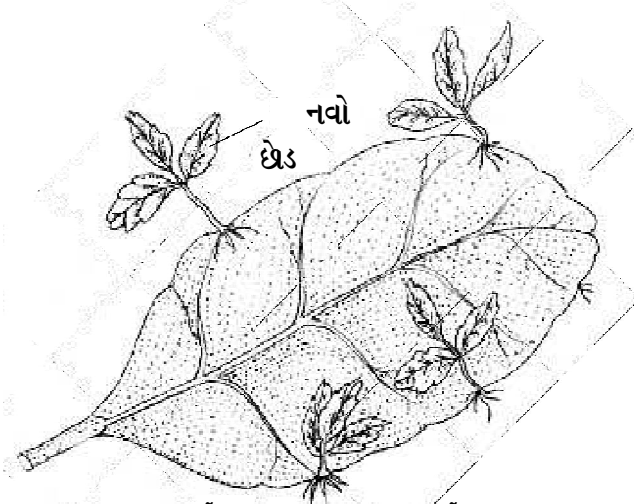

çkes ðækh ðÞðÞð

Āký «fktz{kúke s Lkōk Akaz çkLku Au «fktz Ākh ykōu-e fr÷fkyku{kúke
Lkōk Akaz çkLkōkLke rçPKLku ĀkukhuĀkkĒLk fru Au

ĀkkĒzk{kúke Akz

yk íkuúKE {ç yLkuúKz{kúke Lkōk
Akaz çkLkōkLke òkík. Ākhíkusuç Lku{vìP fkpò
òLkMĀkrík {kxu ¼knsLk çkLkōkLk Au íku
òPkhrf òPkhrf Lkōk Akaz Āký çkLkōu Au
yLku yuĀký yf-çkuLknª Ākhíkuv½yktçkĀkt.
ykōk ĀkkĒzkLku sLkLkĀkýo fnòkp Au
çkĀkPkr÷kP{Lke ½ýeçkĀe «òríkykuç ktykōn
òðk {ébuAu sç fçkĀkPkr÷kP÷{ rĀkLLkç {,
fíe-l [qxâçke^÷klnk, {ĀòMfLknç fíe-l [q
òòknu ynª ykĀkýuòkLkMĀkríkf «sLkLkLke
½ýeçkĀe yòMŭkkykuòýe pfeyuAeyu
çkĀkPkr÷kP÷{ rĀkLLkç {Lk sçkk ĀkkĒzk
BPKhus {eLkLkktMĀkçç kt ykōuAuíPkhuyk

ĀkLkVçdLkyf sLkLkĀkýo

ĀkkĒzkykukkt ¾kt [kykuç kt hnt- fkw{kúke Lkōk Lkōk Akaz çkLkōkLkkt pY ŪKE
òP Au ykōe heíkuAkzLkkt ĀkkĒzkykúke ½ýkt LkLkLk Akaz WĀkòk ŪkP Au
sçkk AkzLke Lke[u yòk ½ýkt ĀkkĒzk {æ spu sçkt Lkōk Akaz ròfMke
hĭkk nkP Au

çkestWĒknhý Au fíe-l [qxâçke^÷klnk. íkukkt ĀkkĒzk Lkæ sòk økç-
yLku{kMk÷ nkP AuyLkuíkuç kt «sLkLk {kxu
ĀkkĒzkykuku s{eLkLk MĀkPçke syh Āký
nkúke Lkúke. íkukkt ĀkkĒzkykúke rflkche{kt
fíx÷ef ¾kt [çkLku-e nkP Au yk
¾kt [kykuç kúke LkLke-LkLke fæyukuLkefæu
Au yk heíkus{eLkúke Ēç nòk{kt s íkukkt
çkçfku WAhu Au Ēhrf ĀkkĒzk{kt [khúke
A fæyuku çkLku Au yk fr÷fkPwík
ĀkkĒzkykukuWĀkhúke òukkt íku¾çk s MĀĒh
÷kòkĭkt nkP Au

fíe-l [qxâçke^÷klnk Vç

yk LkLkLk LkLkLk rppwAkz s{eLk
Ākh Ākzĭkkt s ĀkkuĭkLk {ççPktMŭkkrĀkík fhelku

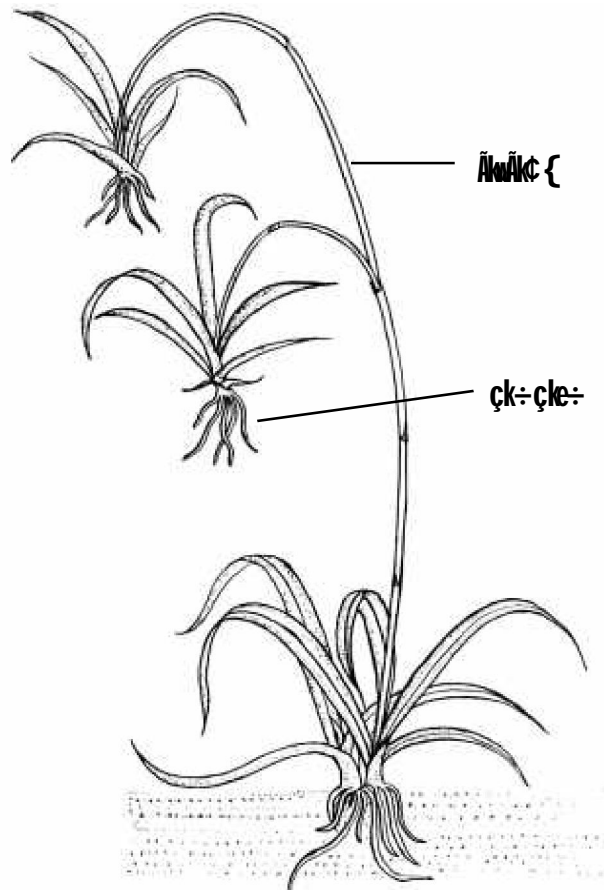
Lkōk Akaz {kt Ākrhōšīkīk ūkE òp Au
 ò»kkē íkuç kt íkku ĀkkĒzkyku Ākh ÷koku-k yk
 rþpwaAkaz Ākh - Mkuçe. MoĀelLk ÷kçkk {q»pkt
 Āký ÷xfíkkt òE þfkþ Au íkukkt Ākh ¾qk
 s MĀĒh Lkhhþke hþkLk Vq ykōuAu y™u
 V» ykōþk çkkĒ Akaz MkfKE òp Au

{ĀoMfLk n» fu-u[ç

{ĀoMfLk n» Akaz {kt=ktke ÷ktke xkĀkk
 sĀe ĀkkĒzeykuke rFLkhe Ākh LkLk Akaz
 íkþkh ūkíktnkþ Au íkuç kt {q»pktĀký Lkef»e
 ykōuAu yk yif yōMĭkkrLkf fr÷fkyku
 Ay su Lkōk AkazLku sL{ ykĀku Au

°kešWĒknhý AuMvĒ {Mk»e y»÷u
 fuō÷kñk/kRx{ òþLkuyif Akaz. íkluçkkok-
 çkoke [kykuç kt fçkykuç kt ÷økkōelku Akçzeykuç kt
 ÷xfkōðk{kt ykōu Au íkuku Mkk{kLþ Lkç Au
 MĀkkRzh Ā÷kLx. ÷xfíke Akçzeykuç kt ÷koku-k
 yk Akaz rçk÷f» fhku»þk sĀk ÷kōkīk nkþ
 Ay sĀkk ½ýkçkĀktĀkōk [khuíkV V»kþ»k nkþ
 Au òMĭkō{kt {ŭþ Akazūke çknk Lkef»eLku
 ÷xfíke yk fhku»þkLkktĀkōk sĀe h [Lkkykuíkukkt
 ĀkwĀkrōLþkMk Au íkuk WĀkh MvĒ sĀk hþkLk
 {kōk MĀĒh Vq ¾e÷u Au

MĀkRzh Ā÷kLx

Vq ¾eōþk ĀkAe íkuç Lkkt yūk {kūke çk÷çke÷
 rōfMkuAu yk çkōçke÷ Āký òkLkMĀkrīkf
 «sLkLkLkuyif MōYĀk Au yk çkĀōçk÷ yif LkLk
 Akaz sĀkt nkþ Ay sçkt WĀkhLke íkhV ĀkkĒzk
 íkuç s Lke [ūke íkhV {q»pkt yç çkĀw s nkþ
 Au yk yōMĭkçkt AkazLku òŭkkt yōw÷koku òýu
 íkukkt Ākh LkLk-LkLk Akaz ÷xfí»kt nkþ. yk
 rōrōĀkne (rōfrMīk çkk»fLkusL{
 ykĀkLkhh)Lkuyif Wçk{ WĒknhý Au

fu-u [q»âçke^ ÷kñk {ktĀkkĒzkykuke xku [Ākh
 s - Ākýfr÷fkykuçLkuAu Ākhíkuçkþkþkþ÷ {
 nuçeokñVfk{kt íkku ĀkkĒzkLkkt Ēhrf ¾kt [k{kt
 çkes òakh òþō}ð

Ākýfr÷fk çkLku Au yf s ĀkkĒzk Ākh Ūke sα÷kt rþþw Akz
 çkLkíkkt nkþ Au yf çeS çkkçkík Āký òýðk sðe Au Bþkt
 çkþkþk/kþ÷ {kt sþkk ĀkkĒzkyk÷kt «sLkLkùk {ikk nkþ Au íþkt fñ-l [q
 xâçke^ ÷kñk yLku çkþkþk/kþ÷ { nuç eokñVfk {kt Lkðk ĀkkĒzkyk÷kt s
 yk ùk {ikk nkþ Au

MkĀkwĀk ðLkMĀkrík {kt ðkLkMĀkríkf «sLkLk ʔký «fkhLku nkþ Au
 Āknñ÷kt «fkh {kt ðkLkMĀkríkf yðþðku Vç-Lke çknkh WĀkðk Ūkkþ Au
 Vç-¾e÷u Au Ākhñkñkñk÷kt ĀkhkøkLkþLk Lk Ūkíkkt çkes çkLkíkkt LkŪke. Ēk. ík.
 hk {çkký (yþkð y {ñhfkLk). íku {kt Āký çk÷çke÷ çkLku Au sus {elk
 Ākh Ākzu Au yLku Lkðk Akz rðfñku Au çeð «fkh {kt Akz çkes çkLkððk {kt
 yúk {nkþ Au ʔkeð «fkh {kt ðĀeç sLkLk {kt yþk yw÷ufu «kðkþç-Mk
 ĀkwĀkeþ þk¾kyku Ākh Vç-Lke MkkŪkus çkLkíkkt nkþ Au Ēk. ík. MĀkkRzh
 Ā÷kLx. yk ĀMŪkrík rððĀkñe fnðkþ Au Ākhñkñkñk {LkðkMkLkkt Akz {kt
 Ūkíke rððĀkñeŪke y÷øk nkþ Au

{LkðkMkLkkt ðþk {kt ĀkhkøkLkþLkLke rçþk çkkĒ çkLku÷kt çkes {kŪke
 íkþkh Ūkþñ÷k Akz ðþk WĀkh s Qøke Lkefαu Au yw÷ufu yn^a ÷tøkf
 «sLkLk s Ūkkþ Au çeS íkhV ò÷kñkñk/kþx {kt ÷tøkf «sLkLk LkŪke
 Ūkíkñk Ākhñkñkñk Vç-Lke MkkŪkuçkLkñ÷ LkkLk Akz ðkLkMĀkríkf yþk {kŪke s çkLþkt
 nkþ Au ykŪke íkku ðkLkMĀkríkf rððĀkñe fnðkþ Au Mkk {kLþ heíku
 ½kMk {kt ykðñk Ūkíkñk ððk {αu Au òfuyk ½kMk {kt ÷tøkf «sLkLkLke
 ùk {ikk LkŪke nkñke yðñkLkŪke. sñ fuzñk [BĀkrñkþk Lk {f ½kMk MðezLk {kt
 ÷tøkf «sLkLk fh Au Bþkhu fr÷Vkðkþk {kt ðkLkMĀkríkf rððĀkñe
 Ēþkðu Au

yk heíku½ýe ðLkMĀkrík ykñy÷÷^aøke «sLkLk rñkðkþ Āký ĀkñkñkLke
 ðþðþð {kxñke ðifĀðkñf ðþðñkñk fñe hk¾e Au

f[k Lkk ðkMkýkú{kt ðLkMÄkríkLke ðPkheyku : xMxxâwçk Akaz

ykÄkýuðýeyuAeyufuðLkMÄkríkú{kt «sLkLkLke ½ýe heíkku Au yf Au ÷tøkf (÷^aøke) «sLkLk, sù{kt Vø ¾e÷u Au yLkuÄkAe ÄkhökLkþLk Ükkþ Au Lkh yLku{kÉk sLkLkfkú{ktV÷Lkúke íkúktVr÷íkkz, yzkþþ {ktMkhrúkík hnuAu yk yzkþþ (çkeðþþ) ÄkrhÄkðð ÜkELku V^α çkLkuAu sù{kt yfÜke ÷ELku nðhkúke Mkü'þk{kt çkes ¼hæ-kt nkþ Au sù fu fine yLku yVey.

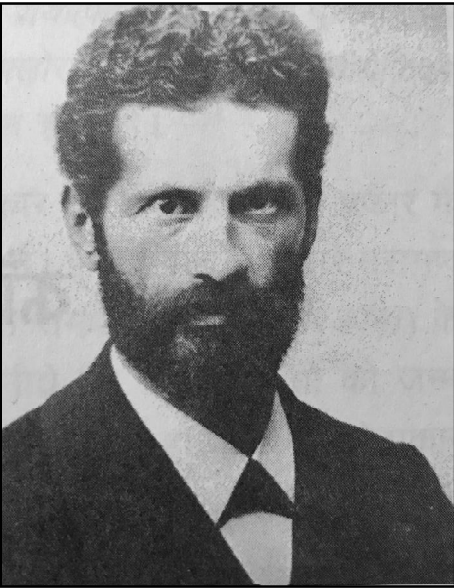
yVeyLku zæku

çkeS heík Au y÷^aøke «sLkLkLke. sù{kt sLkLkfkú{kt Lkúke çkLkíkkt. Äkhík w ðLkMÄkrík f yx÷u fu Mkk{kLþ þkherhf fkú{kt s Lkðk Akaz çkLkððk{kt Mkú{k nkþ Au sùku ykÄkýu Äkúksù { fuhesLkþþLk Äký fine þfeyu fæ÷ef ðLkMÄkríkú{kt yk {kxu rðþk h {LkkykuÄký çkLkuAu sù fuçk÷çke÷, Äkýf÷fk ðöknu Äkhík w fæ÷ktf Akaz {kt ykðw Lkúke Ükík w yk Akaz {kt íkúkt sþkk fÉ{kúke s Lkðk fÉLkúrk{kóy Ükkþ Au suAkazúke y÷øk ÜkELku Lkðk AkazLkúrk{kóy fhuAu sù fu y^αðe, fækt, ykÉwðöknu «{¼ çkçkík yu Au fu «sLkLkLke yk çkÄe s heíkku «kfjík f Au

{Lkþp ÄkúkkLkkt ÷k¼ ¾kík h ðLkMÄkríkúke Mkü'þk ðÄkhíkku nkþ Au yk {kxu íkóy ðLkMÄkríkLke ÄkúksùkLkLke ük {íkkLkku WÄkþkøk fhðkLkunkþ Au sù fuøk w kçk, sðk Akaz {ktLkðk Akaz íkúke f÷ {kúke s íkþkh fhðk{kt ykðu Au

fineLke «rMkØ òík 'f÷{e' ykðw s yf WÉknhý Au yk rMkðkþ ½ýkt Akaz {kt '¾æ' ykðk 'yk¼' ÷økkðeLku (ðLkMÄkríkLkkt MÈ¼g{k) Äký {kæe Mkü'þk{kt Akaz íkþkh fhðk{kt ykðík nkþ Au yk çkÄe s ðLkMÄkrík «sLkLkLke fj^ok { ÄkØríkyu Au

øku= kçkLke f÷ { fuçxkfkLke yk^{3/4} { kÙke LkÖk Akaz ikpKh
 Ükkp Au ikLkkÙke òye pfkP AufuðLkMÄkríkLke fkapfkykúf kt
 ÄkhuksðkLk yLkurð¼ÄLkLke ük { ikk Au òfu«kyeykúke ikm= Lkk { kt
 òLkMÄkrík ykúf kt yk ük { ikk òÄkhuAuyuMkÍP Au Mkh^α sñkyku
 suf funkRzñ yLku y^α rMkP^k { kt Äký ykòwÜkíkñkñkP Au Äkhñkw
 rðfrMkík sñkyku y^α ÷ ufu «kyeykúf kt yk ük { ikk { kt Wÿkñkñkñk
 ½xkzkuÜkíkkuòðk { auAu y÷ çkÿk, òLkMÄkrík ykúf kt yk ük { ikk
 Wä [ik { fukk MkwÄe Äký rðã { kLk Au MkwÄk òLkMÄkrík ykúf kt xku
 yk yf Mkk { kLp çkkçkík Au

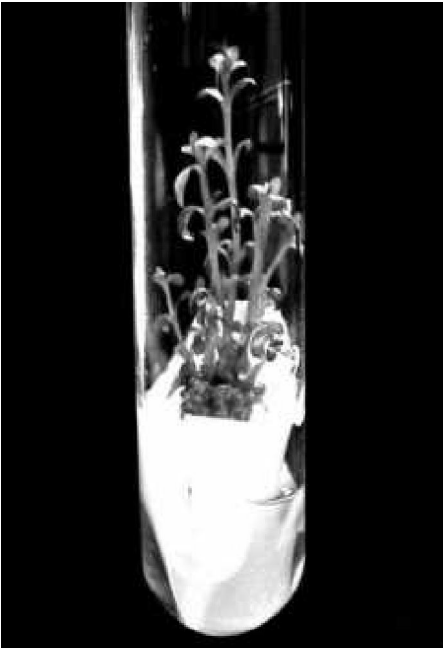
òuyf òLkMÄkríkLke fkef zk^αe, fÉLkku yf LkkLkku xifzku
 fu hikk^αkkk { q^αpk { kt ykçkñkñk ikLkk sðk s çkeò MksðLkñ
 Mksðk fhe pfðkLke ük { ikk nkkp ikkuÄkAe ikLkk f^α ÷ ktf fkwk { kÙke
 Äký ykòwÜKE pfufuLkn^a ? ykòwÜs rð [khelku { kt yf
 s { kLk òLkMÄkríkpk ÷ e nçkh ÷ ùz ìkñk «MÜkk^rÄkík

fhðk { kt ykòwÜ fu òLkMÄkríkLkk Ëhf fkwk { kt yf Lkòku Akaz (Lkòe
 òLkMÄkrík) WíÄkÖk fhðkLke ük { ikk Au yk ük { ikkLkuíkúf ýuxk^αeÄkk^αkuMke
 fu Äkýo Mkü { ikk ykòwÜLkk { ykÄPw y^αkkku yÜko yuÜkPku fu AkazLkku
 Èhf fkwk Äkk^rkkLkk sðkus Lkòku Akaz WíÄkÖk fhðkLke ük { ikk Äkhòu
 Au yk ÄkA^α ðLkMÄkrík foyuAufu AkazLkku «ipf fkwk yf s Vr ÷ ikkz { kÙke
 çkLk^αku nkkp Au ykÙke ikLkk Ëhf fkwk { kt yf yk^{3/4}ku Lkòku Akaz
 çkLk^αððkLke ük { ikk nkkðe òEyu nçkh ÷ ùz «PkwkP^k ÷ k { kt
 ÄkkÉzkykúke fkapfkykúku f^α { Äkk^α f { k^α ÷ { kt Wøkkzelkuíkúf kÙke
 Akaz çkLk^αððkLkku «PíLk fñe ky Äkhñkw iku ikúf kt Mkv^α ÜKE pòPkt
 Lknkkkkt. ÄkpelMkòÄkLkkuyk «Ük { òjkkLkf «Pkkñk níkku suy^kok^α
 síkk xe-pfö [hLk Lkk { u yk^α ÷ ¼kðk ÷ k^αe. yksLk ò ÷ k^αkkLkLk
 ükP^kLkñ yk «Ük { MkkÄkkLk Au

«kyeykúf kt xe-pfö [h yLku ybMkòÄk yksÜký ½ýñ { w fñe
 Au Äkhñkw òLkMÄkrík { kt iku ykMkLkeÜke ÜKE pfu Au ikúf kt AkazLkk
 fkeÄký ybLke fkapfkyku ÷ ELkuíkku «PkwkP^k ÷ k { kt f^k [Lke fMkLk^αe
 fu òMký { kt Äkk^α f { k^α ÷ { kt WÄñðk { kt ykòu Au

òfu ykLku { ðike ykòike ÄkØríkyku ¾^αz^αkkku ìkñk M^kÉeykúke
 ikúf Lkk ¾^αñk { kt fhðk { kt ykòike s níke. suf fu pñzelkk xifz
 fu çkxkfkLkk xifz fhelku ikúke hkkýe fhðe Äkhñkw «PkwkP^k ÷ k { kt

yk fkpō fke ybō fu ¼kōk ìkhh Lkn^a Åkhñkwiuē Lke fax÷ef
fkāpfkyku÷ELku f]ōk{ ÅkrhÅMkríkykuē kt fhōk{kt ykōu Au
nq̄kh÷lz ÅkAe {kt nēkōk ìkhh
MkhMōLkLk f]ōLkt AkzLkLk ¼ñýLkuWōkzōkLlku «Pkm fhōk{kt
ykōPku {kt hkaçkLMk yLku fkaū
ìkhh {f]ōLkuWōkzōk{ktŪkzef MKV÷ikk «kÅík ŪkE. MLLku {kt
ŌnkEx Lkwx{wkkLkt {f]ōk Wōkzōk{ktMKV÷ikk {æ.
{kt økkŪkhæ, Lkkaçkafkōo yLku ŌnkEx

fMLkæ (xMxáqk) {kt Qōkík Akz

Lku fi÷Mk fō[h{kt MKV÷ikk {æ.
fi÷Mk yæ÷u fu yrō¼kSík fkāpfkykuLlku Mk{f].
Mfōk yLkur{÷h ìkhh {kt
yk xifrLkflkykōk÷ ðÅkhōk{kt ykōe. íkuē yūÅkōkf {kåP{ {kt
ykāōMLk yLkuMkRxkrfkPLkELkLkusēk sēk «{ky{kt ¼f]ōLku
fi÷Mk fō[h ikPkh fPō íkuē yusykōPwfuBpkhuÅkōkf {kåP{ {kt
ykāōMLk ðÅkhu yLkuMkPxfkPrLLk ykAkunkp íku fi÷MkLke
yrō¼kSík fkāpfkyku {f]ōLke fkāpfkykuē kt rōfrMkík Ūkōk
÷kōku Au yūkkŪke Q÷xt yæ÷u fu ykōMkELk ykAkū yLku

MkPxfkPrLLk ðÅkhunp AuíPkhufi÷MkLke fkāpfkyku÷fkzLke fkāpfkykuē kiÅkrhðSíkík
Ūkōk ÷kōku Au yk yf yðe {n÷ðÅkño pkaÅ nīke saýu fkāpfkykuLlkt rō¼ēLk{kt
nkuē kMLke ¼q{fk rōpuMÅkü òýfkhe ykÅke. ykōMkELk íkuē s MkPxfkPrLLk,
ðLkMÅkríkykuē kt ðōk {÷ikk yñk: ðkō (nkuē kōk) Au AkzLke fax÷ef fkāpfkykuLlkt
MkðÅk{kŪke MÅkño Akz ikPkh fhōkLlku ©P Mxēðzo
Lku ðP Au íkuē yū {kt øksh{kt
{f]ōLke ^÷kayē (yLLkōkrnLke)Lke fkāpfkykuLlkt
fō[h{ktøkkshLkkyk¼kuAkz ikPkh fPkaníku íkuē yū
yūÅký sýkōPwfuÅkrhÅkōð fkāpfkykuē ktøke Åký Lkōku
Akz çkLkōe pfp Au Mkðo Mk{ikkLke yk Åkn÷e
MÅkü Mkrçkíke nīke.

çMñēLku {f] MrnīLLku Akz

yk ÅkAe ¼kñīkēP ðjkkrlkf òze yrLkikk økñk
íkuē s Åkt[KLkLk {nū he yū
- {ktÅíqñkLkktÅkrhÅkōð Åkhkōk fkwLkktMkðÅk
ìkhh pkaPw fu íkuē kt ½ýkt ¼ñý çkLke ðP Au íkuē yū
Åkn÷e-èðkh Åkhkōkfý{kŪke yōknyík ¼ñý çkLkðōLlku

rMØ fPØ sũkũke yøknýík Akaz íkþkh fhe þfkþ Au Mkk{KLP heiku ÁitþkLkku Akaz ríøknýík nkþ Au ynª øknýíLkku yúko hbkmkøkkũke Mki'þkũke Au Mkk{KLP øPMF{kt Èrnf fkapfkyku{kt sœ÷kt hbkmkøkkũ nkþ Au íkũkkũke yzÅk s sLkLk fkapfkyku{kt nkþ Au ykũke sLkLk fkapfkykũku yøknýík yLku AkazLku ríøknýík fnu Au

[k÷kunðushkf yk ÅkØríkLke xifLkef÷ çkkhefkEykuMk{sðkLkku «ÞíLk fheyu yLku ðEyu fupr sũkk s{KkLkLkkt yk heík «kþkøkf MírhũMkØ¼ð níke ? Åkþe MkðÅk {kxu yf yðe «þkøþk÷kLke sYhík nkþ Au fu su MkákyÁkyu Mkk{ý{ðík nkþ – rçk÷fi÷ yf ykákþpLk rúþæh sũ. ynª Åkþelku fexký{ðík fhðk{kt ykðu Au íkũ s Åkøkf {kþ{ Åký íkþkh fhþ Au «þkøþk÷kLkkt yLP Y{kt þkøþ íkkÅ{kLk, «fkþ íkũ s ¼s rLkþrík fhe þfkþ íkðe ØþðMũkk nkþ Au yœ÷ufuY{Lke yÈh ðkíkkLkfi÷Lk yLku «fkþLke þkøþ ØþðMũkk nkþ Au

Åkþe MkðÅk {kxur[rÁkþku [ÁÁky Mkkþ, MkðÅkÁkk'k (sũ fu ^÷kMF, fMkLkœe, Åkæðzep), ykækw÷ð, Åkhhðçk÷e «fkþ, Wíffju Mkk{Èþf þþk ({kRçkMFkák) íkũ s Åkeyu{ {exh sðk MkkÁLkũke ykð-þfíkk Åkzíte nkþ Au

fó[h ^÷kMF

Åkøkf {kþ{kt Mkkũí, rðxk{elk, yn{Lkku ymKz, ÷kní÷ð, LkkRxðsLkLkkt †kák, {ðLkeþeþ{, fððþþ{, rLkf÷, {þkũkeí, íªf, fkaçkkØx, ykþkuzLk ðøknũ ¾Lkes úkkhku yf rLkrúík {k°kk{kt {œððk{kt ykðu Au

fexkýtrník ÁkrhÁMũkrík {œððk {kxu WÁkfhýku íkũ s Åkøkf ÅkÈkũkkũku Mku íkkÅ{kLk yLku ÅkWLz / # [Èçkký Ákh - r{rLkx MkuÁe hk¾ðk{kt ykðu Au

{nk¼khík{kt yk s «fkhLke yf økkũkk fkhðkũke WíÁkrýkLku ÷ELku Au fñkeLku Mkkþo Mkk{KkLk íkũMðe Åkøk «kÁík Úkíkk økkÁkhe ÁkþpLk ÚKE ðþ Au fu fu íkũku çku ð»kũke øk¼o níku ykũke íku ÅkũkkLkkt Åkæ Ákh ðh ðhũke «nkh fhu Au sũkk fkhýu øk¼o xifzk xifzk{kt rð¼kSík ÚkELku Ákze ðþ Au ykũke Ér»k ØþkMkLku çkku÷kððk{kt ykðu Au íku øk¼k xifzkykũku y÷øk y÷øk ÅkÈzkyku{kt ÷ÅkæLku ½eũke ¼h÷k Mku {kx÷kyku{kt hk¾e Èu Au yLku økkÁkheLku çku ð»ko Åkæ yf-yf fheLku yk {kx÷kykũku ¾k÷ðkLk fnu Au yk «fkhu Èhf {kx÷k{ktũke yf yf yf fi÷ fkhðkũkkũ sL{ Úkkþ Au {nk¼khíkLkku yk «Mkþk ÷ø¼øk - ð»ko sũkkũ Au yk çkkçkík{kt fœ÷e Mká[kE Au yũkkũ rLkýþ ík{u ðíku s yk ÷ð¼Lku ðkþþk Åkæ fhe þfþku

yk ÁkrhÁnUkrík hMkzkLkkt «pñ fñh {kt çkLke þfuAu su Akz {kt ÁkpemKÖÁk fhÖKLuAuíkuÁkkkf {kæP {kt ykhkuÁkík fhíktÁknæ-k fekýlnrník (síklnrník) fhÖk {kxu xeÁkk÷, {höpñhf ÷÷kñkRz, rMÖÖh LkkRxík ððkñu ÁkEíUkkúke ÁkÖk {kt ykÖu Au

MÖÁk Ákk {e hnæ-k AkzLku Úke ÷÷MkLke íkeÖíkkÖkæk fñ°k { «fkp {kt hk¼Ök {kt ykÖu Au íkuLkuþkæP « {ký {kt ykÖMksLk í MkLk {kxu {æíkk hnu íku {kxu íkuLku þñh Ákh hk¼eLku ðkþlu «ðkrník fhÖk {kt ykÖu Au Ákkkf {kæP {Lku Úke . Lke ðá [tkñu hk¼Ök {kt ykÖu Au yk Úkzef yB÷eþ ÁkrhÁnUkrík Au fkþfkýkLkkt ykhkáký çkkÉ Ákkkf {kæP {Lku RLÖPçkæch {kt ° Mku Ákh hk¼Ök {kt ykÖu Au MÖÁk {kæP {kt yñÖkh yrð¼uÉík fkþfk Ákz yæ÷u fu fi÷Mk íkþkh ÚkE ðþ íþkhçkkÉ íkuLkÚke Akz WíÁkÖk fhÖk {kxu y÷æk y÷æk nkuLkuMkLkuWÁkþkæk fhÖk {kt ykÖu Au AkzLku ÷÷kMk nkWMk {kt hk¼Ök {kt ykÖu Au yLku s÷ðkþu yLkñf Lk MÚkrÁkík ÚkE økþk çkkÉ ¾ákh {kt ðkÖk {kt ykÖu Au yk ÁkÖríkÚke ðíkaLkLk Mk {þ {kt fæk, þñze, Mxñkñe, þñrhþk, MkhMö, yæMke, ÁkLþ, íkçkkfy MkkþkçkeLkLkkt rð»kkýñwík Akz íkþkh fhÖk {kt ykÖe [þþk Au ðkþhMk Mk {kLþ heíkuAkzLkkt xku [MkuÁe Áknk [e þfíkk LkÚke. ykÚke xku [WÁkhÚke ÷÷k {kt ykÖu-e Ákþe {kÚke rðfMkköu-k Akz rð»kkýñwík nkþ Au

Ákþe MÖÁkLkkt {kæP {Úke ykuAk Mk {þ {kt nðhku ÷÷k¼kuAkz «þkæþkæk {kt íkþkh fhe þfkþ Au ykLkuMk { «ðÁk xñrLkf Áký fñuAu yk xñrLkfÚke þñze, ðkMk, rLk÷økehe íkuLk fækLkkt Akz ÖþkÁkñhf Ákñýu íkþkh fhÖk {kt ykÖe hík Au

કિશોર પૃવાર

કિશોર પૃવાર એક શિક્ષક છે. તેમનું પ્રારંભિક શિક્ષણ ઉજ્જૈન, સાજાપુર અને મંદસૌર જિલ્લાના ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં થયું. વિક્રમ વિશ્વવિદ્યાલય, ઉજ્જૈનમાંથી તેમણે સ્નાતક અને અનુસ્નાતકની પદવી પ્રાપ્ત કર્યા બાદ તેમણે વિક્રમ વિશ્વવિદ્યાલયમાં જ વાયુ પ્રદૂષણ અને ઝાડ-છોડ ઉપર તેના પ્રભાવ ઉપર સંશોધનકાર્ય કર્યું.

તેમનાં સંશોધન પત્રો વિવિધ રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય પત્રિકાઓમાં પ્રકાશિત થયા છે. તેઓ લોકરૂચી વિજ્ઞાન ઉપર પણ હંમેશા લખે છે. શાળા વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં રુચી રાખનાર શ્રી કિશોર પૃવાર હાલમાં ઇન્દોર હોલ્કર વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલયમાં વનસ્પતિ વિજ્ઞાનના પ્રાધ્યાપક અને પર્યાવરણ વિભાગના પ્રમુખ છે.

સંપર્ક : કિશોર પૃવાર

૧૪૨, ગ્રેટર વૈશાલી, અન્નપૂર્ણા રોડ, ઇન્દોર (મધ્યપ્રદેશ) ફોન : ૦૭૩૧-૨૪૮૦૩૭૪

ભારત જમરા

ભારત જમરા હોલ્કર વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, ઇન્દોરથી વનસ્પતિશાસ્ત્રમાં માસ્ટર ડિગ્રીનું શિક્ષણ મેળવી રહ્યા છે. તેમની હોબી ચિત્રકામ છે. તેમના ચિત્રો ભારત ભવન, ભોપાલ અને અખિલ ભારતીય કાલિદાસ સમારોહમાં પુરસ્કારીત થયા છે.

એકલવ્ય

એકલવ્ય એક સ્વૈચ્છિક સંસ્થા છે કે જે પાછલા ઘણાં વર્ષોથી શિક્ષણ તેમજ લોકવિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં કામ કરી રહી છે. એકલવ્યનું કાર્યક્ષેત્ર શાળામાં તેમજ શાળા બહાર એમ બંને ક્ષેત્રોમાં છે.

એકલવ્યનો મુખ્ય ઉદ્દેશ એવાં શિક્ષણનો વિકાસ કરવાનો છે કે જે બાળકો અને તેમના પર્યાવરણ સાથે જોડાયેલ હોય, જે ખેલ, પ્રવૃત્તિ તેમજ સર્જનાત્મક પાસાઓ પર આધારિત હોય. અમારા કામ દરમિયાન અમે જાણ્યું કે શાળાના પ્રયત્નો ત્યારે જ સાર્થક થઈ શકે છે જ્યારે બાળકોને શાળા સમય બાદ, શાળાની બહાર અને ઘરમાં પણ રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓના સાધનો પ્રાપ્ય હોય. પુસ્તકો અને મેગેઝીન આ સાધનોનો એક મહત્ત્વપૂર્ણ ભાગ છે.

પાછલા ઘણાં વર્ષોમાં અમે અમારા કાર્યનો વિસ્તાર પ્રકાશનના ક્ષેત્રમાં પણ કર્યો છે. બાળકોનું મેગેઝીન ચક્રમક ઉપરાંત સ્રોત (વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી ફીચર્સ) તથા શૈક્ષણિક સંદર્ભ (શૈક્ષણિક મેગેઝીન) અમારા નિયમિત પ્રકાશનો છે. શિક્ષણ, લોકવિજ્ઞાન તેમજ બાળકો માટે સર્જનાત્મક કાર્યક્રમો ઉપરાંત વિકાસના વ્યાપક મુદ્દાઓ સાથે જોડાયેલ પુસ્તકો, પુસ્તિકાઓ, સામગ્રીઓ વગેરે પણ એકલવ્યએ વિકસિત અને પ્રકાશિત કરી છે.

વર્તમાનમાં એકલવ્ય મધ્યપ્રદેશમાં ભોપાલ, હોશંગાબાદ, પિપરિયા, હરદા, દેવાસ, ઇન્દોર, ઉજ્જૈન, શાહપુર (બેતુલ) તેમજ પરાસિયા (ઈંદવાડા)માં સ્થાપિત કાર્યાલયોના માધ્યમથી કાર્યરત છે.

આ પુસ્તકની સામગ્રી તેમજ રજૂઆત પર તમારા સૂચનોનું સ્વાગત છે. તેનાથી આવનારા પુસ્તકોને વધારે આકર્ષક, રુચિકર અને ઉપયોગી બનવામાં મદદ મળશે.

સંપર્ક : books@eklavya.in

જમનાલાલ બજાજ પરીસર, ફોર્થ્યુન કસ્ટુરી પાસે,

જાતખેડી, ભોપાલ (મધ્યપ્રદેશ) 462026 (ભારત)

एकलव्य

आर्य